

ALANKARACHANDRODAYAM

OR

SREE MAKHAYRAJA CHARITRA

BY POET

IMMANENI SARABHALINGAM NAIDU.

CORRECTED BY

CHALLAPILLA VENKATA SASTRULU GARU,

SATAVADHANI.

AND PUBLISHED BY

IMMANENI VEERESALINGAM,

THE POET'S SON.

1ST EDITION 1000 COPIES.

PRINTED AT

SRI BHYRAYA MACHINE PRESS,

MASULIPATAM.

Registered copyright.

1906.

శ్రీమేధావక్తికామూర్తయేనమః

శ్రీ ముఖవ్రజ చరిత్రము అనునామాంతరముగల

అలంకారచంద్రోదయము.

ఇయ్యది

శ్రీ మదిమ్మనేని శిరభలింగ కవివరునిచే

రచియింపఁబడి

శతానధానులగు చెల్లపిల్ల నేంకట శాస్త్రిలవారచే

బరిష్కరింపఁబడి

పరికృతకవివరుని పుత్రుడగు

మనోజలింగముచే

శ్రీ శైరవ ముద్రాలయమున

ముద్రింపించిపత్రికటింపఁబడియె

మొదటికూర్పు 1000 కాపీలు.

దీనివెల రు ౦-6-౦

కాపీవైలు రిజిస్టరు.

19౦6.

శ్రీ మదిమ్మనేని శిరభలింగ కవివరునిచే
రచియింపఁబడి
బరిష్కరింపఁబడి
శతానధానులగు చెల్లపిల్ల నేంకట శాస్త్రిలవారచే
పరికృతకవివరుని పుత్రుడగు
మనోజలింగముచే
శ్రీ శైరవ ముద్రాలయమున
ముద్రింపించిపత్రికటింపఁబడియె
మొదటికూర్పు 1000 కాపీలు.
దీనివెల రు ౦-6-౦
కాపీవైలు రిజిస్టరు.
19౦6.

ఉపోద్ఘాతము.

ఈ గ్రంథము ఇమ్మానేని శరభ లింగకవివరుడు తనకు సుమారు ముప్పది సంవత్సరముల వయస్సున (అనగా నిప్పటికి ముప్పదిమాడు సంవత్సరముల క్రిందట) రచించినాడు. ఈయన పూర్వలందఱును మంచిమంచి యుద్యోగములుచేసి యశమునాల్జించినవారు. ఇప్పటికిని ఈయన వంశపువారు సబ్ జడ్జి యుద్యోగము మొదలైన గౌరవపదవులనందియున్నవారు. ఈయనయు సుద్యోగమువలననే కుటుంబపాపము నొనర్చుకొనియెను. ఇయ్యనఘండు చతుర్థులలో నొకశాఖయై వన్నె కెక్కిన (ఆది) వెలమకొలమునబాడమనవాడు. ఈయన నిమిత్తమాత్ర శూద్రజన్ముడని వర్తనమే విశేషకరించును. చిన్నతనమునుండియు విద్యాసక్తిమై బాటుపడితుదకుగాళికిం జని యచట సంస్కృతభాషఁ జక్కఁగా నభ్యసించుటట్లుండ యోగశాస్త్రమున మిగులఁ గృషిచేసి యయ్యది యనుభవమ్మునకుం గూడఁ దెచ్చుకొని తరించిన యీసత్తమని నెవ్వరేనియుఁ బ్రశంసించక తప్పదు. ఇతఁడు సంస్కృతాంధ్రములలో నిరాఘాటమైన కవితాధారకలవాడనుటకుఁగల్గు మేసాక్షి. కల్పనావిషయములోఁదఱుచునితరకవులననుసరించెను. అందులో మను వసుచరిత్రములయం దెక్కుఁదారమని తత్తదనుసరణమునుబట్టి యూహింప నయ్యెడిది. అనేకులకృతిరత్నముల నాధారముగాఁ జేసికొనినవారలు కలరు. వాఁడును నుత్తరముకరి కృతుల ననుసరించినవాఁడేకఁడా? ఇట్లనాదిగాఁగవులందఱికిని బూర్వులయనుసరణమున్నదియై, అందుచేతనే కవికర్తరసాయనమున “చం॥ హృదయగతికై యిరాతనకవీశ్వరు లేగనివీధిలేదునే॥ దదనుగతికై రచించు కృతాత్మికులకై రగించుకుండునే॥ మదగజరాజముల్ చనినమార్గమునకై గడునింపునింపవే॥ మదగజరాజయనమదమంధరబంధురయనమానముల్॥” అని చెప్పియున్నాడు. ఇక్కవి ప్రయోగవిషయమునఁ గవిత్రయేతరులఁగూడ మన్నించెనని నిరుపాధిక నణ ప్రాస మొదలగుకొన్నిప్రయోగములు నూచించుచున్నవి. లేఖనప్రమాదములుతప్ప నీపుస్తకమునఁదప్పులులేవు. ఇయ్యనఘండు బ్రాహ్మణద్వైషము లేక యుండుటట్లుండఁ దైపెచ్చువారలయందపారధక్తిగలవాడనుటకుఁ బీఠికలోని ౧౦వసీసపద్యమును ఆశ్వాసాంతగద్యములును నిదర్శనములు. ఈ గ్రంథమును బ్రకృతకవివరుని ప్రథమపుత్రుడగు పిలేశలింగముగారు నామఁజూపిరి. నేనామూలాగ్రముగఁ జూచినంతసించి ముద్రణమునకై పురికొల్పితిని. ఈ కవియప్పటికి ౩ సంవత్సరములకుపూర్వము (అనగా క్రీ॥ శ॥ 1903 సం॥ మే ౧౭ 23 వ తేదీ వఱకును) జీవించియున్నవాఁడు. ఇందెక్కడనేని లోపములున్నచో సంస్కర్త విగాఢాహించి మన్నింప విధవ్యర్యలు ప్రార్థింపవలెనున్నారు.

11-12-06.

మచిలీపట్నము.

ఇట్లు శతావధాని,

చెళ్లపిల్ల వేంకటశాస్త్రి.

శుద్ధపత్రిక.

పే	ప	త	ఓ
1	8	జ్వల	జ్వల
1	14	చలుగఁ	చలుగఁ
3	16	కాశీ	గాశీ
3	28	ముఖులంస్తో	ముఖులఁస్తో
8	27	రజత	రజత
9	5	గరుడూని	గరుడారి
9	26	పురి	పుర
10	1	గానాయనర్పం	గానోనర్పం
10	1	నలంకార	యలంకార
10	17	తే॥ గీ॥	ఆ॥ వె॥
11	9	పసపాడిగ	పసపాడఁగ
11	13	జీలుగు	జీలుఁగు
13	23	భావుడగు	భావుడగు
13	25	జ్ఞాదే	జ్ఞాదే
15	1	బలుకు	పలుకు
15	7	గ్రొమ్మెటుం	గ్రొమ్మెటుం
16	10	చుబరి	చుబరి
16	17	బొదలబొదల	బొదలబొదల
16	20	నిలుడ	నిలుడ
17	10	దెలిసి	దెలిసి
21	4	నిర్వక్తు	నిర్విక్తు
22	10	పొందపొంద	పొందపొంద
22	27	భ్రామ్యత్సుకా	భ్రామ్యచ్ఛుకా
23	19	ధరణీకుడ	ధరణీకుడ
25	2	గదనెక్	కదినెక్
25	3	కదసి	కదసి
25	7	ప్రాపుల్లా	ప్రాపుల్లా
27	24	గనుల	గనుల
28	2	మరుం	మఱుం
29	24	మందరు	మందఱు
30	2	కమతం	గమతం
31	12	గంధపలి	గంధఫలి
33	5	అట్ల...నెడ	అంత

పే	ప	త	ఓ
35	15	ప్రాడయై	ప్రాడయై
36	1	కదసి	కదసి
36	26	దుండున్నుర	డధిన్నుర
37	23	నూవె	జూవె
38	19	దీప్య	దీప్య
39	1	స్ఫుర	స్ఫుర
39	15	పున	బున
42	26	సాహార్ద్ర	సాహర్ద్ర
48	1	జూచుపలుక	జూచుఁబలుక
48	1	చిలుక	జిలుక
49	5	నూరు	నూరు
49	11	వెలుగులచె	వెలుగులచే
49	11	దొలిగి	దొలగి
50	7	నులియ	నులియఁ
50	8	చివురు	జివురు
51	7	మల్లన	మల్లన
51	8	గోలి	గోలి
52	15	మఱలి	మరలి
52	20	గొల్తమిక	గొల్తమిక
53	18	శౌర్యాగ్ని	శౌర్యాగ్ని
55	11	లబదరి	లబదరి
56	16	భవుడు	భవుడు
57	3	నిడియించి	విడియించి
57	12	రందరు	రందఱు
57	20	నాగృక	నాగృక
59	9	దెల్పగ	దెల్పగ
61	15	బొల్పుతో	పొల్పుతో
61	17	లేత	లేత
1	25	చోదమి	చోదమి
61	28	నిల్చె	నిల్చె
62	14	వేదంద	వేదండ
62	17	మరిచిసక్రిచి	మరిచిఁచి
		సద్రుచిరంద్రై	రంద్రై

AUTHOR'S BRIEF AUTOBIOGRAPHY.

ఉ॥ హూణశకంబునందు శశియున్ బయి దిగ్గజ సింధుయామినీ ।
శానుల నిల్ప నెన్నఁదగు సంఖ్యగల్గితి * సమంబునం దిమా ।
నేని కులంబునందున జనించితి మామక చర్యసంగ్రహం ।
బాని వచించువాడ శరభాఖ్యుడఁ గావఁగదే పరాత్పరా॥

ఉత్పలమాలిక.

పాననమైన యావెలమ వంశమునక జనియించి కాశికక ।
దేవసమానుడైన గురునిక గని సంస్కృతభాష శాస్త్రముల్ ।
శ్రీవెలయంగఁ దచ్చరణచింతనఁ జేయుచు నెప్పుడింటిపై ।
భావముఁ జొన్నకాస్తమెయి బాకము నేయుచు యోగివర్యులక ।
సేవయొనర్చుచుండ ననుఁ జిన్నట నాట నె వీడియుంటఁగ ।
స్తో వివిధప్రదేశములకుఁ గబురంపుచునున్న బందుగుల్ ।
తాపరముక దుదిక దెలసి దానినిజంబు నెఱుంగఁ గొందరక ।
ద్రోవకు సాయముంగొని ననుంగన మామక పత్నితోడఁగా ।
శీవరసత్తనమ్మునకుఁ జెచ్చెరఁ జేరి గురుక స్వదేశముక ।
బోవఁగఁ జెప్పి సంపుడని పొక్కుచుఁ బ్రార్థనసేయ భార్యని ।
ట్లివిధి వీడియుంట తగుసేయని నాకువచించియింటికిక ।
బోవఁగఁ జేసె నంత పరముక గురువద్యుని వీడలేక యె ।
స్త్రీవిడి కొంతకాలమున కింటికివచ్చితి నంత పాపపుం ।
ద్రోవకు దార్పు సంస్కృతినిఁదోగి తదర్థమొకింత హూణని ।
ద్యవిధి సంతరించి జనరానలమార్పుచు సర్వదా మహా ।
దేవ! త్వదంకితంబులుగఁ దెల్లన సంస్కృతభాష యభ్యుము ।
త్రేవల మోక్షకాంక్షమెయి లీలరచించుచు యోగశాస్త్రపుం ।
ద్రోవల నభ్యసించుచు జనుఃఫలముల్ గనినాడ నింతకుం ।
దైవమ! నన్నిఁకేవిధమునక గడతేర్చఁగనున్నవాడవో॥

- సీ॥ తిరిగినాడనుబుణ్యశ్రీధర్ములందుఁ బ్రాజ్ఞతగల్గినట్టిపండితులతోడ।
 రచించినాడమేల్గంధమ్ములనుబండితులు మెచ్చనట్లు పేర్కొనిచుకొరకు।
 ధర్మార్థకామములదనివితీరగఁగంటిఁగొమరులఁగాంచితిఁగులమునిలుపఁ।
 బదిమందియునుమంచివాఁడీతఁడనమరియూదగాఁగాలమ్మునపనయించి।
 గీ॥ తినినికెట్లైనలోపమేదియును లేదు। వార్ధకంబబ్బెదేహమస్వస్థమయ్యెఁ।
 గలుగఁజేయుము నాకిప్పుగరుణతోడ। మోక్షమనియెడుపురుషార్థమునుమహాత్మ॥

ఈవైపద్యములు శ్రీమాతండ్రిగారు శ్రీ॥ శ॥ 1903 సం॥ మే నెల 23 వ తేదీ నా
 యంత్రమిఁకనొకజామనకుఁ గైవల్యప్రాప్తులగుదురనఁగా రచించిరి. వీనిలో వారివర్తన
 ము సంగ్రహముగా నుడువఁబడి యున్నది. ఈ అలంకారచంద్రోదయము గాక వారి
 చే దీనిపీఠికలోని 29వ వచనములో నుదహరింపఁబడిన [సంపన్నరాజయోగము,
 2శివగీతశశికళ, 3గీతగారీశము, 4చిత్రకేతూపాఖ్యానము, 5ముముక్షుజనాహ్లాదము,
 6కవిజనహృద్యము, 7లక్షణప్రకాశిని, 8భవరోగభిషగ్వరము, 9మోక్షకామినీస్వ
 యంపరములను సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు కలవు. కానియిందు నాలవదియగు చిత్ర
 కేతూపాఖ్యానము వారు బాపట్లతాలూకాకచ్చేరిలో పనిచేయుచుఁ గారణాంతర
 ముచే మఱియొక గ్రామములో నివసించియుండునపుడు శిథిలమైపోయినది. తిరిగి
 వారు వానిని వ్రాయుటకెందుచేతనో పూనుకొనలేదు. ఇదితప్ప తక్కిన వస్తుకముల
 ను గగ్గిమముగామదిగొపించుచున్నాఁడను.

20-12-06. }
 మదిలీపట్నము. }

ఇట్లు విధేయుఁడు

ఇమ్మానేని వీరేశలింగం.

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ మఖన్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా॥ శ్రీమించంగన కేషలోకములు సృష్టింపజగత్థయై।

ప్రేమకాబాలననయఁగేశవుఁడు నైవిశ్వప్రజాశక్తియై।

భీమాకారముఁదాల్చి సర్వమును సంప్రీతికావెనకాదానెయా।

స్వామికామోక్షమయుకామహామహిముభాసవత్సంవిదుకాగొల్పెదక॥

౧॥

ను॥ చెలువారకజరభూతులిచ్చుటనైశ్రీమానిసీరత్నమై।

తెలియక విద్యలకెల్లనున్నియగువాడేవీజగత్సాతయై।

యిలధీవుత్తికి శక్తియకాగిరిజయైయింపొందసర్వంబును।

జ్వలమూలంబునుఁదానెయాప్రకృతిశశ్వతప్రీతియకాగొల్పెదక॥

౨॥

చ॥ ఒకచెలిఁబేర్చిమైనొడలనొక్కచెలికజడలంధరించియం।

నొకసతిఁగన్మోఱంగిమఱియొక్కతెమక్కువతోడఁగూడుచుం।

టకుమకుటికృతాహిపథజాన్చటపెండెరచీరగాననం।

గుకలనఁదేలుశంభుఁడొసంగుకబరమేసితత్తత్త్వశీలముక॥

౩॥

శా॥ శ్రీలోలాక్షివసుంధరారమణిగాశ్రీవత్సమాహించియా।

నాతేయంచలుఁగకద్వదీయకుచయుగ్మాంచస్యగీనాభికా।

శ్రీలక్ష్మణవిదిజూచితేయనుచులక్ష్మీకాగొంటకజేర్చునం।

శీలాత్మండగువిష్ణుదేవునిమదికానెవించిభావించెదక॥

౪॥

మ॥ అతులాంగద్యుతికోమలాతపముగానాత్మీయప్రీతాంబుజాం!

చిత్తమాకణికాకపూర్వపర్వతలసచ్చృంగంబుగాఁబద్ధినీ!

సతితోఁబొల్పగుబాలమూర్త్యుడనభాషాయుక్తుడైయున్నన!

చ్చతురాస్యుండభిలైకవాంఛితములకొసంగనముకజేయుతక॥

౪॥

చ॥ చెలువుఁడునామరూపములచేళివుఁడౌటసుందాసునర్వమం!

గళయగుచుకృత్యాసుగుణగావునదద్వపులైకవ్యమానిత!

ద్వళముననున్నచేదుదొలఁగకదనచక్రైరమోవిపానకం!

బులఁదనియించుతైలశుత్రబ్రోచుతనన్ననిరంతరంబుగక॥

5॥

చ॥ మనసిజాఁగన్నతల్లివరమానిజనావళికల్పవల్లిమే!

ల్లానములపాలవెల్లిసదకుంతయశోజితమల్లియిందిరా!

వనజముఖీమతల్లిశుభవైఖరులకవిలసిల్లినంతతం!

బునునునమోక్షులక్ష్యివలెఁబొంగివసించుమదాత్మనెస్సదుక॥

2॥

చ॥ కరయుగకంకణధ్వనులుకల్పితతాళరవంబులైతగక॥

సురుచిరకణికాదేశసుమశోభితబంభదనాదమల్త్రుతతి!

స్వరములఁబోలఁబాండుతరపద్మమునందువసించివీణసుం!

దర్శనుగమీటువాణిశుభదాయినిభారతి నెంతునాత్మబోక॥

౩॥

సీ॥ ఘనకటస్థగళత్కలితదానజలాశజరియించుబంభరపండవిదిత!

కాకలీనాదంబుకల్లోత్పన్నముగాఁగబాటకైవడిమించిప్రబలుచుండఁ!

దనకుమొక్కెడిభక్తజనమస్తకోత్కర్షకర్షణడిండిమోత్కంఠమైన!

ధ్వానంబుతాళనాదంబుకైవడినొప్పధీరుడైవినువిన్నుదేవుమతీయం॥

గీ॥ నాగభూషణుండయ్యువినాయకుండయి! గరిమద్విరదాస్యుండయ్యునేకరయండగుచు!

మహినివేనకయ్యయ్యుగనమారపూర్వజన్మండగులంబగరుభినిసంస్మరింతు॥

౬॥

మ॥ వటవృక్షోత్కటమూలవాసుమునిహృద్వాన్విష్టైకబోధాకరుం!

బటుచిన్మద్రధరుకబరాత్పరుమహాప్రఖ్యాతశీలుకశివుక॥

నిటలాక్షుకసుభగప్రచూరుడగువానికదక్షిణామూర్తివి!

స్ఫుటమన్మానసవీధిఁగొల్తునతలంబున్వాంఛితంబొప్పంగక॥

౧౦॥

- సీ॥ వైకుంఠమునకుశ్రీవాసుదేవుఁడు నేతఁడై లాసమునకుఁ దాఁకునుఁడు శివుఁడు ।
 సత్యలోకమునకు జలజసంభవుఁడౌ డాఁఁడుఁడమరావతికి భర్త హరిహరయుండు ।
 భూలోకమునకుఁ దాఁఁఁ పతిశాఁధుండు పాతాళమునకహిపతియు మేటి ।
 గ్రహసంఘముల కెల్ల గ్రహపతియధిపుండు రాత్రుల కెల్ల రేరాజు రాజు॥
- తే॥ గీ॥ గాని విప్రులు లోకసంతానములకు । నెల్లరకుఁ బూజ్యులధికులు నిష్ఠఘటలు ।
 వరతపోధనుల త్యంత నిరత శుచులు । గానభూసురకోటులఘనతఁగొలుతు॥ ౧౧॥
- చ॥ పరమగురుక్షమహామహిముఖా సితతత్త్వవిలోలు సత్పదుక ।
 వరదునిబుష్పమూకగిరివాసు శివాత్మకయోగధారణుక ।
 జరతరచిద్విలాసపరచింతసునిర్విషయుక నిరంజనుక ।
 నిరుపమరామజోగియతినిక మతిలో నుతియింతు వేడ్కలోక॥ ౧౨॥
- శా॥ శ్రీపంచాక్షరిబోధఁ జేసి సుమతిక జిన్నార్గతత్త్వంబుని ।
 క్లేషానందముగాఁగ జూపిన గురుక శ్రీముల్గులవంశోద్భవుక ।
 పాపాత్మాత విమోచనుక వరదును బ్రహ్మణ్యసన్నామునిక ।
 రూపింపక హృదయాంబుజంబున మహారూఢింబ్రశంసిం చెదక॥ ౧౩॥
- కం॥ మనసంస్కృతి విద్యాగురుగ నదాత్మజ్ఞానపూర్ణుఁగ రుణోపేతుక ।
 వినయితనంత రామా రుద్రి కాశీవాసు యతిని నొప్పగఁదలతుక॥ ౧౪॥
- తే॥ గీ॥ తెనుఁగువిద్య నుజెప్పిన ఘనుని జవలు । పాకశ్రీ వేంకటాచలపతిని నతులు ।
 బరమభూదేవకులజున పారపుణ్యుఁగొలుతు గ్రంథాదినాది మగురుని మదిని॥ ౧౫॥
- తే॥ గీ॥ ప్రేమమద్బాల్యమందునఁ బ్రియమెలర్పఁ దారకంబును దెల్పిన ధన్యుమాన్యుఁ ।
 బాపి నేన్వంశవననిధిభవ్యసోము । నాదినారాయణునిఁ గొల్తున మితభక్తి॥ ౧౬॥
- చ॥ తనరచిత్ప్రవృత్తనందనుదుదారుని వేంకటరంగనామస ।
 ధ్వును సురులక్షణైకవరకాన్యముఁ గూర్చి నిబాల్యమందుసా ।
 ధనముగ బోధఁ జేసి మనుధన్యుని మాన్యుమహాత్మశ్రీనిధిక ।
 మనమునఁ గొల్తుభక్తి సుఖమారునిధా రుణిగారవంబుగ॥ ౧౭॥
- శా॥ నీరేజాక్ష సమానుఁడైన రతప్రోనిష్ఠాగరిష్ఠాత్మత ।
 స్త్రీరామాయణకావ్యరూపమున వాణిక్ష్ణోజికిం బోణిమిం ।
 పారంధెచ్చిన వామలూరుతనయుక వ్యాసుక మయూరాహ్వయుక ।
 జోరుక భారవిఁగాలిదాసముఖులంస్తోత్రంబుఁ గావించెదక॥ ౧౮॥

గీ॥ భారతంబునాంధ్రభాషగనొనరించి వినుతిగనినసత్కృతిత్రయమును॥

పెద్దనార్యసాముభీమునిశ్రీనాథుఁడంక రాఖ్యమదినిసంస్మరింతు॥

౧౯॥

తే॥ గీ॥ అష్టలనుచునుఁగక పులననఁగ నేల నెవ్వనికిబూర్వకృతఫలమెంతగలుగు॥

నంతవిద్యయెవానికినబ్బుధాత్రిభవునికన్ననుసర్వజ్ఞపతిగలండే॥

౨౦॥

చ॥ ఖనరసపూరనవ్యపదకల్పితకావ్యముమూర్ఖరాజికి॥

నృననుననింపుఁజేయునె?సుమానవకోటికిఁగాక కామినీ॥

ఘనతరయావనాతిశయకాంతివిలాసముబాలుచిత్తము॥

న్ననయుముమెచ్చుఁజేయునె?సాత్మునికిన్దగుఁగాక భూస్థలిక॥

౨౧॥

క॥ ఆనియిష్టదైవనతికవిజననుతియునొనర్చిరసలనద్బంధురవా॥

గనుబంధమొకప్రబంధంబనుసంధింపన్దలంచియాసయమునక॥

౨౨॥

ప॥ 'ఇట్లు కృతకృత్యుండనై సహచరులగు కతిపయ పండితోత్తములచే నాకలంకారకవిత్వంబుఁజేయ సమధికతావిశేషంబులేదని యప్పడప్పడిచ్చటచ్చటఁ బ్రశంసావిధంబులు గలిగిన నే నిరంతర మోక్షాపేక్షకుఁడనగుటంజేసి భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్య ప్రదర్శనంబగు కవిత్వంజేకవిత్వంబుగాని తదితరంబులు వ్యర్థంబులని మానసంబునందలంచుచు నాశేయ నిశ్చింసమయంబున విజనస్థలంబున నాసీనుండనై చిత్తత్వప్రబోధ్యంబగు ప్రజ్ఞానబ్రహ్మవలోకనంబు నేయుచుఁజిదాకాశమధ్యంబున వెలింగెడివెలుంగుండే॥ బయలు బయలంగలపి మనోమారుతంబుల నేకంబుఁగావించి నిశ్చలత్వంబాచరించి కనుచూపుమేరగోచరంబైన హృదయాకాశంబున ధీవిలక్షణుండనై జీవన్ముక్తి సుఖంబనుభవించుచుండ నంతఁ బూర్వరాత్రంబగుటయు నపరరాత్రంబున సుఖనిద్రతుండనై తదాలాపజనితస్వప్నకలితుండనైన మామకమనోద్భృత్వోత్సంబున నిట్టిదట్టిదని వర్ణింప నలవిగాని త్రిమూర్త్యాత్మకంబగు నొక్క దివ్య శేజంబు గానంబడియె. నది కేవలశివమయంబై తోచె నెట్లకేలకేనాతేజంబును మానజపనిర్వృత్తిధ్యానంబులుగావింప గంగాజటాజూటుండును ద్రిశేత్రుండును శశిశేఖరుండును ఖట్వాంగ ఖడ్గ సాశాంకుశ డమరుకత్రి శూల చాప బాణ భిండివాల గదా శక్తి ముసల తోమర భుజండి ముద్గర సుట్టిస పరిణు శతఘ్ని చక్రాద్యాయుధధరుండును నాగేంద్రహారుండును నాగేంద్రకుండలుండును నాగచర్మాంబరధరుండును వృషభవాహనుండును విషగళుండును బాండురచ్చాయా మండితుండును భస్మ రుద్రాక్ష దామాలంకారుండును బరమేశోవిరాజమానుండును యోగపట్టాభిరాముండును నగు శ్రీదక్షిణామూర్తి శివరామబోగి గురువిభుండు తానుప్రి

మూర్త్యాత్మకపరమపురుషుండైనను మదుపాసనా దైవరూపంబున సాక్షాత్కరించిననే
బునఁపునఁప్రణామంబు లాచరించుచు నిట్లనిస్తుతియించితి॥ ౨౩॥

ముక్తపదగ్రస్తము॥ అనేకజన్మానుష్ఠితాకామకర్మోపాసనాసమాసాదితేశ్వర
ప్రసాదలబ్ధదర్శనచరణారవింద, అరవిందాసనముఖవిమతశివజీవైక్యనిష్ఠాగరిష్ఠ, గరిష్ఠ
పాపభూయిష్ఠజనాగోచర, గోచరితసకలతత్త్వస్వరూప, స్వరూపసూక్తితసకలచరా
చరసృష్టిస్థితిసంహరతిరోధానానుగ్రహ, అనుగ్రహవేత్తువిద్యజ్ఞనమానసాంభోజభ్రమర,
భ్రమరగుహంతర్గత్త్వమాణ నీలతోయదమధ్యస్థతటిల్లతాభాస్వర సుమమ్నంతరావచ్చి
న్నానావృతచిత్త్వభాకార, ప్రభాకారనిజచిత్త్వభావిదారితభక్తజనాజ్ఞానతామస, తా
మసజనాగోచరచిద్విలాసపరిగృహీతగురుశరీర, శరీరభృచ్చిత్తపాకాభివ్యక్తానాహతప్ర
ణవనాదాత్మక, నాదాత్మకానుసంధేయనిష్ఠయోగిజనసులభ, సులభప్రసాద, ప్రసాదితా
శేషమంగళామానస, మానసాధ్యాత్మభవచ్చరణశ్రీసుదిమ్మనేనిశరభలింగానుగ్రహార్థాసా
దితశ్రీరామజోగిగురుస్వరూప, దక్షిణామూర్తే, నమస్తే, నమస్తే, నమః॥ ౨౪॥

శ్లో॥ శర్వాయముక్తి నిలయాయమహేశ్వరాయ॥ గౌరీశ్వరాయపరమాయనిరీశ్వరాయ॥
సర్వేశ్వరాయవిత్తాయవిలక్షణాయ॥ భక్తానుకల్పితరవేగురవేనమస్తే॥ ౨౫॥

గణాగోచరసమగీతిసంయుతసర్వలఘుసీసము.

పరవరపురహరగరధరసుఖకరమరహరశరశివపరమపురుష,

సురుచిరమృగధరనరనురవరఖరహరనిజజనదరహరణసతత॥

గుణగణకవిమునిజనజనపశుపతి, స్మరహరగజముఖజనకగిరిశ॥

ఘనభవభయహరధనపతి సఖభవ, స్థిరతరవరపుర, యురగధరణ॥

తే॥ గీ॥ సకలజగదవనవరణసమరసశ్శౌద॥ యకరిదనుజహరణక్షణ, నిరకరణ॥

శశిధరణవరద విశదశశమదమముఖ॥ విమలసుగుణసముదయయుతమఘహరణ॥ ౨౬॥

మాణవకవృత్తము॥ ఏణధరామోక్షకరా॥ ప్రాణపదామారహరా॥

బాణసుపర్వారినుతా॥ శోణజటాజూటయుతా॥ ౨౭॥

సీ॥ బ్రహ్మాండములమించిభస్మంబునొనరించిగరళంబుఘామికిఁగదిసినపుడు॥

లోకజాలంబులుచీకాకునొందంగఁద్రిపురరాక్షసులునుద్రించినపుడు॥

సకలబ్రందారకుతోసంక్షోభమందంగనలజలంధరుఁడిలవెలసినపుడు॥

నిఖిలఘాతంబులనిర్మూలముగఁజేయుప్రళయముర్వికిఁబర్వప్రబలినపుడు॥

తే॥ గీ॥ ధీరుఁడైద్రావె నెవ్వఁడపారమహిమ | నాశమొనరించె నెవ్వఁడునవ్వుతోడ |

గలిచె నెవ్వఁడునిత్యుఁడైనిలిచె నెవ్వఁడట్టిసర్వేశునినుఁగొల్తునఘనినాశ॥ ౨౧॥

స॥ అనియివ్విధంబునస్తుతియించిననాయందంతకరుణావిశేషంబుచేచనభక్తపరాధీనత్వంబుప్రకటంబునొందనిజాకారంబుగలింగదేహంబునహృదయలోచనగోచరంబునైనిరామయబ్రహ్మజ్ఞానాంశానాహతంబునందుద్భవించిపృథయాకాశంబునకెక్కి బ్రహ్మాండంబుభేదించుచుఁబ్రణవాకారనాదంబునదిశలుసిక్కిటిల్లనిట్లనియె, నీవునియ్యదైవతవిజ్ఞానవీక్షణంబుచే నెల్లసమయంబులననుదృష్టించుచుజీవన్ముక్తి సుఖంబనుభవించుచునుండఁబ్రారబ్ధలభావసానసమయంబునక్షణుటాకాశంబుమహాకాశంబునందుమీళితంబైనచందంబుననందంబుగనాయందువిదేహకైవల్యంబునొందెడు సందియంబించుకైనలేదిప్పుడునీవువేటపాశంబునుపురంబుననుండుటంజేసి యేతత్పురాధినాధుండనగుమహాంకితంబుగమూర్తంబేయపురాణోక్తంబైనశ్రీమన్నారాయణాంశసంభవుండగుమఖప్రజానిచరిత్రంబునలంకారచంద్రోదయంబుననామాంకితంబుగఁబ్రబంధంబొనర్చుముమున్ననీవుసంస్కృతంబునసంపన్నరాజయోగంబనుయోగశాస్త్రంబును, శివగీతశకశయనుగానకావ్యంబును, గీతగౌరీశంజనుయక్షగానవిరోదాప్తపదియును, నాంధ్రంబునఁజిత్రకేతూపాఖ్యానంబునుపురాణరత్నాకరంబును, ముముక్షుజనార్హదంబునవేదాంతశాస్త్రంబును, కవిజనహృదయంబునబంధకవితాప్రబంధంబును, లక్షణప్రకాశిని యనుచందోవిషయవాక్యగ్రంథంబును, గోపలబాల్యంబునభవగోగభిక్షగ్వరంబునువచనకావ్యంబును, మోక్షకామినీస్వయంవరంబునునాటకంబును, రచించితివివానినేబరమాదరణంబునఁగైకొంటినిప్పడిదియునువిష్ణులీలాభివర్ణనంబుగావున॥ ౨౨॥

క॥ సంతానసప్తకములొఁజింతితఫలదమయిక్రీడజెలఁగిజగద్వి॥

శ్రాంతమగుఁగానఁగూర్చుమ | సంతచమత్కృతీగఁగృహిమహాంకితనియతి॥ ౩౦॥

స॥ అనియివ్విధంబునసెలవొసంగిక్షణమాత్రంబునకభితైక్యంబగుస్వపదంబునొందినగాంతతడవునకేనానిద్రాసమాధియందుమేల్కొనిమహాభీష్టార్థంబుసిద్ధించెననిపరమానందకందళితహృదయారవిందుండైనమొదలమద్వంశప్రకారంబభివర్ణించె॥ ౩౧॥

సీ॥ కల్పాదివిష్ణుండుఘనపయోనిధిశేషతల్పశయనుఁడైనతతీనిహరికి॥

నాభీకమలమందునలువబుట్టఁగనతని నెనుకనుదయించిరివరమతులు॥

భద్రపద్మలునాగభద్రయశులువారివలంబునందునవరుసఁబుట్టె॥

నాదెనపద్మనాఖ్యాదులువీరిలోఁబ్రథమపుత్రునికులప్రభవమైన॥

గురుతరపువ్యాడగోత్రంబునందునఁబరమేష్ఠు నేన్వంశవగుఁడునమిత॥

తే॥ గీ॥ దానగుణభాసితుండుసన్మాననీయఁబైభవోల్లాసశుభకరవర్తనుండు।
గోనసార్యుండుశివభక్తిగురుండనంగయశమునొంచెనుజగమందువిశదముగను॥ ౩౨॥

చ॥ అతనికిఁ బాపనాహ్వయమహామహిముండునుదారసత్యవా।
గవ్విరపవనాత్మజాగ్రజుండవార్యసముదభవశౌర్యనూర్యసం।
హృతకితవాహితపృతతిహృత్కుహరాంచదఖర్వగర్వగా।
ధతమతమస్సమాజుండువృథప్రతిభుండుజనించెధీరుఁడై॥ ౩౩॥

ఉ॥ శ్రీకరుండిమ్మనేనికులశేఖరుండుకొనుగుణాన్వితుండును।
శ్లోకుండశేషదీనజనసుస్థిరపాలనదత్తుండార్యపూ।
జాకరుండిశ్వరాచ్చనలసన్మతిశాశ్వతభక్తియుక్తుండి।
చ్చాకనదిందిరాలయుండుశాంతిఘనుండగుపాపనయ్యకుం॥ ౩౪॥

శా॥ శ్రీవీరేశ్వరలింగసత్పురుషుండుకౌశ్రియాదిసారాయణా।
ఖ్యాతిరాభివృండుంగోటిలింగపతియుకౌహ్నాత్మలీమూరుతే।
జోవంతులుగుణాన్వితుల్విత్తరణాస్తోకప్రసిద్ధులునుటల్।
శీవింగల్లిరిసాధుచిత్తకవిగోష్ఠీప్రీతచేతముకై॥ ౩౫॥

వ॥ వెండియువారెట్టివారననందుఁబ్రభమపుత్రుండు॥ ౩౬॥
సీ॥ భవునివైఖరిపద్యభవునివైఖరిభవ్యభూతిచేశముపీభాతిచేత।
చంద్రుకైవడిహరిశ్చంద్రుకైవడికళాయుక్తిచేవరసత్యనూక్తిచేత।
నింద్రుపాలికభూధరేంద్రుపాలికభోగపూర్తిచేధైర్యవిన్నూర్తిచేత।
మిత్రుచాడునఁజైత్రమిత్రుచాడునభూరిదీప్తిచేలలితరూపాప్తిచేత॥

తే॥ గీ॥ నలరిపొగడొంచెనిజహృదయారవిందఁకందలితభక్తి నందితనందివాహ।
నందనుండుభూసురా రాధనప్రియుండునమరపీరేశలింగాఖ్యుండవనియందు॥ ౩౭॥
వ॥ ద్విత్రియనందనుండు॥ ౩౮॥

సీ॥ శారదాభక్తతారతారకాశరకాండకాండజాసనకాండఘనయశుండు।
రమణీయనలతాజరాజరాజకుమారమారసన్నిభసుకుమారమూర్తి॥
రమ్యచింతారత్నరత్నాకరభమిత్రమిత్రజడ్యోద్రుమామితవిత్తిర్లి।
జ్వలితదావజ్వాలజాలాంబురుహబంధుబంధుప్రతాపశోభావిభాసి॥

తే॥ గీ॥ జగతిఁబొగడొంచెనగణితసుగుణభగణసదృశహీరలలాటికాసంపరిష్కృ॥
తాభిలాశాంగనాలలాటాభిబుధవిధేయసుభగుండునాదినారాయణుండు॥ ౩౯॥

న॥ తృతీయాత్మజుండు॥

౪౦॥

సీ॥ తనదానమహిమసంతతమర్థిజనపుత్రపాత్రాన్వయావనప్రాధి నెసఁగఁ

దనచేతిపాతీదృప్తవిపక్షవక్షఃకవాటపాటనపాటవంబు నెఱపఁ

దనధైర్యగరిమమందరధరాధరవరస్థిరవిస్ఫురణతోడఁజెలిమి నేయఁ

దనవాగ్విలాసంబుఘనసుధారసయురీపుఘమాధురీపాధురీతి నెసఁగఁ

గీ॥ దనవిమలసన్నిధానంబుతతమనీషిజనమునకుసన్నిధానమైమనగఁసకల

తీర్థయాత్రాపరిష్కృతదేహయస్త్వికోటిలింగాఖ్యుండజ్వలగణవరుండు॥

౪౧॥

ఆ॥ గీ॥ అందుఁబ్రధమపుత్రుఁడైనట్టివీరేశలింగమహితయశునిరంగదమల

భక్తిపరునిదానభాస్వరువరలీలలెన్నఁదరమైభువిని నెవరికైన॥

౪౨॥

వ॥ అదియెట్లన్న॥

౪౩॥

ఉ॥ తత్త్రితయంబునందమితభార్గ్యకావిభవప్రసిద్ధచా

రిత్రుండవీరయాఖ్యుండలక్ష్మినిధులదెయ్యకోటయాహ్వాయల్

పాత్రతదమృతైతనద్విబాహువులున్నలెఁబేర్చిమైమనఁ

ధాత్రినిఁగీర్తింబొందెశుభదస్థితిసర్వదిగీశవేద్యుడై॥

౪౪॥

వ॥ మఱియునప్పీరేశలింగమనాయకుండు, సదవనాస్పదయారసహృదయుం
డును, సుమహితసమస్తార్థిజనకుముద్రప్రమదకరసకలకుబంతరనిరంతరవిశ్రాంతవిశ్రాణ
నహిమకరోదయసముజ్జ్వలభీతశుంభద్యశఃకలశాణకవనటద్విశాలగుణకల్లోలవిలంఘ
తావధికుధరరోధఃప్రఘాణుండును, తనూధృతవిమూతనకనత్యునకదుకూలాంచలావధీరిత
చంచలావితానండును, త్రిపుటభేదనభేదనోద్యమసముద్యత్తోపాటోపమహాకాలఘ
లానలాభీలజ్వాలామాలికోపమప్రతాపతపనదారితసమదారిప్రమదాకుచలికుచనిచితచక
చకదుద్రిచరముక్తాహారతారకాహారకచనిచయరుచితిమిరవవనవిఘ్నస్థితచంద్రికావిలా
నుండును, నిఖిలాశ్రితజనవనవసంతాయమానానూనదానలత్పినివాసుండునునగునాసద్గుణ
భాసురుండద్దంకి, కోటదేవరాయపల్లి, గూమారు, సంగంబు, మొదలుగాఁగలననేకపుర
వరంబులఁదహాశీలుదారునామకోద్యోగంబుఁజేసి, యధికసుకృతవంతుండును, దిగంతరా
త్రాంతయశఃపరిపూరితుండును నైవర్తితనెట్లన్న॥

౪౫॥

సీ॥ తతదవ్యచంద్రికాధవళాంశుకముఁగట్టిగగనగంగాకంఠుకంబుఁదొడిగి

హిమశైలరజితశైలములనుపాల్లిండ్లపైఁదారకాహారపటలిమెఱయ

నమరశాఖిసుమాళియవతంసముఁగఁగ్రాలవీణాశ్రుతినినల్పరాణివాడఁ

గలశాంబునిధితరంగమృదంగనిస్వనంబులరమహనటుండాటఁగఱప॥

తే॥ గీ॥ ఘనశరద్ధనమనుతిరస్కరణిమించిచంద్రవదనంబువోపలాస్యంబొనర్చుచి
బరగవీరేశలింగధీవరునికీర్తి॥ కాంతబ్రహ్మాండభవనరంగంబునందు॥ ౪౬॥

సీ॥ ఉరమందుఁబూనకచరమాంగమునఁబూనుక మతనాథుని పొందుఁగనఁగనేల
యురుమదొన్మత్తతఁబఱిగి మేనెఱుఁగనిదిగ్గజంబుల పొందుదివురుపేల
కుటిలభుజంగుఁడైచటులవృత్తిఁజరించుగరుడునితోడసఖ్యంబదేల
గ్రావపూరితమయికడుజడత్వంబునఁగదలనిగిరులసాంగత్యమేల

తే॥ గీ॥ యనుచుఁగూర్చుహరిద్విరదాహి నాథ॥ పర్వతంబులకూటముల్ వరుసవిడిచి
సరసవీరేశలింగధీవరుని భుజమునందువసియించెనుఖముగనవనికాంత॥ ౪౭॥

సీ॥ శ్రీకార్యస్తుతాస్తోకధత్తైకశోభాకరుండువిభావిభాకరుండు
చండవాహర్జితాఖండసద్వైభవాఖండలండుజితారిమండలండు
శేషహిభావావిశేషానుకారిసంభాషణండురుదయాభూషణండు
బంధురక్షణకళాబంధురప్రతిభాధురంధరుండువీత్తిర్నికంధరుండు

తే॥ గీ॥ దుష్టరిపుభీతికరననదుర్గసహిత॥ మహితవిలసదరల్పురిమందిరుండు
సుందరుండుమహాధైర్యమందరుండుదివ్యవీరేశలింగసుధీవరుండు॥ ౪౮॥

తే॥ గీ॥ అట్టివీరేశలింగార్కుడాదేమాంబయినెడుసాధ్వినీఁబెండిలియైఘనండు
శరభలింగాఖ్యుననుఁగాంచెన్దురూప॥ దేకుశివభక్తువరచిదాకాశమతిని॥ ౪౯॥

వ॥ ఇట్టిసేను॥ ౫౦॥

షష్ఠ్యంతములు

కం॥ శ్రీరామజోగిసద్గురుధీరసునామునకుదేవదేవునకుభవో
ధారకునకుదారునకు॥ న్నారాయణసఖ్యునకును న్యాయపథునకు॥ ౫౧॥

కం॥ ధీరునకుసకలనిగమాధారునకునిరంతరాత్యుదారునకునిరా
కారునకుభక్తజనమందారునకునాద్యఖండితేశరీరునకు॥ ౫౨॥

కం॥ రంభాకుచకుంభపరీరంభానందద్విపక్షరాక్షుతశౌర్యా
రంభునకుక్షుంభజ్జయ॥ సంభాసితనిజభుజాసిసంరంభునకు॥ ౫౩॥

కం॥ నగపతివరచాపునకు॥ నగధరసద్భాషునకునునగశేకునకు॥
మృగచర్మాంబరధరునకు॥ మృగయాపురివర్యునకునుమృగధరణునకు॥ ౫౪॥

ప॥ సమర్పితంబుగా నాయొనర్పంబూనిన నలంకారచంద్రోదయంబును మహా
ప్రబంధంబునకుం గభావిధానంబెట్టివనిన మున్ను మార్కండేయుండు శ్రోష్ఠీయసుశిష్యు
నకఱింగించిన తెఱంగునందిరంబుగ జైమిని మహామునికింబత్తుల్లిట్లనియె॥ ౫౧॥

కథాప్రారంభము.

సీ॥ ఏవీట సాధాగ్రసావర్ణకలశంబులబ్జతోశంబులొనమరధునికి॥

నేవీట సతులతనూవిలాసంబులు ప్రార్థనీయంబులొనచ్చరలకు॥

నేవీట మణిదీపికావిభావిభవమభావంబానర్చువిభావరులకు॥

నేవీట జంద్రశాలావితానస్థవారములు తారావలీభ్రాంతినొసఁగు॥

తే॥ గీ॥ తుంగతరహోహణాచలశృంగతులితగురురుచిరరత్నతోభితగోపురంబు॥

చెలఁగు నైశ్వర్యమును మవిశేషహాసితసురపురంబు ప్రతిష్ఠానపురవరంబు॥ ౫౨॥

చ॥ ధరనోక రాజశేఖరునితానక మైతగు వెండికొండవి॥

స్ఫురణమదంతయంచవధిభూధర రాజమనేక రాజశే॥

ఖరులకుమన్నియైబహుళకాంచనసంపదఁదాల్చియప్పగుక॥

స్థిరముగనిల్చెనాఁగనకశృంగసమున్నతవప్రమొప్పగుక॥ ౫౩॥

క॥ అన్నగరికొటకొమ్మలకెన్నఁగఁగల్యాణసహితపుష్పమణివరరా॥

గోన్నతిగలుగుటయరుదేసమున్నతవిష్ణుపదసేవసతతముదారకక॥ ౫౪॥

తే॥ గీ॥ కలశభవుఁడుతన్నుఁగఁడునల్క వెండియుఁద్రావునే మొయనుచుఁదల్లడిల్లి॥

యభిభేయమగుచునప్పరిఁడాగెనొయననగడ్డదనరునద్భుతముగ॥ ౫౫॥

క॥ పాతాళభువనపన్నగజాతముతతేయతోయజాతమృణాళ॥

వ్రాతములఁగాంచినకా॥ తాతసులతలనుచుఁబెనుచుఁదత మోహమునక॥ ౫౬॥

ఉ॥ మేలిపసిండిమువ్వగమిమించుపతాకలుచిత్రరత్నపా॥

చాలికలబ్జరాగకలశద్యుతులంగలచంద్రశాలికా॥

జాలమువొల్చుపట్టణపుసంపదఁగన్గొననిల్చునిర్జర॥

స్త్రీలనభస్మృతచ్ఛిఖరదివ్యవిమానవితానమోయనక॥ ౫౭॥

చ॥ ఆరుణగభస్తిమున్నహరహంబునునంబరపీఠినేగఁగా॥

బురవరభర్మహర్మ్యచయముల్ గమనంబునకడ్డమైనచో॥

దురఁగములన్మరల్చిభృతితోనగరోత్తరయామ్యపార్శ్వస॥

త్సరణులఁదేరనూరుఁడువెనకఁగడపకజనుచుండు నెప్పడుక॥ ౫౮॥

కం॥ నెచ్చెలులభంగినిచ్చలు॥వచ్చుచుఁబోవుచు నెయుండువాతాయనముల్॥

సాచ్చుచుఁదరుణులనఖరుచి॥మెచ్చుచుఁదారకలువీటి మేడలత్రోవన్॥ ౩॥

చ॥ అలగ్రహరాజితేజమిసుమంతయుఁగన్నడకుండ నెప్పుడున్॥

గలఁచఁగఁగోరికేతువుపగంగొనివిష్ణుపదంబుముట్టియిం॥

పలరననేకరూపములనర్కునిఁగప్పెననంబురంబునం॥

దలరుసురత్న సౌధశిఖరాళినట తున్నట కేతుజాతముల్॥ ౪॥

కం॥ చందురుడందుల మేడల॥సందులఁజనుచుండి కాన్యసంగీతకళల్॥

సుందరులవలనవినితాఁ॥జెంచెఁగళానిధియనంబ్రసిద్ధిధరిత్రై॥ ౫॥

చ॥ లలితజలార్ధయంత్రార్థులంబుససాడిగధూపధూమకుం॥

తలములఁకేతుహస్తకలనన్నగరేందరివిప్పిసామ్యులం॥

దళియలనుంచెఁబ్రోవులుగ నాఁబాలుపానవరత్న రాసుల॥

న్వీలసిలుకాంచ నాంచితవణిగ్విపణీరమణీయహ్లాముల్॥ ౬॥

చ॥ జిలుగుకడానివన్నియలఁజెన్నగునున్నత సౌధవీధివే॥

హ్లాసశశికాంతజాలములడగ్గరిసారెకుఁదొంగిచూచుక॥

న్నెలముఖలక్ష్మీకిన్ సురధునీవికచాబ్జములొడఁగానినో॥

లలినవిదుర్యశంబలికులచ్చలనన్వహియింప నేటికిన్॥ ౭॥

కం॥ శ్రుతిముఖ్యుసకలవిద్యల॥గ్రతుసద్రవతజపతపఃపరంపరనచటన్॥

శతధృతిస్వజయించెనరా॥కృతులుగననఁదనరుదురుపురిన్విప్రవరుల్॥ ౮॥

కం॥ మారులువరరూపమునఁగు॥మారులుదోశ్శక్తి భూతిమహిమంబునఁగా॥

మారులు, దానమునరవికు॥మారులు, వఱుదురురాకుమారులువీటన్॥ ౯॥

కం॥ ఆర్యసుతులగుచునచటన॥హార్యసమానధనరాసులార్జింపుచున॥

య్యార్యాపతిహితసములుమ॥హార్యులుదనరుదురకుంతోదార్యములన్॥ ౧౦॥

కం॥ హలరేఖలులక్ష్మీకర॥విలసనములుబహులభద్రవిభ్రమగతులుం॥

గలిగిహరిచరణసదృశత॥నలరుదురలఘుబల మొప్పనప్పురిశూద్రుల్॥ ౧౧॥

తే॥ గీ॥ బలవదుత్తుంగరూపవైభవమతిస్థి॥రాభరణలీలతతగండ్రోభితరుచి॥

శ్రితఘనాళినదావనశ్రీయుఁగలిగి॥పాలుచుభూభృన్నిభంబులప్పురినిభములు॥ ౧౨॥

చ॥ స్థిరతరరాజమాళిహితసేవకులంబునకెల్లగల్గగా!

హరిణములాదిదుర్గములనాయతసత్కరణాప్తి నుండిన।

త్వరచితసారయోగగతివాయుజయంబొనగూడవీటిలో।

నరయననంతవర్ణకములైహరులైబహుతకబ్రవర్తిలున్॥

23॥

క॥ ఘనచక్రఘటనసంపదదనరిప్రభాతంబులట్లధరణీకులరీ।

త్రినివిలసిల్లుఁబురవరంబునఁగాంచనరత్నదీప్తములగురథంబుల్॥

24॥

సీ॥ సంగీతనృత్యకౌశలముమెచ్చుటఁబలెగాయన్నటీకైశికములునిమిరి।

దంపతీప్రణయవాదములుదీర్పఁబలెవేకువలసౌధగవాక్షకోటిదూతి।

స్వసఖశ్రమంపునీర్వట్టుచేఁబలెరత్తిక్రాంతాంగనాస్యఘృజ్యజలమాని।

సాంకవమృగమదచంద్రసౌరభములుగైకొనంగఁబలెనంగల్లమెలఁగి॥

తే॥ గీ॥ పురతురంగమగుమనచాతురికినోడివింతసిగ్గునఁదనయెక్కిరింతనడిగి।

నడవమిననంగజడనగునడకలడరనందొలయుచుండుమలయమందానిండు॥

25॥

సీ॥ ఆమితరసప్రాధిసలఁడిసరసులనెనయుటవలనఁబద్ధినులనంగ।

లలితబంధవిశేషములమహాభోగులఁదనపుటవలనభోగినులనంగ।

ఘనతరాగములఁబెంపెనసిపల్లవతాభగరిమఁదాల్చుటఁగలకంకులనంగ।

తజ్జాలువినుతింపఁదగువెలలందుచుమనుటచేసురుచిరమణులనంగఁ।

తే॥ గీ॥ బ్రబలితతమంజులాస్యవిభ్రమసమృద్ధిలలరఁబృతిభరతరహస్యములనువలఁతు।

లగుచురంభాదులజయించుసొగసునఁబురివఱులుచుందురువారసుందరులుబలిరె॥

26॥

సీ॥ రమణియెత్తులకేమిరతికల్పచయమిమ్మువలదందునిడుదురేవచ్చినపుడ।

వెలయనీపుష్పాప్తివేళఁదెల్లుముతావులంటిచూచినదోఁచునడుగనేలఁ।

దిలికింపుమెలతామరలదండనొసఁగుమునెనరొప్పఁగావలసిననుగొనుము।

విలువఁజేకొనియెదలరరుగుతులనిమ్ముచనుబంతులిప్పుడుండంటినగుండు॥

తే॥ గీ॥ ననుచునర్మోక్తిరచనలననుచునేడ్కఁదమ్ములరమ్ముమేటిచైదమ్ములఁగని।

సరసతలుచూపువిలులకుసరములిడుచుఁబుష్పలావికఁబుదురప్పురమునందు॥

27॥

మ॥ సురసాంచద్దనపుష్పపూరితములైసాంపొందిదృష్టాండజో।

త్కరసంచారపటుత్వముల్లలిగిరంగద్భ్రంగసంగీతము।

ల్వణిలకసారససౌరభానిలసదాభంగాగమంబుల్లగన్।

బురిసుద్యానములున్సరోవరములున్బొల్పున్సమత్వంబునన్॥

28॥

కా॥ ఏతాద్భుక్త్యహనీయసంపదలపుట్టితెఱుభస్థానమై।

త్యాతన్వీనవరత్నకీలితవతంసంబైనయాహోలువి।

ఖ్యాతింజెందఁగ నేలుచుండుగుణరత్నాంభోధిశ స్త్రంజయుం।

దాతండాతతశాత హేతిపవిత్రతారాతిపీరాదియై॥

౭౯॥

సీ॥ తనయశోనల్పకల్పనగాటవికిఁబయోభృత్పథంబొకపరభృతముగాఁగఁ।

దనప్రతాపమహాజ్వలనకీలములకర్కబింబంబువిస్ఫులింగంబుగాఁగఁ।

దనజయలక్ష్మీనితంబినికభిలదిగ్వలభులువిహరణస్థలుగాఁగఁగఁ।

దననిరంతరదానధారానదికిసాగరములుగర్భజలాశయములుగాఁగఁ।

తే॥ గీ॥ తనవినిర్మలచరితసుధాసరోంతరమునకజ్జభవాండభాండములుపుండఁ।

రీకముకులాలిగాఁగవర్తిలుధనుర్నిధానమృత్యుంజయుండుశస్త్రంజయుండు॥ ౮౦॥

వ॥ మఱియునీసమస్తప్రశస్తనిస్తులామేయసుగుణవిస్తారండుగుశస్త్రంజయుండు
నిభిలాశావిలాసికీర్ణమండితమండనాయమానకుండలీకృతకీర్తిలతాశ్రాంతవిశ్రాణనపల్ల
వసల్లలితోల్లాసనకలభూతదయాకుసుమగుళుచ్చుండును, నిరంకుశప్రతిభాప్రభావిభాసి
తుండును, కదనక్షోణీసదనసమదవ్యాదయవైరిపీరవారప్రహరప్రకారప్రచారావార్య
ధైర్యశౌర్యవీర్యధుర్యండు సుబ్రచండాఖండకోదండవిద్యావండప్రశౌండప్రజ్ఞానధురం
ధరుండును, ధీరోదాత్తఘనధరాధరుండును, నయి తనకప్పృతిహనపురవరంబురాజధాని
గారాజీలరాజరాజానుంబోలెఁదేజోవిరాజమానుండై సకలకువలయంబవక్రవిక్రమంబున
నేకచక్రంబుగఁబరిపాలింపుచుండె॥

౮౧॥

కం॥ ఆరాజశిఖామణికెగుఁజూరుండుకుమారసదృశమానితపీరోయి।

దారుఁడుమఖవ్రజాఖ్యైత్యారమణుండలరుచుండుసద్గుణనిధియై॥

౮౨॥

సీ॥ సరసిజాతుఁడువోలెసిరితోడనలిభర్తనిభంగినార్యానుకూలుఁడగుచు।

గంధర్వరీతిఁజక్కినిరూపుఁదాల్చియబ్బునిమాడ్కిగురుకళాపూర్ణుఁడగుచు।

పరమేష్ఠిగతిమంజుభాషాధ్యుఁడైసరితపతిపోల్కెనిమ్నస్వభావుఁడగుచు।

నూర్వనిపగిదిఁదేజోమహత్వముఁగాంచిఘనునికైవడిదానకలితుఁడగుచు॥

తే॥ గీ॥ నాగమార్గజ్ఞుడైవివిధాస్త్రశస్త్రవేదియైదండనీలివృషీణుఁడగుచు

నమరుసనుధికభోగమహావిభవశఃచీవిభుండుమఖప్రవజభూవిభుండు॥

౮౩॥

ఉ॥ ఆవిభుమోముసాంపుగనియద్భుతమందుచుక్షిబుండయ్యుండె॥

భావకనైల్యమొందితగజంద్రుడుదూరపదంబుండెందగ్గ॥

భావతాడింతయున్విసుచుభంగమునొందినమామండేర్చవే॥

భూవరుజేరియందమునఁబోలకనంగతనొందెనిధరణ॥

౧౪॥

ప॥ మఱియునతండునారాయణాంశ సంఘాతుండగుటంజేసివీరుండునసమప్ర
జ్ఞా సమేతుండునుంగావునజనకునసుజ్ఞయావరాజ్యాభిషిక్తుడై, నల, వృగ, సగర, భగీ
రథ, దుందుమార, సుహోత్య, మాంధాత్య, శ్రీరామాదులకరణి ధరణీధరణదత్తుండై,
దీనాలాపంబులుశరణాగతశాత్రవముఖంబులయంద, వక్రభావంబులధిజ్యశరాసంబుల
యంద, దృఢబంధంబులుసురతంబులయంద, కుటిలనటనంబులువేశ్యాజనంబులయంద,
సదాపత్నాప్రిచేమొకపెట్టుటతరుణీమంజీరంబులయంద, మదాంధత్వంబునందిరుగుట
కరింతుటలయంద, పరుషపండంబువలనఁజక్రప్రకంపంబులువాడముటకులాలక్యత్వంబుల
యంద, సమస్తవస్తుసంపదలందోచుటలీలాదర్పణంబులయంద, పాంసులాత్వంబునవి
యంద, చెన్నొందుచుండె, దనధర్మంబునకభావంబును, దనదానంబునకప్రమాణతయు, దన
దనక్రోధంబునకస్థిరత్వంబును, దనవిక్రమంబునకసహ్యతయు, దనయశంబునకతివ్యా
సంగవ్యాప్తియు, దనగుణంబులకత్యాశాప్రవృత్తియు, దనలేమికిలేమియుండవులంజేసి
యఖండసామ్రాజ్యధుర్యుండై, మహావీరుండయ్యునుబరలోకకథాభీరుండై, కామార్థప
రుండయ్యునువిమలధర్మప్రభాసుండై, యనేకపరిజనపరివృతుండయ్యునునేకధనుస్సహ
యుండై, భూమండలంబుననెల్లెడనిరంతరపయోధారానారంబులుజలధరంబులందుంబో
లెధేనువులందును, ననంతకళ్యాణాలంకరణంబులుజనశరీరంబులందునుంబోలెగృహంబు
లయందును, సంపూర్ణఫలవిలాసంబులారామంబులందుంబోలెసస్యంబులందును, నపరి
మితామోదంబులుసృక్చందనాదులందుంబోలె సకలప్రాణిచయంబునందుంగలిగి విలసిల్లు
ధర్మపరిశీలనంబునంబ్రజాపాలనంబుఁగావింపుచుండ॥

౧౫॥

మత్తకోకిల॥ అంతఘోరమణిధృతాభినవారుణాంశుకరూపసం॥

క్రాంతపల్లవకాంతిదంతరకాననాంతమనంతమో॥

హంతరంగవధూనితాంతదృగంతకాంతలతాంతసం॥

త్రాంతిభృంగలతానిశాంతముబల్వసంతముభాసిలే॥

౧౬॥

చ॥ శ్రుతిహితవాక్యముల్ బలుకుచున్ ద్విజపాతి మొలంగఁగోప॥
 రవ్యశుభ వేదులందుఁ బ్రసవర్తుసేనాత్మవివాహనేళను॥
 న్నతలతికామహీజమిధునంబులపైనితరేతరంబుదా॥
 రతనిడుముత్తియంపుతలఁ బ్రాలసజాలక రాజరాజరె॥

౧౭॥

చ॥ ఎలయుచుఁ దేటి మొత్తఁపు మొయిల్పయిఁగప్పిరవంబొనర్పఁగో॥
 యిలలనువానకోయిలలు హెచ్చఁగనచ్చఁపుఁబూపుఁదేసెనో॥
 నలుగురియన్వసానిలమునంగొమరొప్పఁజలిఁచెగొమ్మెఱుం॥
 గులగతిఁదియ్యమావియెలగున్నలఁగొందలి రాకుశొంపముల్॥

౧౮॥

మ॥ వన రాశ్యద్దత ఫేనముల్ వనరమావజ్రప్రభారమ్యమం॥
 డనరోచుల్ మధుపప్రతానమధుపానప్రక్రియా రావ్యసా॥
 త్రసికాయంబులుచైత్ర రాత్రిముఖనిర్వృత్తారకల్వల్లికా॥
 వనితాంచద్దరహాసముల్ సితసుమద్రాతంబులొప్పెన్ వని॥

౧౯॥

చ॥ చివురుఁగటారులు వియలసింగిఁబులుందలి రాకు బాకులు॥
 న్రవదళిశింజిసుల్ సుమపరాగమున న్మెఱుఁగకక్కఁజేసిమా॥
 ధపుఁడనుఁగైనమారునకుఁదానొనఁగూర్చినయన్త్రకాలల॥
 ట్లవిరళలీలనోప్పెవనిసంచితమంబు నికుంజపుంజముల్॥

౨౦॥

చ॥ కొలఁకులఁదేలి తేలితొవగుంపులకంపులసాలిసాలిమా॥
 కులపయిగ్రాలివ్రాలిసుమగుచ్చసుగంధముఁగ్రోలికోల్లితీ॥
 పలగమిఁగ్రాలిక్రాలితరుపజ్జులనీడలఁదాళితాళిమే॥
 ల్నిలుకడసీచెనామనివనీతలశీతలవాతపోతముల్॥

౨౧॥

క॥ అలిసికుటుంబినులకున్ లలిసీరఁపుబొమ్మరిండ్లలతికాపాంచా॥
 లులనవపుష్పద్దమ వేళలననరమ తేనెవిందులను గావించెన్॥

౨౨॥

క॥ వసుపతితానగుట నునల॥ వసుపతిమైత్రికిఁదదాశవఱతనవిభా॥
 వసుడుత్తరంపుఁద్రోవను॥ వసురెడ్దనమిత్రభావమహిమదలిర్పెన్॥

౨౩॥

తే॥ గీ॥ విరహితతిమిదదంఁడెత్తుమరునివిజయ॥ కాహశులభంగి మొరసెఁబికవ్రజంబు॥
 లమరెఁగోరకములుఁగింశుకములుఁగాన॥ నన్ధవ్రీస్త్రీలకంపులనత్తులనఁగ॥

౨౪॥

సీ॥ నవరసామోదంబునవరించె నెయ్యదితరులయందునునతరులయందు।
 నుమనోవికాసంబునమూర్చె నెయ్యదితామలందునునవశ్యామలందు।
 మధుపరాగసమృద్ధిమననిచ్చె నెయ్యదితమ్ములందునులతాంతమ్ములందు।
 లలితకుంకుమపత్రకలనమెయ్యదినించెగొమ్మలందలమావికొమ్మలందు।
 తే॥ గీ॥ నట్టిసురభికిసురభివిభ్యాతిగలుగుటరిదియేసత్ఫలములుద్విజాపణులకు।
 బాలగణికలకునవీనపల్లవాప్తిలలితబ్రసవయుక్తివంధ్యాదులకునొసంగ॥

౯౫॥

లయవిభాతి.

తళతళనిమెఱుంగలరెనలరులనుగలికలనుజలజలనివణదలుగబలుమధువువాఁటె॥
 గిరికిలినకలికిచిలుకలపలుకులులిసెనలబలములలికులములనుగలయంబొలుపొరె॥
 ఫలరసములులిచిలతికలికొనలంబొలిచెగలగలమనుచుబరిణతపుదళములిలరాఁతె॥
 జెలువులకుఁజెలులకునువలపులెదవెలసెంగలకలరుతులంగొలకులను నెలకొనియెనంచల్॥

సీ॥ తరులలోఁదీవపండిరులలోవిరులమంజరులలోఁమకళందర్శురులుగ్రోలి।
 గములైతనర్చిపూగములపైఁదగిపరాగములుబైకొనిసురాగములమించి।
 చెలువొందుగుఱ్ఱమావులయందుఁదలిరుగ్రోవులయందునలతావులఁదెసంగి।
 న్నుటములైకలితనిప్పుటములైశ్రితపుష్పపుటములైఘనవనీతటములరసి।
 తే॥ గీ॥ తమినిమొగపెంటిపిల్లతండములుంగలసిగలశిరంబులఁబూదేనిగప్పికొనఁగఁ।
 గొనగరులువిప్పియపుడుఝుమ్మనుచుఁబావలబాదలరొదలిడికొదమతుమ్మెదలుమెదలు॥

మ॥ కలితాశ్లోకలతాంతదీపరుచిరంగత్కంజగేహంబులోఁ।
 గలకంఠితతిరాగవీక్షణముసోకదార్పణగాదక్షిణా।
 నిలుడల్లనఁదావులంబుకొనుచోనీరంధ్రమాధ్వరస।
 చ్చలఘుర్మోదములైవడంకిరిలనాసంతీలతాబాలికల్॥

౯౬॥

మ॥ కనరంగంబులపైఁదమాలవృత్తిసేవధ్యంబులొప్పంబిక।
 స్వనగీతంబులతోమరున్నటుండులూస్యప్రాశిసేర్పంజరు।
 శృనుకేర్తిప్రసాదవల్లిపాత్రములగుంపాడనవసంతప్రభం।
 డనుకంపామతిమెచ్చియచ్చెగగుమస్రాంచనృణీగూపలక॥

౯౭॥

లయగ్రాహి.

చందనమహీగుహములందుఁ బెనగొన్నగురువిందను నుదీవియలపందిరలలోఁ బెం.
 పొందివిరవాజిపువ్వుగందవడితేచిచనుమందమలయానిలనిఁ జెందుపెనుతావిన్.
 గ్రందుకొనిఘమ్మరనుచందనరుపూబొదలసంగుల మెలంగిబలుచందమలచేమా.
 కందసుమబృందమకరందరసభింపుదులవిందులుగఁ గ్రోతెనుమిళితతులెల్లన్ ॥౧౦౦॥

సీ॥ మునుమాపు నులివిచ్చుబొండుమల్లెలుసోగఁ గ్రొమ్ముడిసెరతావిఁ గ్రమ్మరింప.
 నునుజగురాకుపామ్మలవిరిపరుపుల నెనఁగు నేలకి పొదరిండ్లఁజొచ్చి
 మధురసీధురసాత్తమదమాంద్యమునఁబునఁపునరుపగూహనంబునమిటారి.
 వలిచున్నఁగవలరంబుననాటననఁటులకపురంపుఁబొడిఁజమ్మకమ్మతెమ్మె॥
 తే॥ గీ॥ రలునితాంతోపరతిపరిశ్రమసుముద్ధ॥ కమ్రగల్లతల న్వేదకణికలార్ప॥
 బతులయెడఁగూర్చునతులులేపకడఁదెలసి॥ రలఘునిష్కుట శుకపికకలకలముల॥ ౧౦౧॥

వ॥ ఇట్లుసకలజగదామోదకరవిలాసభాసురంబులగునసంతవాసరంబులు జడగు
 చుండనఖండసౌందర్యధుర్యతామకరధ్వజుండగుమఖప్రజాండుపుడమింబాలింపుచుండె॥

క॥ అనిమార్కండేయమహా॥ మునిక్రోశ్మికిఁ జెప్పినట్లుముదమునఁబట్టు॥
 ల్వినుపించినపుడాజై॥ మినియవ్వలికధనుఁ జేర్చి మెయినడుగుటయున్ ॥ ౧౦౨॥

చ॥ సురగిరిధీరధీరచిత్రశోభితదివ్యకలాప్రసంగసం॥
 గరజయశూరనూరిజనకల్పకపాదపపాదపావనా॥
 చరచరమార్ధసారగురుసన్మయచిన్మయసాక్షిభాస్వరా॥
 స్వరపరిభావభావభవసంహరసంహితసంహతిస్తుతా॥ ౧౦౩॥

క॥ ప్రేమాస్పదవరకామాకామాంతకయంతకాంతకాకాంతియతో॥
 ధామాధామవిజితరిపు॥ భీమాభీమబలయోధభీమస్తోమా॥ ౧౦౪॥

పంచచామరము.

మలీమసుప్రణాళభాసమానితాత్తధీరసా॥
 విలాసమానసప్రకాశవిశ్వకృద్దయారసా॥
 కలాదసత్కళాకలాపకావ్యకంజఖంజనా॥
 పలాశభంజనప్రతాపభక్తచిత్తరంజనా॥ ౧౦౫॥

మూలినీ.

నిరుపమగుణజాలానిర్మలానందలోలా।
 సురుచిరశుభలీలాజోభితాత్మైకహేలా।
 స్మరహరవరభేలాసంవిదామేయశీలా।
 సురమునిఘరిపాలాశూలిసృష్ట్యాదిమూలా॥

౧౦౩॥

గద్య.

ఇదిశ్రీమదిమ్మానేనన్యాయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ
 ణపూజావిధేయదిగంతరాకాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపాత్రపీఠే
 శలింగనామకపుత్రశ్రీమద్దేవరమణచరణారవిందామందముకరంద
 పానతుందిలేందిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి
 గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు
 రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ
 మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన
 యలంకారచంద్రోదయంబను
 మహాప్రబంధంబునందుఁ
 బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

శ్రీ మఖవ్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీరమ్యగుణాభరణానారాయణబాణవరణనతజనవిస్తా।

రాశాధితనిత్యదయాంకూరామ్మగయాపురిశగురుగుణవేశా॥

౧॥

తే॥ గీ॥ ఆవధరింపుముమునుమృకండ్వాత్మజాండు॥క్రోశ్ఠికెటింగించినట్లునద్దోష్ఠినమరు।

జైమినికి నెమ్మనముగడుసంతస్థిల్లంబక్షిరాజంబులిట్లుచెప్పందొడంగె॥

౨॥

వ॥ అంతనొక్కనాడుమఖవ్రజాండుపురోహితామాత్యబంధుమిత్రాదిపరిజనసమే
తుండైజనకుసన్నిధానంబుననిండోలగంబునఁగొలువైయుండుసమయంబున॥

౩॥

సీ॥ ఉదయించురవిమించునదలించుజగిమించునొడలితోముడిచినజడలతోడ॥

సరసీరుహముఁగోరుకరమునమీరుదండంబుతోనూర్ధ్వపుండ్రంబుతోడ॥

బంగారుజిగిసారుపొంగారుకుండలద్యుతులతోశ్రుతివాక్యతులతోడ॥

దలిజంఁదములపొందికలఁజెందునక్షమాళికలతోనరుణశాటికలతోడ॥

తే॥ గీ॥ సలలితామలజలకమండలువుతోడ॥డంబుమీతినకృష్ణాజనంబుతోడ॥

దనరనరుడెంచెగాలవమునివరేణ్యుండశ్వరత్నంబొకటిపెంటనరుగుదేర॥

౪॥

శా॥ అరీతింజనుడెంచియమ్మనివరుండస్తోకచామికర॥

స్ఫూరోదారకవాటగారుడరుచివ్యాకీర్ణరాణ్మందిర॥

ద్వారంబున్నతరోహణాద్రికటకోదంచన్మహాగహ్వరా॥

కారంబుద్ధతీరముగడచిరాఁగాఁబార్వభాగంబునక॥

౫॥

సీ॥ కరదీప్తికనకకంకణకలక్వణముతోరమణీమణులుచామరములుపీవఁ

జరణనూపురములసాలభంజకలట్లుశరణాగతనతారివరులుదోఁపఁ

సామంతభూషామణీమయూఖములుసంధ్యాంశరీతపములనవళుంపఁ

వివిధవేదాగమవిదులగువిశ్వజ్ఞులుశ్రుతిస్తోత్రస్థైర్యములనుదెలుపఁ

తే॥ గీ॥ హారకుండలమకుటకేయూరకటకముణులుదీపింపఁగులశైలమధ్యమేరుఁ

వనఁగసంభితులనదుమసింహాసనస్థుఁడగుచుఁగొలుపున్నశత్రుంజయన్యపుఁగనియె॥=॥

కం॥ కనుఁగొనిఘనమగుముంగిటఁగనదిందూపలనిబద్ధకన్యాంతరసీ॥

మునుబ్రతిబింబితమైనజిత్రసురుచిదనరమునియవనిధపుదరికరిగె॥

2॥

కం॥ వచ్చినమునిఁగనియెదురుగనచ్చిప్రణామంబొనర్చినరభక్తివయం

బచ్చుపడనర్హుపాద్యములిచ్చినుఖాసీసుఁజేసిచ్చుపవగుఁడనియె॥

౩॥

ఉ॥ ఓమునినాధభూరిసుకృతోవయమీసుతశిష్యుకోటికి॥

నేమమె? పహ్నులుగొగ్గితువిశేషములున్విలసిల్లునే?ఫలఁ

స్తోమముతోడనాశ్రమపసుంధరభూరుహవన్యశాలిగో

ధూమములుండునే?వ్రతవిధుల్దగునే?విగతాంతరాయతె॥

౪॥

కం॥ మీరుమహాత్ములరథికులారాయమీదర్శనముఖభాస్పదముగదా

మీరాకపలనఁబావనమైరాజితెమన్నివాసములచరిత్రా॥

౫॥

కం॥ ఆనివినుతించినజనపతికనియెమునీంద్రుండుసూపరాగ్రణియుష్ట

ద్ధనధర్మపాలనంబునననిశముసకలంబుభద్రమయ్యెడుననినె॥

౬॥

ఉ॥ మానవనాథుఁడిట్లనియెమానివరేణ్యభవన్మనోరథం

జేనొనఁగూర్తుమీరిచటికేమికతంబుననేగుదెంచినా

రానతియిండుశీఘ్రముగనన్నదురంగవతంసమున్మహి

జానికిఁజేతఁజూపిమునిసత్తమఁడిట్లనిపల్కెవెండియు॥

౭॥

మ॥ వినుముర్వివరయజ్ఞమేనొకటిఁగావింపంగదీక్షింపుచో

దనుజుల్కొందరుసింహనూకరమృగాదవ్యాఘ్రురూపంబులె॥

ఘనమాయాగతివచ్చిపాచ్చిమఘవిఘ్నంబాచరింపందదా

హననోద్యుక్తుఁడనయ్యుమత్తపమువమ్మానంచులొనెంచుచు॥

౮॥

కం॥ కొండొక పెరవూహింపుచునుండగ మఘశాలికాంతశోజ్జ్వలహోమా

ఖండంబగుకుండములొనుండిమహోద్గంధ తేజ మొక్క హయంబుకొ

౧౮॥

తే॥ గీ॥ యజ్ఞపురుషుండుగానివచ్చియాతఁడనియెనుోయుమునివర్యయాతురగోత్తమంబు

సలమఖవ్రజానకొసంగుమతఁడునీదు సవమునిరవ్యఘ్నముగఁజేయఁజాలు నెలమి॥ ౧౯॥

ప॥ మఱియునీయుత్తమాశ్వం బధికబలసంపన్నంబేక రాత్ర్యంబునంజతుస్సముద్ర
ముదితపసుంధరావలయంబునం గ్రుమ్మరివచ్చునితరలోక గమనంబును గగనయానంబునుం
గలిగియాహవజయంబొనఁగూర్చునిదియునుం గాక గరుడునియంశంబునంబ్రభవించినయీ
తురంగరత్నంబునీమఖప్రజండువక్త్రునితరులెక్కంజాలరతండు దుష్టనిగ్రహశిష్టసరిపాల
సార్థంబున కైతజ్జనకతపోమహిమంబునంజేసిశ్రీమన్నారాయణుండేత్రద్రూపంబుననవతరిం
చినమహామహుండును, సర్వభూతాంతర్వాస్యత్తుండుగావునవాసుదేవుండును, సచ్చి
ద్రూపుండుగావునఁబ్రజ్ఞాభూరంధరుండును, మఖప్రజసంరక్షకుండుగావునమఖప్రజానా
ముండునై వెలుంగుచున్న వాఁడమ్మహాత్ముండు భవన్మఖరక్షణంబుఁగావింపనోపుఁగానన
విధంబావరింపుమని యెఱింగించియ్యగ్నిభట్టారకుండంతర్నితుండగుటయునవిస్మయ
హర్షంబుతోనీయశ్వరత్నంబుఁదొడ్కొనిభవత్సముఖంబునకు దెంచితిం గావున, నశం
ద్రా? నీనందనుండిక్కార్యనిరవహణంబు నేయుటకైజన్మించిన శ్రీమన్నారాయణుండు
గానికేవలనరమాత్తుండుగాఁడస్తదీయమగురక్షణంబుననద్దివ్యతేజానకులగ్గననిపలికిననా
శస్త్రంజయభూభుజుండట్ల కాకయనియత్యంతసంతుష్టాంతరంగుండై నిజనందనుండిలికించి
నీపీమునివర్యనియభీషితంబుఁదీర్చుటయవశ్యకర్తవ్యంబుగావున॥

౧౯॥

కం॥ మున్నలవిశ్వామిత్రునిజన్మమురక్షించురామచంద్రునిగతిని

జన్మంబుఁగాచినుజనోద్యమ్నతీగైకొనుముశోభితనయా తనయా॥

౨౦॥

కౄ॥ పీరుమహాత్ములార్యులువివేకవరిష్ఠులుసత్తపోనిధుల్

కారుణికోత్తముల్ మునులుగావునవీరలయజ్ఞరక్షకై

ధీరత్తనేగిదానవులదీప్రశరంబులగెల్పివిక్రమో

దారతఁజెందిదీవెనలనందియమునరమ్మునాపుడుకొ॥

౨౧॥

కం॥ మునిదొలుతననిచిపిమ్మట జననాయకనందనుండుజనకాజ్ఞనుండై

కొనివల్లేయనియపుడమ్మనియాశ్రమమునకునరుగముదితహృదయుండై॥

౨౨॥

సీ॥ పసుగుల్కు పసిండికొమ్మిసిమిపాగధరించిడంబుమీటినకత్తభంబుదొడిగి

కానునజిలగుచెంగావి కానెవిగించిక భుకుబంగరునూరె మొలనుటించి

కురువిందచూడమెకొఱలుకే డెముపచ్చసఱుజువాలునుగటిపై నమర్చి

దుగదొనల్ భుజములదగిలించినిగనిగన్నీలంపుసింగిణికేలఁబూని

తే॥ గీ॥ చరణములగండపెండెరపురుచిగప్పెగరతలంబునవీరకంకణము మెఱయ

వీరరసమిట్లుమూర్తిభవించెనంగనమరెగమనోద్యమమునదేజముతలిర్ప॥ ౨౦॥

సీ॥ హురుమంజిపనులపక్కెరవైనిసారపారసీకపుపట్టుపల్లమురు

జిగిపెంపురతనంపు మొగపట్ట మెఱుంగొప్పగొప్పతళ్ళులపాగనబుమీఱ

దుగవంకనకలంకమగునంకవన్నెలుపన్నెలుగుల్కుమువ్వసరులెనంగ

శిరమునబీలెకుంచెతురాయి పాలు పొందపొందళ్ళు పాదనూపురములడర

తే॥ గీ॥ ఖడ్గఖేటకతూణశార్దూములనుభయసార్వములనొక్కసాహిణిబన్నియనుప

మునివరాసీతధవశాశ్వమునునరేంద్రుడెక్కెనుచ్చైత్రవము నెక్కునిందుప్రగిది॥౨౧॥

కం॥ వందిజనంబందందనమందగతిన్మోయరాజమార్గంబుననా

నందమతోముందరభటబృందమతుసుంగొలువనగరు వెలువడియంత॥ ౨౨॥

చం॥ క్షితిపతి మెల్లనకదఱుచేసిననత్తురగోత్రమంబతి

ద్రుతగతియైచలచ్చపలరూపునజాపవిముక్తమార్గణా

కృతినడువీధిఁబర్వదుఖగేంద్రమరీతిమరుత్తరశ్చర

త్సితఘనఖండమట్లుబఱచెఁ ఖురజోరురజోవృతాధ్వమై॥ ౨౩॥

పంచచామరం॥ ఘంఘంఘళాయమానకంతఘంటికావిరావమై

ఝంఝంఝంఝనినాదపాదసక్తనూపురాద్యమై

ధళధళత్కృకాటికాగ్రధాతకేసరాఘమై

హళాహళిన్ సునిరవేగమత్తురంగమేగంగ॥ ౨౪॥

కం॥ పుతపల్లితకేచితథోరిత కాస్కందితముల నెడుప్రభుగతులసమం

చితచతురతనయ్యశ్వమునతిదూరముఁబఱపి నెమ్మినరుగుచు నెడుటన్॥ ౨౫॥

మ॥ ఆచలాభర్తగనెఁమునిప్రకరదత్తానర్థదేవార్ఘ్యతో

యచిరాసేచనలబ్ధపుణ్యఫలశంకాపాదిఘంభత్ఫల

ప్రచురానమృనవామృకమ్రవిటపభ్రామ్యత్సుకానీకస

ద్వచనాశీప్రకటికృతార్థనిగమాంతంబాశ్రమోపాంతమున్॥ ౨౬॥

కా॥ అంతేవాసికృతాగమాంతపతనంబారబ్ధదేవార్చనా।

త్యంతోద్గీర్ణసహస్రనామకమునిత్యాజ్యాదిహోమక్రియా।

సంతుష్టోజ్వలనంబుశీఘ్రుఫలితశ్యామాకనీవారసం।

క్రాంతంబైకనుపట్టెగాలవమునీంద్రస్థానమాతీనికి॥

౨౭॥

మ॥ అలంకారగంజివురాకుపెన్జెడలతోనాదీర్ఘశాఖాభుజాం।

చలచంచత్కలికాక్షమాలికలతోసారంగగానాగమం।

బులతోబుప్పొడిబూదతోదరువరంబులోమానసప్రహ్లాదం।

డలుపాథోలవవర్ధితంబులగుటదాద్రూప్యముదాల్చెనా॥

౨౮॥

కి॥ చుంబితశుకశిశుకబిడాంబుతరక్షువ్రజోపహితసారం।

గంబాదృతభుజగమయూరంబగుచుండదాశ్రమంబురాజితనరుదై॥

౨౯॥

నీ॥ హరిణికాబములుజిహ్వోపల్లవములచేమునికుమారులపదంబులుస్పృశింపఁ।

గ్రతుశాలికావినిర్గతహోమధూమనుభృతభాంతింగనిమయూరంబులాడఁ।

గునవాయసాగుములోవనభూతబల్బరముకొన్నకబళముల్కాగిమోసవఁ।

స్థండిలన్యస్తకాపాయంపుమడతలనెఱిదుప్పిల్లిలునిదురఁబోవఁ।

తే॥ గీ॥ ఫలసమిత్తుశకుసుమాదిభరితమనుపమాంబుపూరితపద్మాకరంబునగుచుఁ।

దనరినతదాశ్రమముఁజొచ్చెఘరణివిభుఁడుసంభ్రమాశ్చర్యములుమదిసందడింప॥ ౩౦॥

కం॥ మ్రోలంగనుంగనియెనుజనపాటుండనపాయనియమపరిణతమేధుక॥

పాలితసాధుసుబోధుక॥ గాలవమునినాధుసామగానసనాధుక॥

౩౧॥

చం॥ కనితురగంబుడిగితుకుకంబుననర్ధరణీకుడత్తపాఁ।

ధనునకుండత్సమీపగతతాపసకొటికిభక్తియుక్తివం।

దనమొనరింపన్వస్తివచనంబులదీవెనలిచ్చియంచితా।

సనమొసంగకృపించివిలసద్వివయంబునవారికిట్లనుక॥

౩౨॥

ఉ॥ మీరుమహానుభావులరుమీమహిమంబులగణ్యముల్లపఁ।

పారగులారలోకనుతపావనభవ్యచరిత్రులారమీ।

భూరికృపాకటాక్షపరిపూర్ణతగల్గుటచేభవత్పదాం।

భోరుహాసన్నిధానమునుఁబొందితిధన్యుడనైతి నెంతయుక॥

౩౩॥

ఉ॥ నావుదురాకుమారువచనంబులకమ్మునిసంతసింపుచున్ |

దావచియించెనిమ్మధుదినంబులుసర్వమఘక్రియార్హమున్ |

గావునసర్వతోముఖమఖండఫలప్రదమాచరించెదన్ |

త్యూవర? నీవుతత్త్వైతువుఁగావుమువిఘ్నమువొందకుండఁగన్ ||

3౪॥

క॥ అనినియమించినజనవరతనయుండటుగాచియుండఁదత్త్వైతువిధిక |

మ్మునివరుడునీక్షుఁగైకొనిఁగునులగుఋత్విజాలఁగూడిగావించుతత్త్వైన్ ||

3౫॥

చ॥ ఒకఁడుమృగేంద్రరూపముననొక్కఁడుబెబ్బలిరూపుఁదాల్చివే |

ఱొక్కఁడురుభల్లకంబుగతినిొక్కఁడుభీకరనూకరాకృతిన్ |

బ్రకటమహాస్వనంబులడరంగనరాశకరాశదీర్ఘదం |

ష్టికలెసఁగన్దదాత్రమముఁజేరిరికూరసురారులొక్కటన్ ||

3౬॥

కా॥ ఆరితిజనుదేరఋత్విజాలుకాలాభ్యంతరాగ్నిక్రియా |

ప్రారంభంబులుమానిభీతిమెయిఁగంపంబొందనధ్వర్యుఁడా |

హారావంబులొనర్పఁగావెఱవకుండంచుకరణోద్యుక్తుడై |

యా రాజన్యకుమారుడయ్యెడనవార్యంబైనశౌర్యంబునన్ ||

3౭॥

చ॥ తురగమునెక్కిచాపమునఁదూపులనేపునఁగూర్చిధైర్యవి |

స్ఫురదురులక్ష్యలాఘవవికుద్ధులెసంగదొలంగకామహా |

సురకుహనావిడంబమతిసూక్ష్మజవమ్మునవమ్ముగాగని |

ఘరశరజాలముల్బుఱపుచున్గవిసెన్ గొనయంబుమ్రోయఁగన్ ||

3౮॥

కా॥ త్వేణాఘూర్ణితదిక్టంబుకుహనాసింహంబుజంభారిదం |

భోళిస్ఫుర్ధినఖాంకురంబులఁగరంబున్నుగ్ధగావించుచున్ |

వ్యాలోలదగ్గసనారుజాగ్రవివృతాస్యంత్రైమహిజానివై |

గీలాడించినజంత్రమట్లుఱకలంఘించెన్వలొదగ్రతన్ ||

3౯॥

ఉ॥ కింకదలిర్పనట్లుగమకించినసింగపురక్కసువృహా |

హుంకృతిమిరఁగేడెముననొడ్డుచుదక్షిణపాణిచేతన |

భ్రంకషధాశ్శదశ్యుచిరాజధురీణకృపాణమెత్తియే |

జాంకకులుండతండుదునునూడెఁబ్రమత్తతదుత్తమాంగమున్ ||

౪౦॥

కం॥ గొబ్బనఁగ్రేళ్ళులుకుచు మెయిగబ్బనకున్ముగదంశగణమొలయంగా |
నబ్బరపుబొబ్బరింతల బెబ్బలిపాలదిండిదండివిభుపైంగదసెన్॥

ర. ౨॥

చం॥ కదసినవారువంబుఁ బెడగానుఱికించిమఖప్రజప్రభుం |
డొదవినరోషవిస్ఫురణనొక్కవడిన్ సెలవింటనిష్ఠుర |
ప్రదరముఁగూర్చియేసెనుదరంబదరన్ భిదురంబుదాకెన |
తైదవిదళించిపోభయకృన్దీక్షణమాకపటంపుఁగ్రోల్పులిన్॥

ర. ౩॥

కం॥ భల్లూకరాక్షసుఁడునుపగ్గి | పుల్లారుణనయనుఁడగుచుభోదనరాగూ |
నల్లభుఁడొకభల్లమునందొల్లిఁటియట్ల నెవినిద్దితునిఁగావించెన్॥

ర. 3॥

మ॥ శరవంతక్షురికాదిసాధనవిశేషప్రప్రేధినిట్లానిశా |
చరదోర్దర్శమడంచిమానులుసురల్సంతృప్తులై మెచ్చన |
ధ్వరమున్నంగముగాఁగఁబ్రోచిముదితస్వాంతంబుతోనుండఘా |
నగుతోచూర్కొనెనూకరాసురుఁడుదుర్వాప్యపారమేపారగన్॥

ర. ౪॥

నీ॥ ఘుర్గురధ్వనులీనఘోషించిసటలుబ్బఁగొమ్ములనశ్వంబుఁగ్రమ్మిక్రమ్మి |
ప్రేటుకొలందికివెనందకందినట్లడరివేటొండెడకరియరిగి |
కుఱుగటనుండికన్యొఱగించిదవ్వగాఁదొలగియొక్కొకచోటనిలిచినిలిచి |
విరవిరబరువెత్తిపెనగివైకొనిడానిబెదరిపెన్బదలలోనొదిగియొదిగి

తే॥ గీ॥ గట్టుపుట్టయనకయిట్లట్లుఁద్రిప్పలఁ బెట్టిబెట్టిదంపుము పైచిప్ప |
మట్టివిట్టుజమ్మిగుట్టునన్నపుసట్టిఁబట్టిచలముఁబట్టికొట్టదలఁచి॥

ర. ౫॥

అయగ్రాహి.

నంచనగతిన్నిగులఁజంచలమతిన్ బోదలఁగంచెలనుదూఱినముదంచితరనంబున్ |
మించియొనరించికడుఁబొంచి మెయిఁబెంచిజడిపించిమఱపించి యలయించిబలుశీవిన్ |
జించితరుసంచయముఁగుంచితముగాఁగఁబలుపించిసవలించిపెకలింపిబహుదూరం |
బెంచిమఱలించిబురణించికనుపించికిరురించికుదియించిగమనించికిటిమించెన్॥

ర. ౬॥

కం॥ దానవదగ్రగుండగుకిటి | దానవుఁడుగ్రుండయజవనిదానవరగన్ |
దానవలీలఁగవిసెడెందానవసుమతీధవుండుదలఁకకడకన్॥

ర. ౭॥

కం॥ పటుదండ్రానిహతాశ్రయచ్ఛటననలకణంబులొలకజనుఁడెందెడున |
క్కిటిదైత్యుమేనదూపొక్కిటిమిక్కుటమగుచుఁబ్రక్కగాడెగనెసెన్॥

ర. ౮॥

కం॥ ఆయమ్మతీవ్రగతియై । యాయమ్మననాటిపాటితాస్థికమైబ ।

ల్లాయమ్మనర్పనోచ్చిన । కాయమ్మననెత్తురొలుకగడువడిఁబఱచె॥

౪౯॥

చం॥ బరువడిఁబర్వదోడనెన్నప్రవరుండునుఁగూడముట్టిభూ ।

ధరవనదుర్గసాగరనదంబులనేకములుత్తరించితి ।

ద్గురుహయమేసహాయముగ దూరమునంజని కాంచెఁజొంటితాం ।

బరశిఖరోల్లసన్మణిసమాజమురోహణశైలరాజము॥

౫౦॥

సీ॥ తతశిఖామరకతద్యుతులదూర్వాంకురశంకమేయఁగ నెలజింకగదుర ।

గటక గారుడములఁగన్దొనిభీతిమైరవిరథభుజగరజ్జఘ్నఃసజార ।

నమితేంద్రనీలగండములకిభ్రాంతిసురుదరీసుప్తోద్ధహరులుదుముక ।

ఘనవజ్రశృంగాటకములుగంగార్పురులనుచు దేవర్షులుమునుఁగదోడర॥

తే॥ గీ॥ బ్రకటితాధిత్యకాపువ్యరాగములకు । నురుచిరాగమనుమపరిచ్యుతమరంద ।

బిందుతృప్తిమిళిందముల్ గ్రంధుచున్న । యన్నగమువిన్ననువు మెచ్చెనవనివిభుండు॥

చం॥ పవిధారందెగినట్టిచట్టుపలుపైపైరాయిడింజిందునైం ।

దవబింబామృతబిందురాజిఁబుసరుత్పన్నంబులైయుత్కట ।

చ్చవులంగార్కొనెనోయనంగగిరిపార్శ్వచ్చన్ననీరంధ్రవే ।

ణువనంబుల్ శుకవర్ణపర్ణతతులందోచెన్సృపాగ్రంబున॥

౫౧॥

ఉ॥ రంగదహార్యశృంగనలరాగవిభాగతరాగయైవియ ।

ద్దంగతరంగపంక్తిదవుదవ్యులమింటననంతదీప్తియ ।

య్యెంగురుచిత్రలీలగగనేందిరదాల్చినయింగిలీకపు॥

రంగుతెఱంగునంగడుహోరంగుగుచీరచెరంగులాయన॥

౫౨॥

తే॥ గీ॥ తరణికిరణోష్మగరఁగియిధ్ధములఁదొరఁగి । వజ్రఫలకమ్ములంటిజవావిదలచు ।

తీవైయందులుకాననదేవతాళి । కేళికాశాలికలభంగిగిరిజైలంగె ।

౫౩॥

కం॥ సల్లకిపల్లవములుదిన । నెల్లెడఁదుండములుసాచునిభములరొదభీ ।

తిల్లుతెలిజల్లిమేకములఁజల్లులురెల్లులసిల్లుచాడ్పునదోచె॥

౫౪॥

సీ॥ పైదట్టముగ్రవాలుపరువంపుఁజంపకప్రసవాళులనఁగభర్తమయతటులు ।

తటులందువెదురుముత్యములనెత్తములాడుచెంచుగుభైతలదీపించుపొదలు ।

పొదలపైబొదలునంబుదములుగర్జింపఁదొలిమొల్కులెత్తువైదూర్యమణులు ।

వైదూర్యమణులకేవలకుల్కిమింటఁగట్టనితోరణంబులైచనుశ్శకములు॥

తే॥ గీ॥ శుకములకుబింబికాఫలస్ఫూర్తిఁదెలుపు। పొలుపుగలవాతెఱలవేలుపుంజెలులును॥

గలిగివిలసిల్లునమ్మహాచలముపజ్జధరణిపతివెంటరాఁగిటిదానవుండు॥ ౫౬॥

ఉ॥ చీకురువాయించిమైటలుజీబనిమ్రోయఁగగబ్బిడాయపె।

స్తూచకలగబ్బులుబ్బమునుముంగిటమర్కటకీటనిర్మితం।

బైకనుపట్టుమగ్గములనంటినపాఁపపొరల్పలింపఁగాఁ।

జీకువత్తన్ననోయనుచుఁజెన్నగునొక్కగుహంతరాళమున్॥ ౫౭॥

ఉ॥ తూకొనినకొమహీపతియుఁదోడనెత్తడుహఁజొచ్చిడాయఁగా।

నాకిటిదానవుండునిబిడాంజనపుంజములంజయించువెం।

జీఁటిలోనిడాగివెతచేతనదృశ్యతనొండెబిమ్మటన్॥

రాకొమరుండుధైర్యమడరంజనియెన్గవిలోననొంటిగన్॥ ౫౮॥

కం॥ క్రాంచవివరంబువెలువడు। నంచపగిదిఁదన్నహాగుహాచరమద్వా।

రాంచలమునిజనితాశ్వము। దంచితగతిఁగడచినడువనధిపునకెరుటన్॥ ౫౯॥

సీ॥ ఏలాలతాజాలడోలాకలితకీరబాలాస్ఫుటాలాపలాలితంబు।

మందారమాకందబృందామితమరందనందోహనందితేందిరింబు।

భిల్లీకుచోల్లిడమల్లీలసద్గుచ్ఛవల్లిమతల్లిప్రవల్లితంబు।

పారావతనటన్తయూరాతతకిశోరవారామితారవోద్గీర్ణంబు॥

తే॥ గీ॥ మానితానూనపికకాకలీనినాద। లీనకాననదేవతాగానజాయ।

మానసూనప్రియాశుప్రతానలీన। పీనరుచియైనయొకకానకాననయ్యె॥ ౬౦॥

సీ॥ మాతులుంగలవంగమందారజంబీరచందనపిచుమందసాలతాల।

కురువకభల్లూతకోవిదారకదంబకరపీఠభర్తూరకనకపనస।

బదరీమకుళనాగభంటాకిపున్నాగకదలీప్రియాశుమాకందకుండ।

మాధవిత్కోల్మలమరువకహింతాలవంజాశశింశుపావటమధూక।

తే॥ గీ॥ కుటజమోరటభండీలకులకకిలిమి। కాంచనాహ్వయకాండేక్షుకారవల్లి।

నారికేళాదిభూరుహవారములను। కనులపండువనొండెడికాననంబు॥ ౬౧॥

వ॥ అట్లుపొడచూపిననవ్వునప్రాంతంబవనీకాంతుండుడాయనచ్చెంతలనంతహ

సంతికావాసంతికాక్రాంతవకులతర్వంతరనిరంతరదంతురలతాంతనిష్కాగ్రంతఘుమఘు

మాయమానసుగంధబంధురగంధవాహకిశోరవిహారంబులును, హరమాక్తికప్రాతంబుల

చెన్నునఁజెన్నులరు క్రొన్ని మొగ్గల నెలకొన్న పొన్నగున్నలమిన్నలము క్రొన్ననలసన్నపు
 పొడులయొప్పునఁగుప్ప తెప్పలైయనఁటి పొరలనుప్పతిల్లు కప్పురంపుదుమారమ్ములమరుం
 గుపడునీరంబులును, నీరంద్రతమతమాలద్రుమసముదయత మోవి మోచనసమర్థద్యుమణికి
 రణాయమానంబులగునశోకానోక హనుసుమగుచ్చంబులవలనజలజలఁజలుకునలరుబలుదే
 నెసోనలకు వానకోయిలల చెలువునఁగలయ మెలఁగునలికులంబుల కలఝంకారంబులకను
 సారంబులగుసమీరవూరిత వేణురంధ్రనిర్గతనిస్వనంబులునుంగలిగివివిధతరులతాజాలంబు
 నకాలవాలంబును. మధురఘనముదయంబునకుదయంబును, సుగంధకుసుమప్రకరంబు
 నకాకరంబును, శృంగారలతాభవనంబులకుఁగులభవనంబును, శుకపిక్రముఖకులశకుంత
 వారంబునకాధారంబును, గంపుసాంపులనింపారుచివురుజొంపంపుఁబట్టులకువిశిమట్టు
 ను, గంబురాపచ్చికస్తురితట్టుపునుంగులతావులకుఁదావును, చలువ నెలకాలచెలువులకు
 నెలవును, మావిమోకలఠివికిదీవియు, తలిరాకుల తేటకుమూటయునైనీటిలరి, ముగు
 దపగిదినవయోవిలాసంబునంజెలఁగి, ఋతున్నాతరీతి నాతతహరిద్యాంకంబులందనరి, బా
 లింతపోలికలాలితస్యనవసంపదంబొనరి, యింద్రజాలంబుచందంబునవిచ్చు మొగ్గల నె
 సఁగి, శుభసస్తుప్రభవవిభవాభిరామంబగునయ్యారామంబారామపట్టాభిషేకసమయం
 బునుంబోలెఁబ్రహ్మోభితభూమిజాతేషశాఖామృగకాంతయై, నానందంబునంబోలెఁ
 త్నసత్రసుందరంబై, దరంబునుంబోలెబహులాఘవప్రభామహిమంబై, హిమంబునుం
 బోలెనసహమానఖగరాజోదయంబై, రాజోదయంబునుంబోలెసంభరితసారంగంబై, సా
 రంగంబునుంబోలెనధిగతమహిభృత్సన్నిధానంబై, నిధానంబునుంబోలెఁగనకరత్నాగ్ర
 జన్మంబై, యగ్రజన్మసముదాయంబునుంబోలెగాయత్రీజపాసక్తాలోకంబై, లోకంబునుం
 బోలెవర్ధమానసకలప్రాణిచియానందకంబై, నందకంబునుంబోలెమాధవాలంకృతంబై,
 మన్మథావేష్ఠితంబయ్యునునీలకంఠసమన్వితంబై, దేవవల్లభవిరాజితంబయ్యునుబహుళ
 పీఠాశోదంచితంబై, విభతకిచక సంవృతంబయ్యునుసంతతానిడింభకసంచారంబై, పూత
 నారమ్యంబయ్యునుగృష్ణసారప్రకాశమానంబై, కుంభజాతస్ఫురితంబయ్యునువిజృంభి
 తమహావీరద్రుపదంబై, గంధర్వసేవితంబయ్యునుగంధర్వసేవితంబై, లలితోత్కలికాకలి
 తదివ్యమహిళాగణంబయ్యును లలితోత్కలికాకలితదివ్యమహిళాగణంబై, సుమధురసా
 లాన్వితంబయ్యును సుమధురసాలాన్వితంబై, వానప్రస్థనివాసంబయ్యునువానప్రస్థని
 వాసంబై, ప్రకాశింపుచుండఁదదీయమధ్యప్రదేశంబునందురగంబునడుపుచుంజనుచుం
 జేనాసమయంబున॥

సీ॥ పూచిననుసుంజిన్ని పొన్నగున్నలచేతవిరిసిన మొల్లపందిరులచేత।
పండితేనియలొల్కుపనసమ్రాకులచేతననిచినసంపంగికొనలచేత।
మకరందములుజిందునకులపంక్తులచేత భగ భగవలచువు పొప్పడులచేత।
పొరలంగప్పరములూ ప్పననంటిగమిచేతపన్నీటివఱదతుంపరలచేత॥
తే॥ గీ॥ మించునొక కేవలగమ్యతె మ్రేరలువీవ! సురుచిరానంతరత్న మందిరముచెంత।
సంతసముగూడబుప్పవృక్షములనీడ! నళులుత్రుతులీనననుం గునెచ్చెలులలోన॥ ౩॥

సీ॥ చన్నిచ్చుహరిణులసగముగ్రోలుకిశోరనివహంబులును జేంతనిదురంబోవ।
నలఘుమూర్ఖనలచొప్పొలించుననుం గువిత్తరులుచిత్తరులయందంబునొంద।
తానున్న చంద్రకాంతపువేదిగరంగిపాదాలక్తములంటిజాలువార।
రాగసంగతితొక్కుసోగకన్గననీటులరమోడ్పునమ్మల తెఱంగుఁజూప॥
తే॥ గీ॥ మించుచెలువూనివీణవాయిం చుదాని।దానికెలలోనిచెలులెనరానిదాని।
దానినడకలదానింగదానిబొమ్మ।వోనియొకమానినినిధరాజానిగనియె॥ ౪॥

కం॥ అతడడుగునితతశంఘాలతయోధ్యతజీవకనకలతయోవనదే।
వళయోయనియరుదందుచు।లతికాన్యతిమాటునకుదొలగిమదిలోనక॥ ౫॥
న॥ తానువిష్ణవంశసంభవుండగుటం జేసియిట్లనివిత్కొంచె॥ ౬॥

సీ॥ ఈపద్మపాణిచేదెదంగూర్పజాలినపురుషోత్తమునిచెనూభోగగరిను।
యాయార్యనెమ్మననైనరాజశేఖరునిచెనూవెభాసురవిభూతి।
యీహంసయానతోనెసంగపృజాధినాయకునిచెనూచిరసుకృతమహిమ।
యీనవపద్మనితోనసురక్తి నొందినయిసునిచెనూవెఘనతపంబు॥
తే॥ గీ॥ గనివినియెఱుంగమిమ్ముజ్జగములనున్న।నరగరుడసిద్ధసాధ్యకిన్ద్రసురాహి।
రాజకన్యకలందునీరాజవధన।కెనయగుమితూరినిదియెమారునికటారి॥ ౭॥

ఉ॥ మించులమించులన్మఱియుమేల్మిపసిండియుంబండ్రుసారమ।
బ్రాంచితసారభంబునివియన్నియనొక్కటమేళవించియ।
క్కంచనగర్భుడాత్మమతికొశలనుందరుమెచ్చదీనిని।
ర్పించెనొకాకయిట్లునెఱిమించునెయిమెయిచాయయేయెడక॥ ౮॥

కం॥ ఈరమణిచరణసంగతిఁగోరిపునర్భవతఁగాంచిగోరులనంగఁజెం।
పాచెనటుఁగాకయుండినఁదాదకతేరీసత్పదస్థితిమరుక॥

- కం॥ తదుపరిపవవిజితమగుట నొదిగొవగువారిఁ జేరియును దాఁజేలె।
యదియన్మృత మేనికమకంబదిముడుచుట యేలభీతినఖిలాంగంబుల॥ 20॥
- కం॥ కలమోదరములుఘన నేత్రులసత్ శ్చేత్రమునఁదపముఁదొలిన జేసిగదా।
చెలిజంఘలకెనవోలెను ఫలసిద్ధిచెలంగకున్నెవరకాలులకు॥ 21॥
- తే॥ గీ॥ కరికరంబులమానంబుకదళిజియుంకరభముల సౌకుమార్యమికలికితొడలు।
గైకొనఁగమలినతయుద్యక్తనితయును జిన్నతనమునునవియోజఁజెందుచుండె॥
- ఉ॥ ఆకమలాసనుండుదనుజావహృతంబగు నేమొవెండియు॥
శ్రీకమనీయమైనధరణీవలయంబునెన్ని జాంకమి।
శ్రీకటిచక్రసీమగస్పృజించిమఱుంగునడాచెఁగాకర।
తన్నకరమేఘలాంకవిప్రులకృతయైయదియేల పొల్పును॥ 22॥
- కం॥ ఉన్నదియొలేదొయనఁదగుకన్నియనెన్నడుమువిన్నుగాఁబోలునుగా।
కున్ననురోమావళిరాహూన్నతనీలరుచులచటనుండఁగనేలా॥ 23॥
- చం॥ తృణమగువిల్లిదేటికనియిత్తుశరాసముడించివేటికా।
గుణయుతమైనయీకుసుమకోమలికోమలగాత్రవల్లిసిం।
గిణిగనొనర్చికాన్మరుఁడుకేలనుంబట్టఁదదంగుభీనిక।
ర్షణభవరేఖలాప్సేననరాజిలుబిత్తరమైనముత్తరల్॥ 24॥
- కం॥ ఘనజఘనంబనుప్రులినంబునఁబొడమిన పొన్నగున్న పూవనఁదగుమా।
నినినాభియారుతద్వాసనకైయరు నెంచునభులచాల్లాకున్నే॥ 25॥
- సీ॥ నాభీనదమునుండినడుమనుమింటిపైఁగవగూడియెగయుచక్రంబులేమొ।
స్ఫురదురోలావణ్యసరసిజనించినమొనచూపు పొందమ్మిమొగడలేమొ।
నవవయోలక్షియాయువిద పొందూనికానుకయిడ్డరత్నకందుకములేమొ
వరతనూశృంగారవనములోవిహరించుమనసిజకుంభికుంభంబులేమొ॥
- తే॥ గీ॥ ప్రకటరోమావలీలతాగ్రప్రభూత సరసవిలసితకుచుగుళ్లుచచ్చంబులేమొ।
తిన్ననయిసిద్ధిములనన్నెఁజెన్న మిగిలియెన్నఁదగియున్న చెలిగబ్బినన్నలేమొ॥
- మ॥ తతముక్తామణిహారనిర్ఘోరపయోధారల్ సై నస్వర్ణప।
ర్వతభాగంబులఁబుట్టికాంచనరుచిన్వ్యాపించిపెన్నెగలా।
లతలొనీలతకూనచొక్కుమగుకేల్లావేనిబాలాంగులీ।
గతచంచన్నఖపుంజపుంజపురు మొగ్గుల్వట్టనందేటికి॥ 26॥

కం॥ కుందనపుండ్రకందము॥ క్రిందుపడందనరుసుందరికంధరమా॥

చందనపుండ్రకం పొందుచు॥ జిందము పొందూను॥ జర్పనేయందరమే॥

౭౯॥

సీ॥ తమలో శ్రవణభూషణములు దోచుట గల పోలములు క్రొమ్మించుట ద్దములుగావె॥

గుమ్మని నెఱతావి॥ గ్రమ్మరించుట మోమునవ్యపుల్లారవిందంబుగావె॥

లలికువర్ణంపు॥ గమ్మలసాంపు॥ గనుట చే॥ గర్జనము శ్రీవర్ణకములుగావె॥

మొన చూపు చూపుతూపుల॥ జమ్మచుంటవంగిచెలంగుబొమునింగిబలుగావె॥

తే॥ గీ॥ విబుధసంపేద్యమపి॥ మమైవెలయుచుంట॥ లలనమ్మరువాక్రపతీనుధాలహరిగావె॥

యీజగన్తోహినినిస్సృజించినపుడు॥ దృశీదరలకున్నెమతీతపృథికినైన॥

౮౦॥

తే॥ గీ॥ వదనముకురంపుబరణిలో॥ మదనుడనుప॥ పల్లవమువోలెవెలికి॥ గన్పట్టుచున్న॥

రదనవరహీరమాలికతుదదనర్చు॥ నాయకంబన॥ గెన్నెవి నారికొనరు॥

౮౧॥

కం॥ నలినమనుశంకనశుశ్రీ॥ లలనావదనంబు॥ గ్రమ్మిలావణ్యరసా॥

వలి॥ గ్రోలకుండుటకున్నె॥ నలువటగంధపలినిలిపెనానానదగు॥

౮౨॥

కం॥ దరహాసచంద్రికాద్రుమ॥ దరుణీమణివిమలముఖునుధాకరబింబాం॥

తరమునవ్రావలచికోరక॥ వరయుగమన॥ గన్నుదోయివలనొప్పారు॥

౮౩॥

ఉ॥ మంగళలీలఫాలతటమండితమండననీలరత్నరా॥

జింగికురించివక్త్రసరసీరుహసారభభీచికాచర॥

దృష్టంగములోయనంగవినుతింగొనుచుంగొనజామెఱుంగులం॥

బొంగిచెలంగునుంగరపుముంగురులంగనకుంగనుంగొన॥

౮౪॥

తే॥ గీ॥ మాళిమణిక్యరుచితటిన్నంబులంబు॥ రుచిరనవరత్నసీమంత్రోహితంబు॥

నైనయీమోహనాంగిసోయగ॥ పునీలకచముఖునవిభ్రమస్ఫూర్తిగాంచుటరుదె॥

సీ॥ ఉరుకుచ్చపవలీసముపరిపాదములందుననీలరుచికచస్ఫురణయందు॥

పద్మరేఖాస్ఫూర్తిసాణులందునుమహాపద్మసారూప్యంబువదనమందు॥

శంఖవైభవమురాజత్కంఠతటియందుమకరవిభ్రమముజంఘికలయందు॥

గురుముకుందాసక్తిసరసచిత్రమునందు॥ దగుకుందలీలదంతములయందు॥

గీ॥ గలిగివిలసిల్లునట్లు॥ గాంగమలభవుడు॥ నవనీధులనొక్కయెడ॥ గూర్చియువిదరూప॥

ముగస్మజించెనయా॥ రెయీముద్దుగుమ్మ॥ మనసుగొనువానిరాజ॥ రాజనగవలదె॥

౮౫॥

కం॥ అనియిట్లుమదినివిస్తయ॥ మెనయంగనయ్యన్నమిన్ననెన్నుచుదరియం॥

జనితద్రూపాతిశయం॥ బునకానందాబ్ధిదేలిమునుగుచునుండె॥

౮౬॥

కం॥ అనిమార్కం జేయమహా॥ మునిత్రోష్టికిఁ జెప్పినట్లు ముదమునఁ బడు॥

ల్వినపించినపుడాజై॥ మినియన్వలికధనుఁ బేర్చి మెయినడుగుటయు॥

చం॥ పరమపవిత్రగాత్రపురభంజనకుంజరకోణపాంతకా॥

గరళగళాకళానిధిసుకల్పితగోళకమాళిపాలిన॥

త్కరకరుణాలవాలగిరికార్దుకధార్మికమానవావనా॥

నిరుపమసత్యనిత్యవరనిశ్చలతామహితప్రవర్తితా॥

కం॥ బ్రహ్మజ్ఞవహ్నిలోచన॥ ఋగ్నప్రజ్ఞాననిపుణముక్తేశసఖా॥

గృహ్యమరక్షయహి॥ యుగ్మజగత్సృష్టిపుక్షుబుగ్మసులక్ష్య॥

కందగర్భితమణిగణనికరవృత్తము॥

సురనరవరశివసురుచిర, వరణా॥ వరగుణహరిశరవసుపతిశరణా॥

స్తరహరభవహరసమరస, నిరతా॥ నిరుపమపురహరనిజసుఖమహితా॥

పృథ్వీవృత్తము॥ ముదాకరసదామరప్రకరమోక్షకల్పక్షణా॥

సదాశివహృదంతరప్రవణసచ్చిదామోదదా॥

విదారణసుదారుణప్రతిభవిక్రమాశుక్రమా॥

నదీపతిసునీపితప్రధితనందితానారతా॥

మాలిని॥

సకలసుగుణజాలాసంవిదామేయలీలా॥ ప్రకటనిరతహేలాసార్వత్రిచిత్తలోలా॥

సుకరసుజనపాలాశోభితాత్మైకభేలా॥ నికటభజనశాలానిర్మలామోదశీలా॥

గద్యః

ఇదిశ్రీమదిమ్మానేన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవబ్రాహ్మ

ణపూజావిధేయదిగంతరాకాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాపనార్యపాత్రవీరే

శలింగనామకపుత్రశ్రీమద్దేవీరమణచరణారవిందామందమకరంద

సానతుందిలేందిదిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి

గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు

రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ

మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన

యలంకారచంద్రోదయంబును

మహాప్రబంధంబునందు

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

శ్రీ మఖవ్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

తృతీయాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీరంజితసచ్చిత్సుఖాకారణసత్కరణవరణకరుణారసహృదీ
త్వారణవారణకోణపఃపరణమృగయాపురీకమంజాలకోశా॥ ౧॥

తే॥ గీ॥ అవధరింపుముముసుమ్మకండావత్త జండుకొప్పి కేటింగించినట్లుసద్దోష్ఠినమరుఁ
జైమినికి నెమ్మనముకడుసంతసిల్లఁజక్షిరాజంబులిట్లుచెప్పందొడంగ॥ ౨॥
వ॥ అట్లమ్మఖవృజభూభుజండాసుందరీతిలకంబుఁదిలకించు నెడ॥ ౩॥

చం॥ పదములనానియూరువులఁ బాటినితంబమునాటి నాభిక॥
బొదలివళిత్రయంబెనసిముద్దిడినిద్దపుటారుహత్తిపై॥
నుదుటుగ నున్న యున్న తపయోధరయుగ్మమునాక్రమించెన॥
మృదవతఃజూచునోన్మపకుమారునిమోహనవృష్టిజాలమల్॥ ౪॥

వ॥ ఇవిధిధంబునజవ్వసులనడుమనివ్వటిలునవ్వారిజాక్షి నీక్షించుచు జలధరతిర
స్కరణివెలువడునిండుచందురునిచందంబునలతావరణంబుఁగడచియక్కందర్పశతసుంద
రుండాసుందరీబృందంబుముందరనిలుచునవసరంబున॥ ౫॥

సీ॥ ప్రకటాస్యచంద్రచంద్రికవోలె మొలకనవ్వాలుకువానిముదంబుఁగులుకువాని॥
బలుసోయగమునఁగల్వలఁతొనివలఁతొనిమించువానికదానిమించువాని॥
హరినీలనీలాభినలరారుమీసంపులీలవానిపసిండిచేలవాని॥
నరవిందములకువిందగుకన్నఁగవతల్కిలాలయవానిసుకాంతివెలయువాని॥

తే॥ గీ॥ హరకేయూరకటకకోటిరకుండ॥లాగ్రమాణికధ్వాగధగ్యములవాని॥
నప్పుడమితొనిహర్షలాంబురంగ॥లగుచుఁగనిలేచునిలిచిరయ్యబ్రహ్మముఖులు॥ ౬॥

కం॥ కలయవెలుగొందురుచిఁజాక్రలమధ్యమనందునిండుకళశోలెమరు।

ల్లలనారత్నంబనుఁగుంజెలువలలోనుండివంతచెలువముఁదోపకొ॥

2॥

చం॥ తమకమునబ్బరంబునుముదంబునెదకగదియంగనేత్రప।

ద్యములుప్రపుల్లముల్ సలలితంబులు నైచలదృశ్యశ్రింధనం।

ఘములనుగ్రుమ్మరింపఁగుచకందుకముల్ బులకింపఁగాంచెబే॥

మమలరనద్ధరావరకుమారునినవ్యరమాకుమారునికొ॥

3॥

మ॥ తోలుకార్మించులసంచులైకువలయస్తోమైకదామంబులై।

బెళుకుంటేడిసమీలలీలయిదీప్తికృఖంజనాప్తంబులై।

తెలిసెత్తమ్మలతమ్మలైతెళుకులైదీవ్యచ్చకోరాళికా।

కులునైయొప్పుగఁగప్పెనప్పడునృపాలుంబాలికాదృక్తుల్॥

4॥

ఉ॥ నేలుపువాలుగంటిబామవింటివిలోలదృగాకుగాళిభూ।

పాలువిశాలవత్సమునఁబర్వఁగనయ్యదనెంచియించువి।

ల్లలుపుదంటువింటఁబదిలంబుగఁదుమ్మెదనారిమోయప్రొ।

యాలిపయింగడంగికుసుమాస్త్రములేయఁదొడంగెనేపునకొ॥

5॥

ఉ॥ కోరికలూరునెమ్మెయిగగుర్పొడుచుకొడకంటఁదారకల్।

చేరిపరిభ్రమించునునుఁజెక్కులఁజెప్పటగ్రమ్మనెమ్మినొ।

య్యారపుఁజూపులజ్జబెరయన్మగుడుకొవలపూనిక్రమ్మఱ।

స్సారెకువెల్వడుకొనృపతి నందనుఁజూచునెడన్పడంతికికొ॥

6॥

కం॥ ఈరీతిఁగాంచిదివిష।న్నారీతిలకంబురాజనందనునవశృం।

గారాకారమునకునింపారఁగడునెచ్చిచొక్కియాత్తగతమునకొ॥

7॥

సీ॥ తనకాంతిదరహాసముననిల్పిభూవరుండగుచువర్తించునుధాంశుఁడొక్కొ।

తనదుపద్యాంబకత్వమునుగన్నులఁదాల్చిసాంగుఁడైమొనయుననంగుఁడొక్కొ।

తనసౌరభమువక్త్రముననించినజవిలాసముఁజూపవచ్చువసంతుఁడొక్కొ।

తనహరిడింభకత్వముమధ్యమునఁబూనియవనికిదిగినజయంతుఁడొక్కొ॥

తే॥ గీ॥ గాకయుండిననీభువనైకమోహంబునాకృతియునీకుభాంగకసౌకుమార్య।

మియతులదిన్యతేజమిమ్మదులశీలమొనరుచుండునెయొందునికొకనియందు॥౧౩॥

చం॥ నరగురసిద్ధచాకణఫణాధరభేదరయక్షసాధ్యకి ।

న్నరులకుమారులక్షజగమునన్పడఁగానమెవీనిమేనివి ।

స్ఫురణములోశతాంశమునుఁబోలఁగఁజాలుదురేమరుండును ।

త్పరిచరుఁడైమెలంగఁడెయితండకటాననుచెట్టవట్టినఁ॥

౧౪॥

మ॥ కరితుండంబులు బాహుదండములుశ్రీకారంబులౌకర్ణముల్ ।

కురువిందాకృతిమోవిరీవినునుఁజెక్కుల్చంద్రఖండంబులఁ ।

నిరసింఁచుఁహరినీలముల్ నెఱికురుల్ నెమ్మేనుమేల్పెడియి ।

ద్దిరయీఁజేనివరింపఁగల్గిననలాదేసుమ్ముభాగ్యంబిలఁ॥

౧౫॥

నీ॥ ఆనిమిషత్వంబుధన్యతనొందఁగావీనిఁచెలువంబుఁగోరిపీక్షింపవలఁడ ।

విమలగాంధర్వంబువినుతికక్కఁగవీనిపైనిగీతంబులుపాడవలఁడ ।

కులుకుగుబ్బలసౌరుగొనబుమీరఁగవీనిదృఢపరీరంభమర్థింపవలఁడ ।

కమ్మకెమ్మైవిచొక్కపుఁజపుల్దగవీనినునుఁజెక్కుగవముద్దుఁగొనఁగవలఁడ ।

తే॥ గీ॥ విలువఁదెలుపఁగరానియాతలిరుఁబ్రాయఁమొలసిఫలమందవీనితోఁగలసిమెలసి ।

వలచివలపించితమిఁదెంచితలిరువిలుతుఁకేళికలఁదేలినుఖిలఁగ్రాలవలఁడ ॥

౧౬॥

క॥ అనియిటులూహింపఁగఁదనయనుఁగుండెలులందుప్రోడయైతగుకలవా ।

ణినయమధురభాషలనిట్లనియెన్జతురతదలిర్పనవనీపతితో॥

౧౭॥

ఉ॥ ఆయ్యమరేంద్రనందనునియందమునందగుదీవునీదువే ।

రెయ్యదిమన్నియైనపురమెయ్యదియెవ్వరివాడవన్వయం ।

దెయ్యదియిప్పుడెచ్చటికినేగుచునిచ్చటికేగుచెంచితో ।

చయ్యనఁదెల్పుమింద్రహయసన్నిభవాహనలోకమోహనా ॥

౧౮॥

ప॥ ఆనియడిగికలవాణినిజవయస్యానుమతంబునరత్నపీతంబొసంగిననందునుఖానీసుండైన

పసూనుండిట్లనియె ॥

౧౯॥

ఉ॥ ఏనుమఖప్రజాధిపుఁడనిందుకులుండగుశత్రుజిన్నహీ ।

జానిసుతుండనొక్కమానిజన్నముఁగావఁదలంచుత్రవతి ।

ఘోనపురంబువెల్పడికెసన్జనుచెంచితదంతరాయక్య ।

ద్దానపులన్వధించినబదంపడియందొకరుండుఘోణియై ॥

౨౦॥

కం॥ కదసిమదీయనిశాతప్రదరాహతికురికియటకుఁబఱతెంచిగిరిం॥

ద్రదరిగ్గను మొఱఁగిననే॥ వెదకుచునిటువచ్చినాఁడవినుమజ్జముఖి॥

౨౦॥

వ॥ అనిమటియునద్దివిజకాంతారత్నంబునుద్దేశించియట్లనియె॥

౨౧॥

శా॥ శ్రీవాణీగిరిజాతచీరతులధాత్రీనిన్విందుమబ్బోటుల॥

నీవామాక్షియొక్కర్తుగామదికి నెంతేసందియంబయ్యెడు॥

నాభవంబేర్పడనాకుఁదెల్పుముశరత్పల్లెందుబింబాననా॥

యీవిద్యుల్లతికాంగిజన్మకథనంబీబాలికానామము॥

౨౩॥

కం॥ అనవుడురాకొమరునకిట్లనియెగ్గలవాణికానగునిదెమత్ప॥

త్తనముకమలావలసంబనుపేరనశేషసంపదావాసంబై॥

౨౪॥

సీ॥ ఏవంకఁగనుఁగొనసేమమయోద్దీప్తసుందరతరముతామందిరములె॥

యేదారిపీక్షింపనిభకుంభమాక్తికతోరణాభిభావూరితములె॥

యేచాయఁజూచిననినమండలావృతధ్వజచామరచ్ఛత్రీవరణతతులె॥

యేమూలఁబొడఁగన్నశ్రీమించుదీర్ఘకాప్రాకారగోపురప్రాంగణములె॥

తే॥ గీ॥ యెందుఁబరికింపనందితానందవనము॥ లెలులఁడిలకింపనమ్మతభటనికాయ॥

మేమిచెప్పదుఁగమలాఖ్యనెసఁగునట్టిపురమునందుననిందునిపురముఁబోలి॥ ౨౫॥

న॥ మఱియును॥

౨౬॥

సీ॥ అచటిభూసురకోటియభిలవిద్యాధాటిఁగమలజుమెచ్చనివిమలమతులు॥

నచటిక్షుత్రియజాతియతిశార్యవిఖ్యాతిఁబరశురామునినైనసరకునేయ॥

దచటికోమట్లకాధినాథునకైనధనరాసులిచ్చెడిగనత్రములు॥

నచటినాలవవారుసుచరిత్రగుణభూతిబ్రాహ్మణభక్తిచేఁబ్రబలువాగు॥

తే॥ గీ॥ నచటివేశ్యాంగనల్కించునట్టిసాట్య॥ మందురంభాదులనుతీపినిండఁజేతు॥

రచటిపాలములుసస్యాన్నతాప్తిఁజెలఁగు॥ నచటిసకలపస్తువులుననర్థమణులు॥ ౨౭॥

మ॥ కలఁడేతత్పురనేతయాతతసమాఖ్యాబాలికాకేళికా॥

నిలయాభూతజగత్రయుండభిలవిక్షేత్రస్తుతాత్మీయరా॥

జ్యాలసచ్చిన్నిధివారితారిహిమతేజోఖండమార్తాండమం॥

డలుదుండుస్వరజితృమాహ్వయఁడుగంధర్వాధినాథుండిల॥

౨౮॥

చం॥ అతఁడుకుభాంగినాఁబరగునాత్మసఖీమణితోడఁజేర్చిమై;

నతులితభోగవైభవమునందుచుమున్నొకనాఁడుకేళికాం॥

చితవసులన్నదీపులినసీమలసత్కృతకాఁదికందరా॥

యతనములన్మృదంబునవిహారముసల్పుచునేగదవ్వులన్॥

౨౯॥

సీ॥ లేమిఁబాపఁగనోపులేమపుట్టినయిల్లుపాఁపపాసుపుఁటైనపడకటిల్లు॥

బేసిఁచూకులనీనుపేరైనయెలదోటమైనాకుఁగచినమరువుతోట॥

వెలలేనిమానికంబులపెన్నిధానంబుబహుసుధాహారులపానసంబు॥

హరిదిభంబులకేళికలరుకేళాకూళిజలధరావళిపానసదనపాళి॥

తే॥ గీ॥ పంటకలువకంటిగంటలయొడ్డాణ॥మమితమకరమత్స్యకమతకర్క॥

టాదివాశ్చర్యములకాస్పదమగుచోటు॥కలశజలధియెదుటఁగాననయ్యె॥

౩౦॥

కం॥ పాడఁగనితత్తీరంబునఁబుడమిపడంతుకపిఱుందుపూలికఁగన్న॥

ఘ్రేడునొకయున్నతపులినము॥కడనిలిచియతండుదెలిపెఁగామినికెలమిన్॥

౩౧॥

మ॥ అమరశ్రేణులతోగిరంబునిజకన్యారత్నమున్నొక॥

య్యమరాధీశునకున్నితాశ్వగజముఖ్యంబుల్పయోదాళికు॥

త్తమమాజీవనమిట్టాసంగుటఁజూమిదాల్పెన్యశంభీసము॥

ద్రమవివృక్చలదూర్మికానికరనిర్యతేనదంభంబునన్॥

౩౨॥

మ॥ చటులాంతర్వలదౌర్వకీలములవెచ్చంగాఁగికూలంకపో॥

త్కూటదుగ్ధంబుగఁబొంగనాగగనవాతక్షిప్తకల్లోలవి॥

సుగటవేగంబుననీపయోంబునిధినుబ్బునీగడల్మింటిచ॥

క్కటికిన్బిడైఱిఁగించువాసనలతోఁగంఠేకురంగేక్షణా॥

౩౩॥

సీ॥ మధనవేళాభ్రమున్మందరత్వరఁబూనితెరలకున్నవివోలెదెరుగుసుట్లు॥

వైసున్నహరితల్పఘణిమేనిమడతలవడువుననిడుదలయ్యెడుకరుట్లు॥

పృథవింఁచుతఱినచ్చరలవిలోకనలోలతలనభ్యసించెనాబెళుకుమీలు॥

తారలపొందుఁబొందఁగఁబోలెమిన్నందుకల్లోలధుతపయఃకణచయంబున్॥

తే॥ గీ॥ దనరతావకముఖుచంద్రదర్శనప్రభూతకాతూహలంబునఁబోలెనతివ॥

తెరలియుపొంగెరవమునఁదేజరిల్లి॥పొందురుచులెల్లకడఁజల్లిపాలవెల్లి॥

౩౪॥

కం॥ తమముడిపికువలయానం॥దమునంధిలఁజేసినత్పథక్రమణివిలా॥

సముఁగనిసర్వజ్ఞవతం॥సమయినరాజిందునూపెజనియించెఁజెలి॥

౩౫॥

ప॥ అనిప్రియాంగనకజిగించుచునగ్గంధర్వవిభుండనతిమారంబున॥

32॥

శా॥ ఆనందంబునఁగంతదేశవినిబద్ధాన్యోన్యహస్తాజ్జలై॥

నానారత్నవిభూషణప్రభలుసంధ్యారక్తిమంబూన్పనె॥

మేనిగ్గుల్చుపలాసితాంబుదములస్థేలంబులాడంగల॥

శ్రీనారాయణులిరువురున్విహరణక్రీడావినోదంబునకా॥

33॥

తే॥ గీ॥ మెలఁగుచుండఁగనబ్బురంబలరఁజూచితానుఁదనకూర్చిబోటియుఁదత్పదాబ్జ॥

ములకుఁబ్రణమిల్లిభక్తి నంజలులు ఘాలతలములఁగుటించివినుతించిరెలమినిట్లు॥34॥

భుజంగస్రయాతము॥ నమస్సర్వలోకైకమాతాపితృభ్యాం॥

నమశ్చంపకేందీవరాభాంగకాభ్యాం॥

నమోదేవదేవాదినం నేవితాభ్యాం॥

నమోదివ్యయగాభ్యాంనమశ్శ్రీహరిభ్యాం॥

35॥

ప॥ అనిమతీయునయ్యాదినారాయణునుద్దేశించియుట్లనిరి॥

రచ

దండకం.

శ్రీమజ్జగద్రక్షణాక్షీణదీక్షాభృదీక్షాసమంఛత్కూటా స్వపక్షామరక్షేమకృత్తా
ర్యదక్షా విపక్షోరురక్షోగణక్షోభకృద్విక్రమానీడతేంద్రక్రమా యిందిరాసుందరీహృన్న
తేందిదిరా మానిభాస్వన్మనోమందిరా బాహుపీతాంగదామందరత్నీభవన్మందరాసుంద
రాకార గోవింద దామోదరా చారుమందస్మితోద్యన్మందరాపుతాస్యారవిందా ముకుం
దా శతానందసంగంఽనాద్యర్చితాంఘ్రివ్యయా భక్తరాజీవరాజీవబంధూదయా మం
డితాఖండలోద్దండవేదండకుండాభదోర్దండదీప్యద్దదాశంఖచక్రాసి శార్దూలప్రభాహరి
శారీ మురారీ హరి మత్స్యకూర్మాద్యనంతావతారా శతారాజ్జలారా సుధారశ్మిమందర
డిండిరహిరాదిరాజద్యశశపూరకర్పూర కాండప్రపూర్ణత్రిలోకీకరండా మహాఖండవే
ధోండభాండప్రకాండాధివాసత్పించండా ప్రచండోష్ణరుద్రుండలీమధ్యవర్తి హృషీకేశ
సర్వేశ దేవేశ చిత్కోశ విశ్వేశ శశ్వత్ప్రభా శాశ్వతా మేయ విశ్వంభరా నీమ
హత్త్వంబచిత్వం బవద్యం బఖండం బభేద్యంబసంగం బబోధ్యంబబాధ్యంబువాజ్మన
సాగోచరంబవ్యయా భవ్యసేవ్యాగుణాతీత సర్వాత్మకా నీకచంబుల్మహామేఘముల్లూక
నాథా సుధాభానుభానులోభవన్నేత్రములోశేషద్రుక్కుర్ణతల్పాకమబ్భగముల్నీకుంగర్ణం
బలంభోజనాభాకృశానుండునీమోమునారాయణాశారదాదేవినిజిహ్వ సావర్ణకాశేయ

ధారీ భవత్ప్రియమెన్నంజగత్ప్రియమస్తోకవక్షస్సురత్కృస్తుభా - సాగరంబుల్భవద్గర్భ
గోళంబులం భోజపత్రేక్షణా యంతరిక్షంబునీనాభికాక్రోడమిశా త్వదీయోరుపాచం
బులీభూతలంబుద్యుతా నీశరీరంబువిశ్వంబు భూతాంతరాత్మా సముద్రంబునందూర్మి
కాబుద్బుదశ్రేణిచందంబునం దేవతీర్యన్నరాదిప్రపంచంబు నీయందనర్గప్రసృష్టంతము
ల్లొంచుచుండు స్వగన్నాటకప్రక్రియానూత్రధారీశిఖావంతుడిధ్యంబులందున్నమాడ్కిన్మ
నోబుద్ధిదేహేంద్రియాదైకసంద్రప్రవైహాణులం దెల్లెడన్బీనసంష్టాన్మృవర్తింతువీవేకదా స
చ్చిదానందరూపా జితక్రోధమోహుల్బుచుస్తాగమార్గజ్ఞులధ్యాత్మనిత్యు ల్వివిక్తస్థలాసీను
లాచారవంతు ల్మునుల్నిన్ను వీక్షింతు రాదిత్యచంద్రాగ్నితారాతటిత్వజ్ఞులెన్నోటంచేజం
బునాటింపగాఁబాల వెద్దాని ధీరుల్ప్రవేశించిసూయోభవప్రాప్తిలేకుందు రచ్చోటునీది
వ్యధామంబు నీతత్త్వమెవ్వారికైనం నిరూపింపశక్యంబుగాకుండు మేమేమివర్ణింపఁగానే
రుముద్యద్దయాదృష్టివీక్షించి రక్షింపు మోభక్తచింతామణీ! దైవచూడామణీ వాసుదేవా
నమస్తే నమస్తే నమః॥

౪౧॥

నీ॥ ఆనియిట్లులక్షింపనున్వితుండగు నాదినారాయణునిజగన్మాన్యచరితుఁ

నమరుగద్గదికతోహర్షాశ్రుపూరితసేత్రులైపులకితగాత్రులగుచుఁ

బ్రస్తుతించుచునర్పదనంబులూనర్చునతులగంధర్వదంపతులభక్తి॥

పారవశ్యమునకపారకృపాస్వాంతుఁడైహరిభవదీప్సితార్థమెద్ది॥

తే॥ గీ॥ యనినపారలురమఁబోలునట్టిపుత్రినంగభవుఁబోలుపుత్రునిమ్మనుచువేడఁ

నట్లయగుననివరమిచ్చియంబుజాక్షుఁడప్పడంతర్ని తుండయ్యెనతివతోడ॥ ౪౨॥

స॥ ఆనంతరంబాపురజైత్రుండునుండనయింతియునత్యంతసంతోషితస్వాంతంబు

లతోమగుడనిజపురంబుంబ్రవేశించిసుఖంబుండిరంత॥

౪౩॥

కం॥ జానగుతమినయ్యిరువురు! నానావిధమదనతంత్రనవ్యసుఖశ్రీ!

తోనిరవొందుచునుండం! గానవ్వేలుపు వెలందిగర్భముఁదాల్చె॥

౪౪॥

కం॥ నెలదప్పివీరితచిన్నెల! నెలవగు నెలకతుకకునిండు నెలవెన్నెలవ!

న్నెలగెలుచుదెలుపుచెక్కుల! నెలకొననవిచంద్రశకలనియల్లినరె॥

౪౫॥

మ॥ నవగర్భోదయవేళయెక్కోలుకరిన్మందంబులైహంసయా!

నవిశేషంబులుడించెనూర్పుగములన్వ్యాజుంబునందూర్పుగా!

డ్డువెనస్వీచెఁబయోధురంబులూగినుప్పొంగెన్వీనీలంబులై!

నవకంఠేర్పడెమింఁచెఁజిట్టుములుసోనల్లాఁగురంగాక్షికి॥

౪౬॥

కం॥ వశులవశేషితరేఖావశులయ్యైస్త్వైజుగుటాదుప్రకటంబయ్యై॥

స్తలమయ్యైసుదరమింతికినలసటయునునిదురయగుచియధికములయ్యై॥ ౪౭॥

తే॥ గీ॥ మున్నుకటికోడినూత్మమైయున్నకలికికానుచూలింతతనమురాఘనతఁగాంచి॥

దానినెదురించెజతుఁడైనహీనబలుఁడు॥బలముసమకూడుతెట్టివైరిగెలుచుఁగాడె॥

చం॥ చల్లనితమ్మితూగిడ్లక్రియఁజల్పవహించినచేతులన్విభు॥

స్తెల్లనఁగొంగలించు మనుమింగినకమ్మనినోరమోవిన॥

ల్లలనవాసుఁగాఁక్షితరతాదులకుఁ మదిఁగొంకిప్రార్థనా॥

భృశ్శల్లసదుక్తియైయుబుసువుచ్చుఁబ్రియు స్తెలియవుగ్రిడల॥ ౪౮॥

చం॥ నెలలాగినిట్లుఁదొమ్మిదియునిండఁగ నెమ్మదిఁబుణ్యభామిను॥

ల్బలుముదమొందనొక్కశుభలగ్నముననర్థలాక్షిగాంచెన॥

క్కలువలఁతొనినిందిరసుగాంచినదుగపయోధిపీచికా॥

తిలకమురీతివేల్పులునుతొంపఁగుమారుఁగుమారికామణి॥ ౪౯॥

మ॥ వెలుఁగొండెన్నిదారకాగ్రహములవ్వేళ్ళనృరద్యేళ్ళను॥

బలెసాంద్రంబుగదేవదుందుభిరవవ్యాజైకగర్జాసము॥

జ్వలకల్పప్రసవప్రవర్షమొదలెన్ సారభ్యయఁజ్ఞానతం॥

బులుపీచెన్నటియొంచెనచ్చరలగుంపులొప్పుదీపింపఁగన్॥ ౫౦॥

తే॥ గీ॥ అపుడుపురజైత్రుఁడమితహ్సాంబురాశిఁదేలిపుత్రోత్పన్నమొనర్చిద్విజతతులకు॥

రత్నకాంచనఘాషాంబరములనొసఁగె॥మంగళాశ్శిరవోవిభ్రమంబులలర॥ ౫౧॥

తే॥ గీ॥ అభిలజగదీశుఁడైనపద్మామతాక్షు॥వరమహిమచేజనించుటవలననక్కు॥

మారునకుధీరతనునలంకారచంద్రుఁడనుచుఁ బేరిడెనతఁడతిహర్షమెసఁగ॥ ౫౨॥

కం॥ కళలభ్యసింపించుచున్రినికళభంగిమనోజ్ఞరూపకాంతిస్ఫురణ॥

స్వెలయునిదియనుచుజనకుఁడు॥కళావతియటంచుఁబేరుకన్దియకొసఁగెన్॥ ౫౩॥

మ॥ పాలుపొందన్జలకంబులార్చిజిలుఁగునొత్తిల్లలోఁజేర్చిత॥

శ్చలరాగిల్లుపసిండిగిన్నియలనుగ్గులోన్వికన్దోయిఁగ॥

జ్వలమునన్దురిఘాలమందునిడుచున్జన్నిచ్చియమ్మదుపి॥

ల్లమేల్పుంగరుతొట్టెలందునిచిజోలవాడిరాళీమణుల్॥ ౫౪॥

కం॥ ఇంతులిటులూడిగముల॥శాంతంబునొనర్పరూపసంపన్నతచే॥

నెంతయుబాలామణియంతంతన్బాలేందురేఖయల్లుగ నెగడెన్॥ ౫౫॥

కం॥ చెలువలమంజులహస్తాం గురులూతగ బాలకేలగొనుచునుజితిము।

వ్వలరతనపుంగడియమ్ములుఁగుశుశున్లననడుగులిడుచుఁగన్నియ మెలఁగున్॥ ౨౯॥

తే॥ గీ॥ ముదితమేడలదాఁగుడుమూతలడు। వేళనందలిభర్త పాంచాలులందుఁ।

దానొకటియైచెలంగనత్త దణినచట। వెదకకొనలేకఁచిన్నబోవుదురుచెలులు॥ ౩౦॥

చం॥ పలురతనాలతిన్నియుల బాలిక భేలనలీలబొమ్మరి।

ల్ని లిపిప్రియంబుతాచవులనిడినగుజ్జనగూండ్లవిందులం।

బాలుసగువేడ్కతోనొసఁగిబొమ్మలపెండ్లియొనర్చివియ్యము।

లెప్పలదులతోడనందునొక వేళశుభావహలక్షణాంగియై॥ ౩౧॥

సీ॥ ధృతమనోరథబృందబృందారకమ రాశగమనలుమందయానములు నేర్పఁ।

విబుధేంద్రసతవిద్యవిద్యాధరసుధారసాధరల్పాహితీభోగ మొసఁగఁ।

సునజగన్తోహనగాంధర్వగాంధర్వకామిసుల్పంగీతకళలుగటఁసఁ।

భవ్యగీత్యసుభావభావప్రభావాప్సరస్సతుల్నటనవిభ్రమముఁగూర్చు॥

తే॥ గీ॥ మునిపురంధ్రునినిగ మార్గముఖ్యనియమ। ముల నెఱింగింపనన్నింటవలఁదియగుచుఁ।

బలుకుముద్దియకుద్దియైవెలయుచుండుఁజిటుతతనమునఁజెలులెన్నఁజెలుచున్న॥

తే॥ గీ॥ బాలయావన వేళవిరాళినివియు। నేచకుండఁగనప్పటికిపుడెచెలిమిఁ।

బాలనమునేయునననాటపటలెల్లబర్హి శుకశారకలకునేర్పడఁగఁదలంపు॥ ౩౨॥

కం॥ బెలికెడుచూపులనమృతము। చిలికెడుచనములమిసిమిఁజెందిమొలకత్తె।

కులికెడులేజన్నులసిరు। లాలికెడు నెలఁబ్రాయమప్పడువిడుదలోఁదెక్కి॥ ౩౩॥

సీ॥ పాణిసాదాధరసల్లవంబులరక్తి పెను పొందఁగలకంఠసినదమొసఁగఁ।

దోరంపు మెఱుఁగులందోర్లతల్కొనసాఁగనభినవోత్కలిక నొయ్యనఁదనంపు॥

సరసంపు నెఱిగుబ్బవిరిగుత్తులిరవొందమందాక్షవృక్షసంపదాప్రభుతె॥

దరహసరుచిమరందపుసోనఁజిలుకంగ్రభవరకంబులునువిప్రనుముఁదొప్పె॥

తే॥ గీ॥ మృదులశుకవాగ్విలాసంబువొదలనతను। భాసురాంబకములుచలత్ప్రభులనెఱిపె॥

నతీతమనవనుమనసిజోద్యానవనము। నందునస్యవయోదాసంతాగమచున॥ ౩౪॥

ప॥ ఇట్లధిగతాగణ్యతారణ్యలానణ్యదీపితయాపకగాకగానంబులనోనొక్కనాఁగి
క్కన్నియ సిద్ధ విద్యాధరప్రముఖసభికార్థ సౌవర్తసభాభవనరత్నపీఠంబున నాసీనుం
డగు జనకునిసన్నిధానంబున సహజన్మృదంగునలంకారచంద్రోదయతరంగా నున్నయవన

రంబునం దివినుండిదివిజగురుండచటికరుడంచిన నతనిసముచితసత్కారంబుల నారాధించునుభోపవిష్టుంగావించిపురజైతుగొండగురుచరణంబులకుండనముద్దుబిడ్డలంజేయవట్టిమొక్కించియిక్కిన్నియకేయేలక్షణంబులుగలవరుండులభించునీయలంకారచంద్రుండైట్టిప్రభావంబుగలవాడగుననియడిగిన నాశుభప్రశ్నంబులకుంగొండొకతడవూహించినమంచితమనీషావాక్పతియగు నవాక్పతి గంధర్వపతికిట్లనియె॥

౬౦౧

మ॥ వనజాతాత్మవరస్రభావముననివాహమాక్షిజన్మించెగా॥

పునభూమండలభర్తయైసిరులకునొప్పివైగుణాంబోధియై॥

దనుజార్యంశజాడైసుమిత్రమయశోధాశేయుడొనొక్కచ॥

క్రమనిమర్త్యుడ్రుండునీనికిన్విభుడగునగంధర్వరాజోత్తమా॥

౬౦౨

మ॥ మఱియు లక్ష్మ్యంశసంభవయగు నిక్కళావతీసతీమతల్లికిసహజస్తుండగు నీయలంకారచంద్రుండు ప్రథమభవంబున దేవదానవు లమృతంబునకైక్షీరసాగరంబుమందరధరాధరంబుచే నమందగతిమధించుతతీయందజ్జాలయయగు నిందిరాదేవికిందోబుట్టువై యబ్బుండను నామంబుననుదభిల్లి రోహిణీపతియనవిశ్రుతింబొంది నిశాధినాథుండైవర్తిలై. ద్వితీయభవంబున నతీయనుమహర్షికి ననసూయాదేవియందు హరిహరలయంశంబులంబ్రభవించిన దూర్వాస దత్తాత్రేయులతోబుట్టువై బ్రహ్మాంశంబునజన్మండనుపేర జనియించి నావలనకలశాస్త్రంబులభ్యసించి యిందిరియలోలత్వంబునబాల్యవశంబునంజేసి నాకపకారంబుగావించితారాప్రియుండైయుడుపతియనంబ్రసిద్ధిపహించె. నీతృతీయజన్మంబునవిశ్వరూపుండగు శ్రీమన్నారాయణువరదానంబునంజేసి తత్సంకల్పవశంబున “చంద్రమాహృదయేజాత” యనువాక్యానుసారంబుగ నీకళావతీసతికిననుజన్మండైవీకుంజన్మించె నీగంధర్వలొకంబునతృప్తాధిష్ఠితంబెగావునగగచరుండైకులయాధినాథుండనంబ్రఖ్యాతింబొందుమఱియును॥

౬౦౩

సీ॥ కవితోరకదంబకంబులూనందించువిమతానాబ్జసౌఖిముకుళిండు॥

లలిమిత్రకువలయంబులువికాసమునొందుఖులజనచక్రవాకములుగుందు॥

బంధుబృందానందసింధువులు పొంగుంగనదధర్మధావౌతగతులడంగు॥

సత్సంతకులక భీష్టార్థంబులిరవొందుగుమతిచోరప్రచారములుడిందు॥

గీ॥ నవనిబొగడొందుబరమసౌహార్ద్రహృదయుండమితదరహాసచంద్రికావిమలుండొప్త॥

భూరికరుణానుధారసపూర్ణుడగుచు సత్పథాప్తినలంకారచంద్రుండలరు॥

౬౦౪

చ॥ అనివాచస్పతిమున్నుభావిశుభవాక్యరూఢివాక్కుచ్చియా।

త్తనివాసంబునకేగెనప్పలుకులత్యంతప్రమోదంబున
న్వినియిక్కున్నియనాటంగోరెసురలన్వీక్షింపదయ్యత్తునం।
దనులంగోరదుమానసంబిడదుగంధర్వాదులందున్దమిన్॥

౨౦॥

క॥ జననాధాగ్రణియైసజ్జనవినుతచరితుగడైనచక్కనిసరపా।

లునివరియించెదననిసె॥ మనముననయముదలంచుమానిని నెమ్మిన్॥

౨౧॥

శా॥ ఆగంధర్వకుమరియీచెలివయస్యశ్రీరలిచ్చట హే।

చైగన్వట్రేడురత్నసాధములుశుద్ధాంతప్రదేశంబులీ।
శ్రీగంధామ్రమధూకకల్పసుమనోరింఛోళికాసంగిభృం।
గీగానోపవనీనికుంజచయముల్ శ్రీడావిహారస్థుల్॥

౨౦॥

క॥ అనుచుగలవాణికన్యా। జననాగతియుండదీయసద్వాంధితము।

న్వినయమునఁదెలుపఁబురజిత్రనయామణినధిపుఁడాత్మధనముగఁదలఁచెన్॥

౨౧॥

చ॥ తలఁచినరేంద్రుడప్పడుముదంబుననచ్చెలితోడవెండియుం।

బలుకుభవాదృశత్రుదశభామిసులందిలకించిమాకు।

మీకలితవిసంచికామధురగానసుధారసధారవీనుల।

న్నెలకొనముచ్చటించుటలునేఁడుగదాగలిగెదలదరి॥

౨౨॥

తే॥ గీ॥ అనిననవ్విభుహృదయమావనజనయన। భావము నెఱింగికలవాణిపలికెనిట్లు।

లోకనాయకనీదగురాకవలననధిగతాభీష్టయయ్యెమాహంసయాన॥

౨౩॥

క॥ పురుషోత్తమనీసన్నిధిపరిపూర్ణములుగమదీయభాగ్యములెల్ల।

న్వసుఫలింపనొనర్చినవ్వరళోభమదీయపద్మపాణికెగూర్చెన్॥

౨౪॥

క॥ కాపునమునుదేవగురుం॥ దేవరపుననానతిచ్చెనిపుడదిసఫలం।

దైవెలయుశుభముతఱిరా॥ దైవంబనుకూలుడగుచుదానెఱుఱించున్॥

౨౫॥

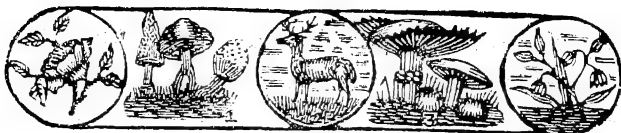
చ॥ ధరణిన్యపాలకోటికవతంసమవీపు నెలంతలందుభా।

స్వరగుణరూపశీలములవన్నియకెక్కిత్రిలోకసన్నత।

స్ఫురితకభావిశేషములఁబొల్పునునీపురజిత్తుమారిమీ।

యిరువురఁగూర్చుండేనివిధి నెంతురెవేల్పులువేల్పుపెద్దగన్॥

౨౬॥

శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

శ్రీ మఖవ్రజ చరిత్రంబను నామాంతరము గల

అలంకారచంద్రోదయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

కం॥ శ్రీగౌరీకుచకుంకుమృరాగోద్భాసితసుపక్షరమణీయమహా|

భోగీంద్రభూషసంహృత|యాగామృగయాపురీశయగుచయనాశా॥

౧॥

తే॥ గీ॥ అవధరింపుమునుమృకండావృత్తజుండు|క్రోశికెత్తిగించినట్లునద్దోష్ఠినమరు|

జైమినికి నెమ్మనముకడుసంతసిల్లె|బక్షిరత్నంబులిట్లుచెప్పందొడంగె॥

౨॥

కం॥ ఆవిధమునమణిగృహమున|నావిభుతోగోష్ఠిసల్పియచటదదనునే|

వావిధిభృత్యులనునిచిని|జావాసంబునకుంబురజిదాహ్వాయుండరిగె॥

౩॥

ఉ॥ పిమ్మటనమ్మహీవిభుండుపెల్లనురాగముతోడవేలుపుం|

గొమ్మను నెమ్మదిందలచికొంచుగనుగొనలందునశ్రవు|

ల్లిగమ్మగనమ్మణీభవనరంగమునస్థలయంగవేమటుం

గుమ్మరునమ్మరుండుదళుకున్జిలుకుల్బులుకిన్కనేయగె॥

౪॥

సీ॥ లలితపంజరశుకాలాపముల్విననైననతిపపల్కులటంచునాలకించు|

గాంచనపాంచాలికాళోభగననైనబాలికాకృత్యయంచుభ్రమవహించు|

బటువజ్రముకురబింబములచాయలజూచిముదితాస్యరుచులంచుమదిందలంచు|

గురువిందకుట్టిమసరణులారసియోషిదంఘ్రిలాక్షాంకంబులంచునెంచు॥

తే॥ గీ॥ జిత్రభిత్తికదద్రూపచిత్రలీల|గాంచిక్రోమ్మించుబోడినీక్షించితినిపు|

దంచుడాయగగమకించుబంచబాణ|బాణధుతధైర్యుడగుచుభూపాలసుతుడు॥

౫॥

చం॥ అసదృశకల్పపాదపఫలాతిరసాద్యములెల్లజాకువా ।

వెసలలనుంచియాడిగపు వేల్పువెలందులు దెచ్చియిచ్చిన ।

స్యేనపడువేడికొన్న బలిమిన్దవిజూచునుగానిచూడఁడిం ।

వెసఁగఁగముచ్చటాడఁడుమహీపతితద్విరహార్తచిత్తుఁడై॥

౯॥

తే॥ గీ॥ అనిశముతదీయనిశ్చలధ్యానయుక్తి నలయన్పునరుబహురూపములఁబ్రసన్న ।

యయ్యె మోహనలక్ష్మీనానప్పుడెల్లకడలలో వెలిఁగ నుపట్టుకలికిరూపు॥

౧॥

స॥ ఇట్ల మితవేదనాచలితహృదయుండైచ్చతనయుండునిజాంతర్గతమున॥

౧౨॥

సీ॥ తొలిజన్మములను నెచ్చెటలేమినోములునోచికోచెలిచెల్మిమోచియుండ ।

రతనాలపిణెయెట్టితపంబునత్వనోబాలికచేపట్టుకబాయకుండ ।

నుమణిహారంబులేసుకృతంబానచ్చెనోకాంతాకుచాగ్రభాగములమెలఁగ ।

సదనదర్పణములేసద్విధుల్లేచేసెనోప్రమదాసుబింబభాగ్యములుగలుగ॥

తే॥ గీ॥ నిచటిమణిచిత్రసౌధంబులిచటితమ్మికోలఁకులిచ్చటియుపవనీకుంజతటలు ।

నెట్టియుపకృతిఁగావించియెసఁగెనొక్కొరమణికేళీవిహారసంస్కృప్తి నొనర॥

౧౩॥

చం॥ అలచెలియూదరంభలభుజాచ్చవిసంబులహాసచంద్రిక ।

బలితపుగబ్బిగుబ్బవిరిబంతులఁజిక్కిలికప్పురంపుట ।

శ్లలజగిమోవిపానకములందనివాందినఁగాకయేక్రియ ।

ద్వలమగుచున్నయివ్విరహతాపభరంబుశమించునాకిక॥

౧౪॥

చం॥ చెలిదలపువృద్ధద్రునిగఁజెందిరపుండిలకంబుఫాలమం ।

దలిసెగకన్నుఁగా నెదఁగనంబడుహారములన్పుజంగఘా ।

షలుగజటన్దపర్దముగ సారెదలంచిగిరిశభీతిచేఁ ।

గలఁచుటమానినన్నొకనిఁగఁచుటయోవలరాయ? న్యాయమా॥

౧౫॥

ఉ॥ ఎన్నఁడుకన్నులారఁదరలేక్షణఁగ్రమ్మరఁగాంతుఁగాంచియ ।

య్యన్తులమిన్న తోడ నెనరానఁగముచ్చటలాడిమోవిమేల్ ।

జాన్ములుగోలిమిక్కువలఁజొక్కుచుఁగొఁగిటగారవించుచు ।

స్రోన్ననవింటివానిబలుకూటమి నెన్నఁడుగూడఁగల్గునో॥

౧౬॥

కం॥ అనియిట్లుమోహవివశత! మనుజాధిపనందనుండుమణిమయసదనం ।

బుననుండెనిటఁగఁజ్ఞాపతి! యునుదదధీననిజమానసోత్కటవృత్తి॥

౧౭॥

తే॥ గీ॥ ప్రాణసఖులవితపడెతులుగాఁజూచు|పలుకరింపదెలమిచిలుక నైనఁ|
జెదరుకురులఁజక్కఁజేయదుమైమర|పూనినిలుచుఁజింతనుస్సరనుచు॥ ౧౦॥

మ॥ మృదుమధురోపహారములూకించుకవాచవికైనమోవిఁజే|
ర్పదువరపారిజాతముపల్లరులంటదుకేలనైనఁజూ|
డదుకడకంటనైననెదుటందగుపంకజపాళిమైనలం|
దదుఘనసారసాంకవకదంబమునంబుజనేత్రచింతచే॥ ౧౧॥

నీ॥ హృదయస్థితానంగుఁడెదనేయములుకులమొనలుపైఁదోచెనామొలచెఁబులక|
లానంగశిఖికిఁదోడెవచ్చుకమ్మవీవడులనవలపుటూర్పులుజనించె|
దద్వాతనిహతిచేతవియోగజలధియుప్పొంగెనాఘర్మాంబుపూరమొదవె|
నానీటివెల్లిపైనలుడిందీరకాంతులునాఁగనెమ్మైనదెలుపువాడమె॥

తే॥ గీ॥ దెలుపునకుఁదోడునీడ్లలైవెలయుహార|కలితమాక్తికములుపెనుగాకఁగ్రాఁగి|
బాష్పధారలఁగరఁగిపైపైనఁగ్రమ్మ|కొమ్మసాలిండ్లమరెవెండికొండలట్లు॥ ౧౨॥

కం॥ అనిశధ్యాతనృపతినం|దనవదనేందురుచిమరుప్రతాపప్రభచే|
తనునరముకుళితములైకనుదమ్ములుతనరెనమరకామినికంత॥ ౧౩॥

ఉ॥ వారకస్రక్కె|బాహుబిసవల్లులువాడెఁగుచాబ్జకోశము|
ల్లోరపుఁగంకణావళులుతోడనెజాతసమంచితోర్కిక|
ల్పారెగలంగజీవనముశ్వాసమహోష్మనమీరవారవి|
స్ఫూరగతిన్వియోగవసువర్తిదినంబునఁజారువేణికి॥ ౧౪॥

కం॥ సాగసగుచనుబంతులపైజిగిదగుమగరాలసరులుచెలిసాంజననే|
త్రగళజ్జలములజాయ్యని|పొగతెగయఁగనిండ్రనీలములసరులయ్యె॥ ౧౫॥

ఉ॥ నూతనమండలీకృతధనుర్లతికాపరివేషధారిపాం॥
ధాతపూర్వదృష్టయంకరశరాళికరప్రకరుండుచిత్రసం|
జాతవిభాకరుండుపెంచుబలుచందములంగలంపఁగం॥
జాతముఖీకుముద్వృత్తివెనన్వివశత్వమునొంచెస్రమక్కుమ॥ ౧౬॥

తే॥ గీ॥ చెలివిరులపానుపునమేనుఁజేర్చనవియు|స్వరునిశరముతకాననేచందోడంగె|
గడునలసిచెల్లికత్తెలఁగన్సొఱంగి|ఘూరివిరహార్తినరెగృహంకారవారికి॥ ౧౭॥

కం॥ కలికిమలయంపువలిగరు|నలికిన్దలదళులబలురవలికిమయూరా|
వలికిరశారికామం|డలికిన్దనులికితద్వనంబునమెలఁగు॥ ౧౮॥

సీ॥ తలరుటాకులజొంపములుదావశిఖలంచు నెంచియందులబ్రవేశించఁజూచు॥

నునుచీవలరంగంబులనిడానితత్వల్లవాగ్రిజిహ్వలుకేలనంటఁదివురు॥

వెడలుపూఁదేనియవిషధారలనుచువిత్తర్కించినారెకుఁద్రావఁదలంచు॥

శశికాంతకృతమహీజాతాలవాలంబులనరడ్గియలంచునురుకదొడరు॥

తే॥ గీ॥ గదిసిమదనుండుపదలకయదనెఱింగి॥ పదులునూరులుగుదులుగ నెదన్నమెను॥

నురుశరమ్ములవిసరులకోర్వలేక॥ తనువుదొలంగఁదలఁచియవ్వనజగంధి॥ ౨౩॥

ఉ॥ నెచ్చెలులత్తఱిన్నరమణీభవనాంతరపుష్పశయ్యై॥

నచ్చపలాక్షిఁగానకరయంబునమారుని బాఱికోర్వలే॥

కిచ్చటనుండిగోలయిపుడెచ్చటికేగనోయంచుఁదదవనిక॥

జొచ్చినకుంజపుంజములచోటులనారనియంచునొక్కచోక॥ ౨౪॥

కం॥ కలువలచెలివెలుంగులచె॥ నలువుఁదొలిగినిదురఁజెందునలియుఁబోతె॥

నలమగువలరాయనికా॥ కలనలయుచుసొలయులలనఁగనుఁగొనియెలమిక॥ ౨౫॥

కం॥ దరియంజనినునుఁజెక్కులఁదొరఁగెడుకన్నీరువోవఁచుడుచుచునంసా॥

పరిస్పిదిలిజాఱునుకచభరమునుసవరించుయిట్లుపలికిరిచెలిమిక॥ ౨౬॥

ఉ॥ ఆరనిముసంబుమమ్మునకటాయెడఁబాయనిదానవొంటినే॥

తెరఁగునవచ్చితమ్మదరిఁజేలనిభూరిమరందసింధులే॥

తెరఁగుననీదితమ్మననిఁదెప్పరమాకపురంపుతిప్పలే॥

తెరఁగునదాఁటితమ్మకుదతీతెగువల్లగునమ్మయిమ్మెయిక॥ ౨౭॥

చం॥ ఇలనెలఁబ్రాయపుంజెలువలిచ్చనహింపరటమ్మదివ్యమా॥

చెలువముగల్గుచెల్వలకుచిత్తమునండిటుతాల్మిఁదక్కించి॥

తిలుదురుటమ్మమేనువెనుతియ్యనితియ్యనివింటిమేటికా॥

కలనలయింతురమ్మతోఁగాములుసెల్లునటమ్మయింటికొక॥ ౨౮॥

ఉ॥ నెమ్మదితాపమేలతరుణీధరణీరమణుండునిన్నుశీ॥

ఘ్రుమ్మనగారవింపననురాగమునన్నిభవంబులంజెదో॥

యమ్మోనమ్మమద్వచనమాత్మధనమ్మగతెమ్మరమ్మతో॥

రమ్మగునివ్వనమ్మనదిరమ్మగుసంపదఁజాతమిమ్ములకొక॥ ౨౯॥

కం॥ అనిబాలంగనికేలంగొనితీలందిగిచియెత్తి కూరిమితోడో॥

దొంగనికేళీవనపాళికెఁజనెనాళీజనముమనముసంతసమందఁ॥

30॥

సీ॥ అధరబింబములక్షయైయరుదెంచుచిలుకలుతనుసంకుమదగంధముననుబలుచు॥

ముఖపంకజములపైముసరుతేఁటులచాలువిమలసాసాచంపకములందొలంగ॥

నక్షిమీనములదాయఁగవచ్చుతోకముల్నగవువెన్నెలలచేనెగసిపోవ॥

భుజమృణాళికలఁగప్పుమరాళికలునీలకబరికాభ్రములచేఁగలఁగిపాఱు॥

తే॥ గీ॥ జనుచెలులమూపులఁగరంబులునిచిపొదలవిరులనిట్టూర్పుగాడ్పులవేడినులియ॥

చివురుటాకులు నెమ్మేనుడవిలివాడవిరహతాపాస్తివనవిధివెడతెరమణి॥ 31॥

కం॥ ఓజవనీభూజసుమసమాజవిభవమెఱుకపరచెమానినికపుడా॥

శీజనమేతత్కృధనవాజంబునఁబ్రొద్దుపుత్తమనుచుఁజేమఁ॥

32॥

చం॥ వరసుమనోసురాగవిభవంబునగుచ్చకుచంబులానిసం॥

భరితరుచింజెలంగుమ్మదుపల్లవపాణులఁబూగనాభుకం॥

ధరనుగవుంగలించుచులతావనితామణిభృంగనాదసా॥

దరపుదువాగ్విలాససముదారతమంతనమాడెఁజూచితే॥

33॥

చం॥ మునుపువుండేనెనల్కితెలిమొగ్గలముత్యపుత్రుగ్గువెట్టియిం॥

పానరుప్రవాళదీపికలునొప్పగుపూఁబరపుల్లుటించుకుం॥

జనిలయసీమలిట్లువరుసన్నయినేసీమరుద్వరాప్తికై॥

కనదళివీక్షలైయెదురుగన్గొనెఁగంఠెలతాసతీతతుల్॥

34॥

చం॥ అనిశమహాసురాగసముదంచితశాసరసాంతరంగప॥

ద్విసులమదాంధతన్విడచిద్రిమ్మరుతుమ్మెననెమ్మికాఁడువా॥

ననయముఁజూచితేయవినయమ్మునఁబుష్పిణులైనకొమ్మలక॥

దనరఁగనొందుచుండెవనితామధుసాళులకేడనిల్పడల్॥

35॥

సీ॥ వితలాళిమాలికావేణువుమ్రోయించిబలునెమ్మెనటనముల్యెలయఁజేసి॥

కలకంఠకాకలీగానంబులలరించిఘనమండలవిలాసగులుపూసి॥

కమనీయభుకభాషణములముచ్చటలాడివలపూరవిరులనవ్వులొదవించి॥

మంజుకింజల్కరోమాంచగుచ్చస్తనాంచన్మహిశాసహస్రములనెనసి॥

తే॥ గీ॥ కమ్రశాఖాభుజంబులఁగొంగలించికలరవస్వనమణితంబులాలయరాస॥

కేళిఁజూపించెఁగాపింఛకృష్ణమూర్తియివ్వనంబునఁగనుఁగొంఠెయిందువదన॥ 36॥

కం॥ వనిసాధుమాధుకరగోష్ఠినివర్తిలుచున్నతపసిచిత్రంబుగనూ।

తనశోభనలరుగణికల! నెనసి మొగడఁజన్నులంబైనిదిగనుఁగొంటే॥

32॥

పు॥ నలువైకారు మొయిళ్లభంగిదివనంటకాబాకిసాంద్రచ్చిదో।

జ్వలితంబొల్పుతమలసాలములలోసంపుష్పితాశోకశా।

ఖలుమందానిలకందళాహతులచేఁగంపింపుచుందీవమిం।

చులుఁబోలెం నెఱిమింఁచెఁగాంచి తెవనిన్యోగపృవాశాధరా॥

33॥

సీ॥ ఆమ్రవల్లరి కేలనంటుమల్ల నె బాలితిలకింపుమిదీనిదిలకమేని।

సుదతితాచఁగదమ్మయిదియశోకపుఁగొమ్మకాఁగిలింపుముతావిగవయఁగ్రోలి।

యిద్రియాశువు నాతిగదిసిపాడుముగీతిముచ్చటాడుచు నేగుముదితగోఁగు।

కాంచనంబిదియింటినించి తేముఖకాంతిచేరినవృష్టము పొన్నచెలియమిన్న॥

తే॥ గీ॥ శ్వాస మొందింపుమిదిసింధువారమతివ! యువిదకేసరమిదిదీనినుమియుమమ్మ!।

యిటులానర్చినఁగాకయిద్విటపములును! మంబులీనవువింటివేమంబువాణి॥ 34॥

కం॥ అనిజవృణికవృణితలు! వనితరువిభవంబు దెలిపివరసురభిరజం।

బునఁబసిమిఁదాల్చితసులత! లానరఁగఁబుష్పపయసముత్సుకలగుచుకొ॥

రం॥

ఇభగతిరగడ! పాలఁత? యాగోజ్జంగి పాదల తేనియసాన।

కభలు పటుచాతకములై మసలె వనిలోనఁ।

జిన్ని నునుఁజివురాకుఁ జిదిమితివె కెంఁగేల।

కన్ను లెఱ్ఱగఁ జేసెఁ గదవె కోకిల బాల?।

ఘనకనకములుఁ గొనుచుఁ గదలె దెమ్మెరమ్మచ్చు!।

వనలక్ష్మీసాము లని వదలఁ డేమనవచ్చుఁ।

గొమ్మకయి నంటి ననఁ గోయు మిఁక వంపకుము।

నెమ్మొగము చాయలననిచి నదీచంపకము।

కనదనిలగతి నెగయు కప్పపు దుమారములుఁ।

గని వెన్నె లని పఱచెఁ గదె కోకవారములు!।

బింబ మని యెదురుకొ నె విడచి శుక మెలనూవి।

నంబురుహవయన? దవ్వ రసి నీకెమ్మైవి।

జడిగొనఁదొరంగెఁ గేసరముల మరందములు।

తడిసెఁదద్బిందువుల ధమ్మిలకుందములు।

పటు మధుప వితతులభ్రములని మయూరములు।
 నటియించె గంటె తన్నటనపుటాయారములు।
 క్రూరఫణులనుఁ జుట్టుకొనియె నీచందనము।
 చేరఁబోకచటి కోచెలినికు వందనము।
 శేదంగిఁ గోయ కేగదవేటికి మిటారి।
 కాదఁజేమరునకది కడుబంగరుకటారి।
 కలికి వనదేవతల కర్ణికాకారములు।
 దెలిపెనిచ్చటఁజూచితేకర్ణికారములు।
 వేడుకగ వినవేల పికుహూకారములు।
 చేడె యవి విరహిణుల చెవులకుఁ గఠోరములు।
 లతలచాటునఁ బెంపలరు నీదు కొనగోరు।
 నతివ యల్లయదిపూపనికేలఁ గొనఁగోరు।
 నరవిరియు మొల్లవిరులల్లచట మొల్లములు।
 మరచిపోదగునటే మరునకవిభల్లములు।
 మరువంపు సారభము మఱిలింపె గురువేరు।
 సరిగాదు దానికిక జగతి వేటొక వేరు।
 సుదతిరో చేకొనవె సురపొన్న క్రొన్ననలు।
 చదలంపెఁ బుష్పాదులు సారె తద్వాసనలు।
 కొలదిగననివిరాలిఁ గొని సాలసినదికొమ్మ।
 జలజాస్త్రిఁ గొల్తమిక సఖులార రారమ్మ॥

ర॥

తే॥ గీ॥ అనుచువనకేళిసల్పిపద్మాయతాక్షులతులవివిధలతాంతసంతతులలోన।

నమిత సారభరుచిరములైనవాని నెంచిమదనునకర్పితమంచువెడలి॥

ర॥

క॥ చిత్రంబుగనిటుమరునివిచిత్రకృతివ్రాసిపూజఁజేయుచుభక్తి॥

స్తోత్రములూనర్చిపంకజపత్రాక్షులుకేలి సాధభాగముఁజేరె॥

ర॥

క॥ చరమమహిభరశిఖరాంతరసరణివరణిజరుగఁదగ్ధైరికసాం॥

ద్రవజశ్చన్నతఁగ నెననఁస్ఫురితజపాశోణకిరణశోభితుఁడయ్యె॥

ర॥

మ॥ తరుసంఘంబులకెల్లబల్లవితచూతత్వంబుగల్పించిభూ॥

ధరశృంగంబులకెల్లమేరుశిఖరత్వంబున్నసాదించిభూ॥

స్వరసాధాగ్రనలేందుకాంతములకున్ సాగంధికచ్ఛాయలక్ష॥

విరచించెన్వరతారుజాతపములవేష్టనంగుప్పజ్జులక్ష॥

౧౦౫

కం॥ ఖరకరుడరిగెనురమ్మని॥ నుగ్గరదుదయాచలమువెనుకజొచ్చినయిరులక్ష॥

ద్వరచిలువంజనుడదాపులకరణిసరిగెనీడలుతొలిగడకునిడుపులై॥

౧౦౬

కం॥ బారులుదేరుచుగూడుల॥ జేరెబతంగములుభానుశిలకుడదాపం॥

బాకొమ్మగత్పట్టావా॥ రారంజడిచీరెమింటరక్తిమమీకొక్ష॥

౧౦౭

మ॥ వరసన్నార్ద్రగతుండినుండుత్రిజగద్వంద్యుడనన్బొల్చిదు॥

స్తరమాదైవనియుక్తిబంకజరజస్సంపర్కయొసాంప్రశీ॥

ధురసంబానినపద్మినింగలసితద్దోషంబువాయన్నహా॥

వరప్రాణోన్మథలోనదామునిగనాభానుండుగ్రంథెన్వెసక్ష॥

౧౦౮

సీ॥ చరమదిక్చండికారాచాలశక్తేయరచితకుంకుమరజోరాశియనంగ॥

సింఘనాధసంగంధసింఘరోపరిపరిష్కృతరక్తరాంకవశ్రీయనంగ॥

పశ్చిమాంభోనిధిప్రాంతసెకతసముద్రాభ్రతవిద్యుమలతాజాతమనంగ॥

స్ఫుటనటతప్పటుమహానటశిరస్తటఘటిశ్వరఫణామణిగణచ్ఛాయయనంగ॥

తే॥ గీ॥ విరహిజనిహృదభయంకరవిషమబాణ॥ జైత్రయాత్రాసమారంభసంభవాజ్జ॥

జాండపూర్ణతేదియశౌరాగ్నికీల॥ సముదయంబనసంజెంజాయమెటనె॥

౧౦౯

కం॥ అనుగంజవరాలికొంగిట॥ నెనయకసుఖముడిగించితనేగెరవిసనం॥

గనియొకజక్రవయకటా॥ యినహీనతనున్నచక్రమెట్లుసుగించుక్ష॥

౧౧౦

చం॥ ఇనుండపరాశరజెంచెనికనేటికిజీవనమంచుబద్ధినీ॥

వనితవిహదవేదనల॥ బాల్మడితుమ్మెదచాలువేరిట॥

స్తనువిషధారగాగ్రాలనశంబమృతస్థితిగల్గటొమ్మతిం॥

బానరకమూర్ఛగన్నగవమోడ్చిననన్నుకుళించెబద్ధముల్॥

౧౧౧

చ॥ తనపతివచ్చునంచుబ్రమదంబునరేజవరాలునెమ్మెగం॥

బునమృగనాభికాతిలకమున్నటియించెననన్దమంబునొ॥

య్యనబలుకొమ్మడిస్తుడిచినట్టివినూతనపుల్లమల్లికా॥

ఘనకుసుమసృగోఘమనగానంగనయ్యెనుడుప్రతానముక్ష॥

౧౧౨

సీ॥ వైకుంఠశిథికంఠవరకంఠకలకంఠకాలకంఠాభలమేలమాడి।

తత్త్వైలతనయాలఘుతమాలహరినీలకాకోలరుచులజీకాకుపఱచి।

యలిపుంజమృగభంజనలనాంజనశుభౌంజనాగ్రకుంజరలీలలఘుళించి।

యమునాంబరబలాంబరమహాంబుదకదంబకాదంబకాంతులంగలయమెలసి॥

తే॥ గీ॥ వేల్పుదొరమేనిచాయతోవియ్యమందికదిసెనదసాభిసారికాకాముకప్ర।

కామదమృగీమదాలేపకల్పమగుచుంగటికచీకటిబ్రహ్మాండగహ్వరమున॥ ౫౩॥

తే॥ గీ॥ ఘనతిమిరసంగమునసంధ్యగించిలోకములకుఁబెంచుకొనఁగనిడ్డలలితత్వ॥

ధృతజనకరూపనైజసంతతులనంగఁగజ్జలయుతాగ్రగృహదీపకళికలమరె॥ ౫౪॥

కం॥ ఘనకువలయపాలనకుంజనుచెంచెడిరాజువిడియఁజతురతఁబ్రాగ్ని।

క్కునభేదరులైత్తినధాతనపవటకుటీరచునఁగభవళిమహాచెక్కు॥ ౫౫॥

చం॥ సమయవిటుండుగన్మొఱుగిశక్రదిశావిటిగబ్బించుటసాం।

ద్రముగవిదిర్చుచెందిరమనందగఁబాటలరేఖయవ్విభు।

న్నైమకికనంగనవ్వెలదిసెమ్మొగమెత్తెనన్మధాంశుబిం।

బమువెనఁదోచెఁగాంచిగరిమన్నగనావిలసిల్లెవెన్నెలలో॥ ౫౬॥

తే॥ గీ॥ సోముఁడుదయాద్రితైలాససీమవెడలిఁబోకభీకరమేమరాస్తోకతిమిర।

హాలహలమాసెఁగానినాడంకదంభకలితతత్కంఠకాళిమగానఁబడునె॥ ౫౭॥

సీ॥ వనములెల్లనుగల్గవనములుగావించిరాలనెల్లనుమగరాలజేసి।

కొండలెల్లనువెండికొండలుగావించినదులనెల్లనునభోనదులజేసి।

జలధులెల్లనుదుగ్ధజలధులుగావించిరులనెల్లనువియత్కరులజేసి।

సరసులెల్లనుసుధాసరసులుగావించినరులనెల్లనుగిన్నరులజేసి॥

తే॥ గీ॥ దైవసృష్టికిఁబ్రతిసృష్టిదారించిబ్రహ్మమునుబోలెజగదంతరంబునిండె॥

గుండలిపచంద్రదిండిరఖండకాండసమవిమలధామకామదీపముదయంబు॥ ౫౮॥

కం॥ కుముదంబులకుముదంబులుకొమరాఁజెఱిగిరికలకుగోరికలూదవెక్కు॥

రమణులకునురమణులకునుదమివెలసెన్దమియువెలసెదనపతిశోభన్॥ ౫౯॥

కం॥ పగఁటిపిరహంపువేడిమిఁనొగిలినకుముదినులుచలువనూల్కొనసాంద్రం।

బుగఁబన్నీరుకరంబులఁదొగచెలిచిలికెననరాఁదెదుహినకణంబులో॥ ౬౦॥

ప॥ మత్రియునుతోదయోల్లాసంబునవియదుల్లిధకల్లోలంబైయుల్లసిల్లి పాలవెల్లి

వెల్లివొడిచి పుడమి నెల్లెడల నల్లుకొనియెనన నంతకంతకు ననంతంబుగా దిగంతంబులనా

కృమించుచు సంబరతరంగిణీర్పురంబులనుండి భూమండలంబునకు డిగ్గ మరాళమాలికల
 పోలిక నస్తోకవ్యాకోచకైరవవిసరంబులగు సహోపరంబులన్నసరించుచు విధుంతుదవన
 నగహ్వరప్రవేశాభ్యాసవశంబునంబోతె సౌధేంద్రనీలజాలగోళంబులందూఱుచుఁదిమి
 రజలదనమయ విగమంబగుటయుఁ బెల్లుఁజెల్లువిరిసెనన విశాలంబులగు కూలంకషాకూ
 లంబులంగ్రాగుచుఁగునుమనముదయంబుచందంబునఁదరులతాఛదంబుల ధాళధశ్యంబు
 మమెఱుచు మదకేసరికిశోరవారంబుతీఱున శిఖరిశిఖరంబులెక్కుచు వీలందేలియా
 డువాలుగుమీలబెళుకులచెన్నున మున్నీటిపెన్నీటికరుడులమీఁద దీపించుచుఁగొముదివా
 నగుట నభివ్యక్తశుద్ధవర్ణంబై ద్విజముఖంబులవ్యాపించుచుఁజంచద్విధుమండలహరిణము
 ఖపరిచ్యుతరోమంధబంధురఘ్నేనపుంజంబులవడువున సంకేతకుంజంబులపైరెంజిల్లుపుల్లమ
 ల్లికామంజరులమేదురామోదంబున మోదంబురెట్టింపఁదొలుతఁగలసి యలసినకాముకు
 లబదరియుపరిసురతంబునెఱుపు తరుణులనుఖస్థులత్కళలతెరంగునన్దరంగి తొరంగువెంగ
 లునాచిట్టుల జలజలని తెలిసీటితళుకులనేకీభవించుచుఁబెంపు కాగురియు నమృతధా
 రాపరంపరలకుగుంపులై యిం పాలయ వియత్తలంబునకెత్తిన కుత్తుకలువంపకబెంపార
 బెంపిళ్లుగూయుచుఁ గుత్తుకబంటిఁగ్రోలివెక్కిసంబుగఁ బుక్కిళ్లంబట్టియొండొంటికంది
 చ్చుచు పాచ్చినమచ్చికలంబులయు నచ్చకోరదంపతులసాంపునఁ బటికంపుగిన్నెలఁజె
 న్నలరు నారికేళానవంబు లాసకొలందిగమిచితదీయమదోన్మాదంబున వినోదంబుగా
 బాడె విచిత్రగీతంబుల వ్యత్యస్తస్థలాపంబుల వింతవింతనటనంబుల వికృతచేష్టావిలా
 సంబుల నకారణహాసంబుల మెలంగి తెలివెఁగని వలపుఁగొని మణిమంత్రితసింజితంబులు
 లియ నలరుఁబొదలకుంజని వనీపవనంబునంబయ్యెదబుఁదొలఁగింపకయెత్తోలంగ బంగారు
 బొంగరాలహోఁగునలబొంపొను మొలకచనుంగవల మిలమిలలంగనుపట్టు శిబ్బెంబులు
 గుబ్బిట్టిల గొబ్బునంగవుంగలింపుప్రాణవల్లభులతో మల్లిడిగొని వివిధబంధవమత్కారం
 బులంగూడిక్రీడించు మించుఁబోడుల చంచలదృగంచలప్రభలరాణించు వజ్రితాటంక
 లాలాటికాచాకచక్యంబులతో సఖ్యంబొనర్చుచు నిట్టిఖండపాండురచ్చాయామండలం
 బుల మెండుకొని పండువెన్నెలలుగాయఁగాయజుండెయొడంజూచినదానయై యమే
 యవికృమంబునంబాయక చాయలుదేరు సాయకనికాయంబులేయ దాయయై మలయా
 నిలుండుడాయ నుల్లంబుర్పుల్లందాలిమిఁదూలి నిదురనొండక కంఠలిరుపాస్పడిగి పవ
 మానవిలోలబాలనల్లరియుంబోతె సోలుచు నక్కళావతీసతీతీలకంబు నిరంతర నిజస్వాం
 తచింతిత మహీకాంతకాంతాకారంబు కన్నులన్గట్టినట్టైకంటిఁగంటినని దిగ్గనలేచి బయ

లుంగవుంగలించుచుంగలవళించుచు నక్కటా దైవంబునిర్దయుండయ్యె నేమి నేయుదు
నని బుడిబుడి కనుంగవ నీరుజడిగొన నడుగులుతడలబడ నడుముగడగడవడక వెన్నెల
యేటనురికెదనని చంగునందుముక జారుకుజారుక్కున చొక్కపుమేన నక్కజంబుగ
వెన్నెలలుగ్రక్కునసోక మిక్కిలివెక్కుసంబునమూర్ఛిల్లిన నొయ్యన నొయ్యారంబుగ
నెయ్యంపుతొయ్యలులు చయ్యనయ్యంతి నెత్తికొనివచ్చి శిశిరజల బిసకిసలయ శశిక
లాదుల శితలాసచారంబుగావింప నెట్టికేలకు నేదఁదేరి తేజిచూచి చంద్రున్ద్రేళించి
యుపాలంభంబుగా నిట్లనియె॥

౬౧॥

మ॥ నుమనఃప్రీతియొనర్చినత్పథచరిష్టుత్పంబునర్వజ్ఞమా॥

శిమణిత్యంబునుగాంచురాజవయిచాళింశంబురారాతిస॥

ఖ్యమునన్మీటుచుభీరుతాకలితపాంధాళిక్షదయాశూన్యతృణ॥

శ్రమమొందించికలంచుటెంచనపుపథర్థంజేనిశానాయకా॥

౬౨॥

చ॥ హితసరణిన్నిరంబునవహించెమహేశ్వరుండంబుగర్వభా॥

సితగతిమిన్నుముట్టెనుశశిమతినిన్నరకాలందన్నిము॥

న్నతఁడెకదాకళాగతివటంచుదయన్నిడచెనతావమా॥

నతఁగని, సిగ్గుఁజెందవుమనంబుననీకుఁబరాకునచ్చెనే॥

= 3॥

క॥ తొలిలాకి ములకువంకరఁగలిగింతువటంచు నెంచి, కమలభవును

న్నిలఁబుట్టినపుడెవంకరగలవానిఁగఁజేసెఁగా డెకమలవిరోధీ॥

౬౩॥

సీ॥ ఇందిరావిభుఁడాత్మహృదయస్థితునినిన్నుదోషాకరుండవంచుదొలఁగఁజేసె॥

నతఁడుధాతయుస్వకీయాజ్ఞాపీఠికఁజేటొదవునంచునత్రినేత్రముననుచె॥

నందుండితారాపహరణవైఖరిఁజూపనతఁడుపాథోరాశియందువైచె॥

నచటరాజీవసంహరణంబుఁగావించువనియభియుంబరంబునకుఁద్రొచె॥

తే॥ గీ॥ నచటరాహువుమ్రుంగియునఱుగకునికి॥ మఱలఁగ్రక్కంగనీరీతిమసలిజగతి॥

నందఱికిఁగంటకుడవౌచునిందనొందు॥ నీకునిలకడగలుగునేనీరజారి॥

౬౪॥

ఉ॥ ఇంతటివానినిన్నుదమహృత్పథమందుదలకౌభరించుశ్రీ॥

కాంతునకుంగిరీశునకుఁగాననదావహాలాహలానలా॥

నంతనితాంతకీలములనానుట తెంతటివింతయామిసీ॥

కాంతతలంపదద్వయముఁగాంచు నెధాత్రిభవత్సమోగృతృణ॥

౬౫॥

స॥ అనిపలికి తగుకువిరీములుకులుచిలుకు వలతొనినుజ్జేళించి॥

౬౬॥

కం॥ కమలాక్షునికొమరుడవై సుమనోధర్మంబుంబూసుచుఁబ్రవర్తిల్లియున్॥

కమలాక్షులనే చెడవే మమతమధువ్రతగుణంబుమానవుమదనా॥

100॥

తే॥ గీ॥ తొలుతఁగుజనులనలరించుచెలినిఁబనిచి బలమునడవులనిడియించిసాంధజనుల॥

మానధనములఁగొంచుదుర్మార్గనియతి నలగుశంబరఘాతివీనబ్బబాణ॥

101॥

కం॥ యుగవిగమజగత్తుడందం బగుశర్వునికంటిమంటనంటికడసియు॥

నృగుడన్వృత్తికితివీనధ్వజనదురితమునఁగాదెవారిచరాంకా॥

102॥

ఉ॥ శంబరదానవుండునినుఁజొర్యమునంగొనిపోయివార్ధిలో॥

నంబడఁదోయినందొకఘనంబగుమీనముమ్రుంగదానిగ॥

ర్భంబుననప్తజీర్ణతనుఁబాటిలినన్నిరహిప్రజంబులో॥

కంబునదానవపష్విమిటగ్రాంగిక్యశించునెయోమధుప్రియా॥

103॥

వ॥ అనిపలికిచెంగట నైంగలువల పుష్పాదులుజిమ్ముకమ్మతెమ్మెరవైనలిగి॥

201॥

కం॥ జగమునకుఁ బ్రాణంబని పొగడుదురందరునునిన్న భువిలోహృదయా॥

ఘగమగుటయెఱుంగరికనీ దగునడవడియేమిచెప్పనగునుసమిరా॥

202॥

కం॥ సునతరులకుఁఫలభంగంబొనరించుటచే జనించునుగుసాపములె॥

ల్లనుఁగాలభుజగ్రాహము అనునినుఁగబళించుఁజంచలగుఁజాపవనా॥

203॥

చం॥ అనిహరిజాంకజీవనచరాంక సమీరులదూఱివారిజా॥

ననమణిమందిరాంతరమునన్నిరిపాస్వపయిన్విరాలిసో॥

లినఁగడుజాలి నెచ్చెలులులెమ్మిదెడెత్తుమురాజనందను॥

నృనివనియంచునూరడిలఁబల్కఁగనంతఁబ్రభాతమాటయున్॥

204॥

సీ॥ కాలజ్ఞతనురధాంగములకురవిరాకఁదెలిపెనాగృకవాకులెమిమ్రాసె॥

దనరాకనినుఁడుపద్మినికిఁజెప్పఁగబంపుశుభదూతయనవేగుఁజొక్కవొడిచె॥

దపసుండుదమసంపదలుగొనుననుభీతినదీపికలువెల్లనైనడంకె॥

వరుణరతిత్రుటద్వారణీస్తనహీరమండనంబనసుధాంశుండుగుంకె॥

తే॥ గీ॥ త్వరనరుగుఁడంచుకమలబాంధవునిమేటి తేరుమీదనుగనుపట్టుతెల్లపట్టు॥

ఔక్కియపుఁజాయయనఁగఁబెంపెక్కిప్రాచి నల్లనల్లనఁదొలివెల్లతెల్లమయ్యె॥

205॥

చం॥ ఉదయనగాగ్రవేదిచయసుజ్జ్వలకల్పనచుండుసంభ్రమం॥

బాదవద్విజాగ్రణుల్ శుభిహితోక్తి శుభస్వనములైలంగఁబాల్చి॥

కృదమలకన్యకంఁమునఁగట్టినరత్నమునర్ణసంపదా॥

స్పదమగుతాళిబొట్టనఁగభాస్కరబింబముతోఁచెదూర్వనా॥

22॥

తే॥ గీ॥ ప్రియునితోఁగూర్చిరేలల్లఁగ్రీడనల్పి॥ మలసినిద్రించెగుముదినులనఁగఁమొగిచె॥

దొగ లినకరాళిగిలిగింతఁదగిలిపద్మి॥ నీతతులునవ్వెననవిచ్చెనీరజములు॥

23॥

కం॥ మక్కువలరనక్కుననిడి॥ అక్కలతోఁగొఁగలించుఁటేనికిముద్దు॥

ల్లిక్కునఁదనముక్కుననిడి॥ జక్కుచకవఁగూడెనొక్కజలజపుటెంకి॥

24॥

చం॥ ఒక పాలయల్లచేఁగలయనొల్లకపంతములాడిగుట్టువు॥

చ్చకతరితీపుచూపులనెజాగొనరించుదువెన్నఁగూడికూ॥

రుక్మగనినట్టిదంపతులరూఢిగమేల్తాలుపందలించెనా॥

శుకపికశారికల్పలుకఁజొచ్చెగృహంతరపంచరంబులక॥

25॥

ఉ॥ రాతిరిచంద్రకాంతిమిరంబులగీటడగింపఁదచ్చికు॥

వ్రాతములజ్జకోశవివరంబులడాగిభయాప్తి నాత్మరూ॥

పాతిశయంబుమానియితరాకృతిఁగైకొనెనోయనన్యో॥

బ్రాతరజఃపిశంగతమసంగతఁబొల్పిమెలంగెభృంగముల్॥

26॥

సీ॥ ఘరీతినిజవిభాపూరితాభిలదిశామండలుండగుచుభానుండుదోఁస॥

నపుడుపీతాధరీవ్యాప్తమంగళగీతరాజిమేల్లనిమఖప్రజవిభుండు॥

తత్సమయార్హకృత్యములునిర్వర్తించిరమణీయమణిమందిరముననుండ॥

దివ్యదృష్టి నెఱిగిదేవసమానుండుగాలపుండుమృకండకణ్డముఖి॥

తే॥ గీ॥ మునులతోనటకరుదేరజనవిభుండు॥ సముచితవిభానములవారిసత్కరించి॥

కన్యనడుగంగఁబురజైతుకడకుఁబసుప॥ వారలరిగిరితత్సభాసమునకు॥

27॥

న॥ ఇట్లువిచ్చేసినమునిపుంగవులను॥

28॥

మ॥ కనిగంధర్వవిభుండువారికినమస్తారాదికృత్యంబులిం॥

పునఁగావింపుచుదీవనల్పడసిమత్సుణ్యంబునెఁడోతపో॥

ధనులా రాఃఫలియించెసర్వమునుభద్రంబయ్యెమీరించువ॥

చ్చినకార్యంబెఱింగింపుఁడేసఫలతకైందింతుశీఘ్రంబుగక॥

29॥

చ॥ అనినమునీంద్రులిట్లనిరనర గుణోజ్వలుడచ్యుతాంశసం
జనితుడుసర్వలోక సుతశార్వయశోబలరాపసత్కళా
ఘనుడుమఖప్రజప్రభుడుగానభవత్తనయాలలామణి
య్యనఘునకిచ్చిక్రీడిగనుమయ్యధరస్ఫురజత్సమాప్వయా॥

౮౫॥

స॥ అనిననగ్ధరవ్వలఘుండునిజాత్మజాంతరంగంబుకలవాణివలననంతకుమున్న
యెఱింగినవాడుగావున॥

౮౬॥

చ॥ అటులానరింతునేననతశాస్త్ర సుమన్మునుతెల్లబుగ్గన
చ్చటంగలవాణితచ్చుభవచస్థిఁదావినియేగిట్లెఱుంగ
గటనలరారుకన్నియకుంగన్ననఁదెల్పగనవ్వెలందివి
స్ఫుటరమదాల్చెమోదరసపూరితపూరితరాంతరంగయై॥

౮౭॥

స॥ మునివయ్యలభలగ్గుముదైలుపసమోదంబుతోనప్పుడ
జ్ఞననాథోత్తముతండ్రిపాలికినభస్మచారిజంఘాలునిక
ఘనలీలన్ముభరేఖయిచ్చిపనిచెన్గంధర్వనాథుండు, వే
చనిశస్త్రంజయుఁగాంచివాఁడుదెలిపెన్మృగ్యుక్కుభోదంతముక॥

౮౮॥

ఉ॥ ఆనరనాయకుండువనిహస్తముహంబుధిఁదేలినందనుం
డైనమఖప్రజాధిపుసమగ్రశుభంబునకైచనన్బ్రతి
హనపురంబువెల్వడెభటద్విరవాశ్వరధాతిసాంద్రనే
నానివహస్తబాంధవజనద్విజమంత్రిసుప్రౌత్సమేతుఁడై॥

౮౯॥

క॥ ఊరీలివెడలిశైలమహారణ్యాధ్వములుంగడచియల్లననాధా
త్రిరమణుండుగంధర్వనానీరంగమునందునున్ననిజసుతుఁగనియెక॥

౯౦॥

స॥ కసుంగొనిశస్త్రంజయుండుదనకునమస్కరించునందనుంగవుంగలించి శిరంబు
మూర్కొని సంతోషితస్వాంతండ్ల నిజపరివారంబునయ్యారామంబునంబటకుటీరము
లంధువిడియించియుండె నంత నక్కడనప్పురజైతుండంతఃపురంబును బురంబునలంకరిం
చుటకు ఖచరకంచుకీజనంబులనియోగించి కుచేరాదిబంధువులరావించుటకుఁబ్రధానులఁ
బంచెనంత॥

౯౧॥

సీ॥ ఆపరంజినీటనూత్నపుజాయదీర్చిరికోటకొమ్మలహర్షకూటములను.

కనకనిర్మితపతాకులనిల్పిరున్నతప్రాసాదగోపురోపరితలులను।

గలయబెన్నటిచేగలయంపిఁజల్లిరిరాజమార్గాంగణరంగములను।

కస్తూరికాగరుకర్దమద్రవములనలికిరికేళికానిలయములను।

తే॥ గీ॥ నెల్లడలముత్తియఁపుముగ్గులుల్లసిల్లఁగదళికాక్రముకస్తంభకలితనలద।

కాయమానహరిన్మణీఖచితోరఁగములుపన్నిరిద్వారభాగములగముల॥ ౯౨॥

లయగ్రాహి॥ లీలగృహలక్ష్మీగలమాలికలనెన్నఁదగుపోలికలఁగ్రాలుమణిడోలికలశీవిక॥

వాలికలమొత్తములకేలికలనన్మెఱయుపాలికలదృగ్జలజపాలికలరెవక॥

మేలగుకపోతకులపాలికలవ్రాగినమరాళికలబొల్పుఘనశాలికలవన్నెక॥

కేళికలనాంచితమదాళికచలాడువచనాలికలనాదములప్రాలికళమించె॥

ప॥ ఆసనుయంబున వివిధవిచిత్రవిమానవితానంబులతో నిండివరాక్షప్రియంపద
చిత్రసేన జీమాతహవానాది గంధర్వులును నలకూబర వరాహకర్ణ గజకర్ణ సుకేతు మణి
భద్ర పృథ్వీయక్షులును నైవతప్రముఖగుహ్యకులునుమందారముఖ్యవిద్యాధరులును సే
గుదేర వారలందోడ్మొని యప్పురజైతుండు శస్త్రంజయమహారాజన్యకడకరిగి సవి
యప్రియసంభాషణాలింగనాదులనతనినాదరించి తత్పరిజనంబునుఁ దగినవిడిమట్టులవిడి
యించి మగిడి యాస్థానంబునకేతెంచి పెండ్లికొడుకునావించుటకుఁబంపినది దివ్యాంగన
లుమంగళగీతంబులతో శోభనాక్షతంబులునృపాలుఁ ఘాలతలంబుననునిచిరంత॥ ౯౩॥

ఉ॥ సంపంగి నూనెనంటిపెలుచిన్నసపూనఁగనల్లవెట్టిమే।

త్రైంపులనత్తుసాంపుదులకింపఁబునుంగుజనుంగవంగుచా।

లింపమెఱుంగుముంగురులులేఁజెమటన్నదనెనటింపనై।

లింపవధూటియొక్కతెనలీలగతిన్జగతీకుమారికి॥ ౯౪॥

క॥ అలకములువిప్పిగంధామలకంబిడిచెలులుసంకువుదపుమెఱుంగుతోఁ।

దలిగొజ్జఁగిపన్నీటన్జలకములాడించిలమిజనవరతనయౌక॥

సీ॥ వలిపెనుఱుంగుచేఁజెలియొర్దుదడియొత్తఘనదుకాలములొర్తుగట్టనొసఁగె।

కస్తూరిలికమొక్కతెదిద్దనొకతెసాంకవపటీరాగ్గరుకలపమలదె।

మాళిపైనొక్కతెమకుటంబుసంధింపనొకతెముత్తియఁపుబాసికముఁగూర్చె॥

నొకతెకేయూరహరకలాసములుపూన్ననొక్కతెకట్టాణియొంటులొచ్చె॥

శ్లో॥ గీ॥ నలినయొక్క తెకల్పమాల్యంబువైన నొక తెకంకణరత్నముద్రకలుదొడిగె.

నఖిలభూషణభూషితుండగుచుభూషణండురంజితైర్బూర్ణచంద్రుండునోత॥ ౯౭॥

మ॥ గంధర్వేంద్రనియుక్తులైకదిసెలగ్గుంబంచుమంతులారల॥

గంధేభాశ్వతాంగభూరిభటరంగజైత్రవాదిత్రధా॥

రంధర్యాన్నితులొచువచ్చియమరేంద్రపేషితాభద్విష॥

స్రంధారూఢునిఁ జేసిరుత్సవముతోఁజ్ఞామండలాఖండలుక॥

౯౮॥

ము॥ త్వరతోనత్త ట్టిఁబారవారవనితావారంబపారప్రహ॥

వ్వరసంబున్నతిలస్సహంగణమణీసాధంబులన్నిల్చిభా॥

స్వరలీలకజతురంగ నేనగొలువనొద్దదనిపైచజబం॥

ధురఘంటాపథసీమభూమివరసూనుకగా న్నెనంచద్దతిక॥

౯౯॥

చం॥ బలునలపూరఁజెందిరిక సొదడపైసరిగంచుచీరకం॥

దళుకులుచేరఁజెన్నెనలతావికిఁదేటులుచేరఁగొల్లల॥

క్రతుకులుమీఱఁదారకడకంటికిఁదారదృగంకుపాలిక॥

ల్పలజగితీరుగేరనొకవారవిలాసినిచూచెనవిష్ణుభుక॥

౧౦౦॥

చం॥ పగడఁపు మోవితోజలుఁగుపయ్యెవతోఁదమిఁగొల్పుబొల్పుతో॥

నిగనిగమించుశిబ్బములనిగ్గులతోఁదగుగుబ్బదోయితో॥

సొగసగువేణితోబెళుకుమాపులతోలలితేతనవృత్తో॥

దగిదగిగుల్లపచ్చియొకచేడియచూచెదరాపురందరుక॥

౧౦౧॥

చం॥ సురుచిరగల్గభాగములనోభలుగమ్మలమల్లసిల్లదా॥

మరనిరసించు నెమ్మొగమమందరుచుల్వెదచల్లఁగంచెల॥

స్థూతరమైబిగిన్వెడలుగుబ్బజగ్గాజిగుబ్బటిల్లవే॥

మరునిలుచెమ్మగిల్లనొకమానిసిగాంచెదరావరోత్తముక॥

౧౦౨॥

శ్లో॥ బాలికయోర్తువేగఁజని, బంగరుమేడనునిల్చివేడ్తభూ॥

పాలతనూజుఁజూచు నెడఁబయ్యెదయూర్పులగాలిమాటినక॥

గేలనమన్నచోదమినిగిన్నిడినీవియుజారభర్యపాం॥

చాలికచాటుఁజేరగరసంగ్రధితాంకుకయైత్రపాగతిక॥

౧౦౩॥

శ్లో॥ సీరభూషణధౌతయైరావీనుకఁగేలఁగొనిజూచెనజురాణియనఁగనొకతె॥

కనెమోహవివశయైకదలకమేడయంచుననిల్చెమణిపుత్రియనఁగనొకతె॥

హరినీలమంచకోపరిసుండివీక్తిచెఱునుముపైమించుమించనఁగనొకతె॥

పగడంపుగొణికదాపుగహల్తిచూచెనుఘటితకాంచనవల్లికయననొకతె॥

గీ॥ వ్యత్యయధృతాభరణలీలయగుచుసంధ్రమాంచితరయానుగళివచ్చికాంచెనొకతె॥

భువనమోహనమంగళస్ఫురితయా॥ వైభవోదారునమృహీవరకుమారు॥ ౧౦౧॥

ప॥ ఇతైరంగున ముదాయత్తంబులగుచిత్రంబులనలరు నతైమరసనయనల తరళా
విరళభవళభవశేతరదృక్పసారంబులకనుసారంబులై కైరవేందీవరతోరణంబులుద్దామ
చామరసమీరవారంబులంజలింప నిలింప కింపురుష చంపకగంధుల చికురబంధగంధంబు
లకువెఱచి గంధసింధురకుంభంబులవ్రాలు బంధరంబులరొదలంబొదవు నారట్టజఘో
ట్టాణఘోటకగళాటకహటకటకకింకిణీగణనటికంకణమణిమంజుమంజీర శింజితంబుల
దిదృక్షుజనవచనకోలాహలంబులనుగ్రందుపరచి క్రందుకొను సురదుందుభి డమామికా
కాహళ మృదంగ పుంఖానుపుంఖిశంఖవేణువీణాదివాదన నినాదంబులరొదసినింప
నిండావరిగినపుండరీకమండలంబు గండడంచు పాండురపుండరీకంబులమెండుమీఱిన
ముత్తైపుజల్లులజగివెల్లువలనల్లకొను వెల్లుపట్టుసిడంబులనడుచుబండంబుడంబువిడంబి
చు దట్టంపుకెంపుటాలవట్టంబుల కట్టెనిగ్గులకునీట్టలంబుగఁజొట్టంబులై నట్టునచెబుల
యంగదట్టంబులమీదిపుట్టంబులంగప్పి యుప్పరంబైగయు సౌరకేయూరమకుటఘట్టన
రత్నరజంబులు మెఱయ వఱదలుగఁదొరంగు డిండిమవాదనోత్పదితవేదందగండమద
లంబులఁబంకిలంబు నేలంగాలూనక సమృద్ధంబునంద్రోపాఢఁగిక్కిఱిసియెగయుపౌరుల
విలాసంబుగఁనట్టఁ బట్టపగలుగాఁజంద్రశ్యోతులఁవెలుంగ నభంగశృంగారచసతరం
గంబులతెరంగునఁగురంగధరమరీచిసద్రిచీనదుర్చిచిరంబై చీనచీనాంబరకిరీటాంగదహార
హీరచాకచక్యంబుచెన్నొందమందగుమనంబునందగుచతుర్దంతదంతావళంబుపైనింద్రుండు
నుంబోలె నృపనందనుండురాజభవనాంగణంబుచేరవచ్చెనంతనక్కడ॥ ౧౦౨॥

క॥ సుందరులప్పుడుబంగరుబింబెలపాటీరసలిలప్పుధారలన॥

య్యిందుముఖిజలకమార్చిరిహిందడియొత్తిరినితాంతమృదుచేలముల॥ ౧౦౩॥

చ॥ కలితదుకూలమింపలరంగట్టిలలిందెలకంబుదిద్దిక॥

జ్వలమిడిపారిజాతమునుసంఘములున్దలపంబుగూర్చిన॥

ల్లలితమణిస్ఫుటాఖిలకలాపకలాపములన్ టించికా॥

తలపుడు దెచ్చిరవ్వికచతామరసాక్షివివాహవేదికె॥ ౧౦౪॥

క॥ ఇట్లభవనద్వారముముందటకున్వచ్చునృపతనయనకునెదురుగనం॥

తటవసుమంతుఁడుసనిచె॥ గటగరి డిగ్రిమొక్కునతనిగఁనడివించె॥ ౧౦౫॥

ప॥ దేవర్షిభూదేవమంగళాశీర్వాదనాదంబులును బృందారకవందిమాగధులకైవా
రంబులును వేల్పుగాణియల లక్ష్మీనారాయణకళ్యాణంపుఁబాటలనన్నంపు పెలుంగులును
భూనభోతరంబునిండ నభ్యంతరనిశాంతంబునకు సామంతహితమంత్రినసహితంబుగాఁ
దొడ్కొనియేగుతత్తినృపనందనుండందంద పుజ్యాంగనాజనమణిభాజననీరాజనోపచారం

బులాదరింపుచు గత్యంతరద్వారపార్శ్వనిక్షిప్త మంగళకలశముకురాదిభద్రపరార్థంబుల
నీక్షించుచునుచుభానుండనుగంధర్వప్రధానుండొసంగునీగ్రమానిపువ్వు లక్షదండంగా
నుచు నల్లనల్లనడచి గాతుత్పతతోరణవిరాజితవిద్యుమస్తంభసంభారబింబితరంభాదిదివి
జరంభాయకలకరంభితకళ్యాణకిరీయారంభంబును వైరంధ్రీకరధృతకస్తూరికాది నిస్తుల
పరిమళవస్తుఘుమఘుమాయమాన కనకపాత్రంబును బురోహితబ్రాహ్మణబంధుపురంధ్రీ
బృందనీరంధ్రంబును నగు వైవాహికమందిరంబునడుమ నడరు మరకతమణి వేదికోపరికు
రువిందచరణాంచిత కాంచనపీతంబున నధివసించే నప్పుడు॥ ౧౦౯॥

కం॥ ఆగమవిధిసహితముగా నాగంధర్వపతియొసఁగెనవనీపతికి॥

ద్యోగోదధిమధుగుడును, మాగుంభితమైచెలంగుమధువర్తంబు॥ ౧౧౦॥

కం॥ కలుములచెలికెనయగుముద్దులకూతుడైనదనయ్యియ్యలియుధరా
తలనాధతనయుహరిగతిఁబొలుపుననర్పించిధారవోసిరియెలమి॥ ౧౧౧॥

వ॥ ఇవిధంబున వైవాహికమంగళంబాచరించి గంధర్వవల్లభదత్తంబగు నుపా
యనంబులతోఁగూర్చుకొని దోడ్తొని నిజపరివారంబుతోమృగప్రజాధినాథుండుని
జపురంబుఁబ్రవేశించి యభ్యంతరమందిరంబుఁజేరిన నచ్చటినుందరీబృందంబుమందానం
దంబున॥ ౧౧౨॥

ఉ॥ అంతఃగళావతీసతినిహానికేళిగృహంబుచెంతన।

భ్యంతరమందిరంబుననుభావహాశోభనకార్యపదతి।

స్సంతసమొప్పదల్పునటుఁజయ్యనమూయమఖిప్రజాండుదా।

నాంతోముఖంబుఁజెందివెననింతినిగాఁగిటఁజేర్చెఁజేర్చితో॥ ౧౧౩॥

ఉ॥ తోడనెయ్యమృగప్రజాండుతోయ్యలినోయ్యనశయ్యపైఁదగ।

స్తూడఁగఁజేర్చిబల్కినపగూహనమొప్పఁగఁజేసిచెక్కుల।

నల్లేడిమిమిఱముద్దులిడిపొల్పురదచ్చదమానిమానిని।

స్తూడిసుఖాపి నాత్మరతిఁగొల్లఁగఁదేలివిలాసవైఖరి॥ ౧౧౪॥

ఉ॥ ఒండొరుకోర్కెలిమ్ముగమహోత్సటమైవిలసిల్లరాగము।

త్రైలోడగుచుండబల్కిమెయిమేకొనిబంధగతుల్పుగాడమై।

యొండొరుమాఱిఘోరిరతులొప్పగనల్పిరిముక్తకామిని।

నండిగఁగూడుయోగిగతిధన్యతనాత్మసుఖంబుఁదేలుచు॥ ౧౧౫॥

వ॥ ఇట్లమృగప్రజనాథుండు నిరంతరనుభాసురాగంబుల భోగంబులుగాంచుచు

నక్తశావతీసతీలకంబుతో సుఖంబుండె॥ ౧౧౬॥

కం॥ ఆనిమార్కండేయమహామునిక్రోష్టికిఁజెప్పినట్లుముదమునఁబట్టు।

ల్వినపించినవపుడాడె।మినిసంతసమందిపేర్చిమెయిసుఖముండె॥ ౧౧౭॥

కా॥ ఆకాపాశవి నాశభాసురదయా హాసస్ఫురదాభాకనః

దేవేశాయీశదిగీశవంద్యవరనిర్వేశామహేశానుమి!

కాశానీనమునీశమానసలస్త్రైవల్యయాపైకచి

తోక్తాశుభ్యిశరీరపన్నగధరాకూటస్సర్వేశ్వరా॥

౧౧౮

కం॥ శ్రీపతివాక్పతిసుతపరః మాపాజ్యోతిస్త్విరూపయపవర్తమయా।

పాపాఘనాశశంకరః కాపధజనదూరధీరగౌరీరమణా॥

౧౧౯

కవిరాజవిరాజితం॥ వినమితమానివరావనహావనవిశ్వకృతప్రవిచక్షణధీ॥

మనసిజసంహారమర్దితగచ్ఛవ్వరమంగళకారణమాననిధీ।

ఘృణిశశిగుర్యవిలోకనశ్రీకరగృహ్నసుపూరణసర్వసుధీ।

జనవరశందితశాశ్వతభాస్వరసన్మయచిన్మయబోధనిధీ॥

౧౨౦

మాలినీ॥ కవిజనపరిపాషా-కావ్యవిష్వజ్జిగీషా-దివిజమధనరోషా-దివ్యభవ్యప్రభూషా।

సువినయపరిభాషా-శోభితానందవేషా-ప్రమిమలహతదోషా-భక్తచిత్తప్రజోషా॥

గద్య.

ఇదిశ్రీమదిమ్మానేన్యన్వయపయఃపారావారరాకాసుధాకరానవరతదేవప్రభాహ్మ

ణపూజావిధేయదిగంతరాకాంతయశఃపరిపూరితశ్రీబాసనార్యప్రాత్రవీరే

శలింగనాచుకపుత్రశ్రీమద్గౌరీరమణచరణారవిందామందమకరం

సానతుందిలేందిదిరాయమాణశ్రీదక్షిణామూర్తిరామజోగి

గురుప్రసాదసమాసాదితసంస్కృతాంధ్రభాషాచతు

రకవితావితానానూనవైభవబుధజనవిరాజ

మానశరభలింగాభిధానప్రణీతంబైన

యలంకారచంద్రోదయంబును

మహాప్రబంధంబునందు

సర్వంబును

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

